

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Bc. Michal Chaloupka

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Zhodnocení čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie s dopadem
na rozvoj volnočasových aktivit u vybraných krajů.

Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Michal Chaloupka**
Osobní číslo: **E22499**
Studijní program: **N0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Ekonomika veřejného sektoru**
Téma práce: **Zhodnocení čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie s dopadem na rozvoj volnočasových aktivit u vybraných krajů.**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je zhodnotit, jak vybrané kraje ČR čerpají finanční prostředky z fondů Evropské unie na projekty týkající se rozvoje volnočasových aktivit, s uvedením konkrétních případů a vyhodnocení návratnosti a výnosnosti investice.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů.
- Možnosti čerpání finančních prostředků pro volnočasové aktivity ze zdrojů EU.
- Čerpání zdrojů v rámci NUTS 2 ČR – Severovýchod.
- Zhodnocení, komparace, doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

CVIK, E. D. Právní aspekty financování regionů soudržnosti. Ostrava: Key Publishing, 2016. ISBN 978-80-7418-262-4.
HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8.
MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, Abeceda fondů EU 2014-2020. Praha: MMR, 2018. ISBN 978-80-7538-169-9.
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe 3. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
ZAHRADNÍK, P. Kohezní politika Evropské unie. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-527-5.

Dotace EU. [on-line]. Dostupné na <https://dotaceeu.cz/cs>.

Evropská unie. [on-line]. Dostupné na https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_cs.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [on-line]. Dostupné na <https://www.mmr.cz/cs/evropska-unie/operacni-programy-rizene-mmr>.

Strukturální fondy EU. [on-line]. Dostupné na <http://www.strukturalni-fondy.cz>.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem *Zhodnocení čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie s dopadem na rozvoj volnočasových aktivit u vybraných krajů* jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 28. 06. 2024

Bc. Michal Chaloupka v.r.

Poděkování:

Děkuji vedoucí mojí diplomové práce paní doc. Ing. Romaně Provazníkové, PhD. za poskytnuté rady, konzultace a odborné vedení, které mi bylo přínosem k úspěšnému dokončení této práce.

ANOTACE

Diplomová práce je věnována problematice čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie regionem soudržnosti NUTS 2 – Severovýchod. Hlavním cílem je především zhodnocení čerpání finančních prostředků na volnočasové aktivity v daném regionu a vyhodnotit jejich čerpání jednotlivými kraji.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evropská unie, fondy EU, regionální politika, regiony soudržnosti, NUTS 2 Severovýchod (Česká republika)

TITLE

Evaluation of the use of funds from European Union funds with an impact on the development of leisure activities in selected regions.

ANNOTATION

The diploma thesis is devoted to the issue of drawing financial resources from European Union funds by the NUTS 2 cohesion region – Severovýchod (Czechia). The main goal is primarily to evaluate the use of funds for leisure activities in the given region and to evaluate their use by individual regions.

KEYWORDS

European Union, EU funds, regional policy, cohesion regions, NUTS 2 Northeast (Czech Republic)

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK.....	10
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	13
ÚVOD.....	14
1 Regionální politika v Evropské unii a České republice.....	16
1.1 Regionální politika EU	18
1.1.1 Regiony soudržnosti regionální politiky EU	21
1.2 Regionální politika ČR	23
1.3 Regiony soudržnosti ČR.....	25
1.4 Region soudržnosti Severovýchod.....	26
2 Evropské fondy na úrovni územní samosprávy	29
2.1 Cíle ČR a EU pro programová období 2007-2013 a 2014-2020	31
2.2 Strategické dokumenty a Operační programy ČR	32
2.3 Komunitární programy	37
2.4 Programy přeshraniční spolupráce.....	38
2.5 Realizace projektů a získávání finančních prostředků.....	40
3 Volnočasové aktivity	42
4 Metodika výběru a vyhodnocení projektů	44
5 Analýza projektů Volnočasových aktivit.....	46
5.1 Celková alokace dle unijních fondů a vybraných OP.....	46
5.1.1 Přehled Podaných žádostí a Rozhodnutí/Podepsaných smluv u vybraných OP	49
5.1.2 Alokované částky ve vybraných prioritních osách operačních programů	52
5.2 Projekty s volnočasovými aktivitami.....	62
6 Test korelace projektů a bližší představení vybraného projektu.....	74
6.1 Test korelace u vybraných projektů (ANOVA).....	74

6.2	Vyhodnocení projektu Revitalizace hradu Kost	78
6.2.1	Revitalizace hradu Kost	79
6.2.2	Účetní údaje hradu Kost	82
6.2.3	Analýza nákladů a přínosů projektu	82
	ZÁVĚR	86
	POUŽITÁ LITERATURA	87
	SEZNAM PŘÍLOH.....	95

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1 Provádění regionální politiky	23
Obrázek 2 Finanční toky z rozpočtu EU	41
Obrázek 3 Vyplacené prostředky ze zdrojů EU na volnočasové aktivity krajů regionu Severovýchod (2007-2013).....	62
Obrázek 4 Vyplacené prostředky ze zdrojů EU na volnočasové aktivity krajů regionu Severovýchod (2014-2020).....	63
Obrázek 5 Výpočet NPV a IRR.....	85
Tabulka 1 Členění NUTS dle počtu obyvatel	22
Tabulka 2 Počet obyvatel NUTS 2 ČR k 1. 1. 2023	26
Tabulka 3 Ekonomické ukazatele krajů NUTS 2 – Severovýchod	28
Tabulka 4 Vybrané Operační programy v období 2007-2013	34
Tabulka 5 Vybrané Operační programy v období 2014-2020	36
Tabulka 6 Rozdíly mezi komunitárními programy a strukturálními fondy	38
Tabulka 7 Podané a Schválené projekty OP ČR-Polsko, ČR-Sasko (2007-2013, 2014-2020)	52
Tabulka 8 Alokace finančních prostředků a počet žádostí u OP ČR-Polsko, ČR-Sasko (2014-2020)	61
Tabulka 9 Souhrnný výskyt kategorií volnočasových aktivit za sledovaná programová období	66
Tabulka 10 Projekty "Volnočasové aktivity" dle příjemců zdrojů v OP ROP-SV, IOP, ČR-Polsko (2007-2013).....	71
Tabulka 11 Projekty "Volnočasové aktivity" dle příjemců zdrojů v OP IROP (SV), (2014-2020)	71
Tabulka 12 Popisná statistika proplacených unijních zdrojů u jednotlivých kategorií Volnočasových aktivit (2007-2013)	72

Tabulka 13 Popisná statistika proplacených unijních zdrojů u jednotlivých kategorií Volnočasových aktivit (2014-2020)	73
Tabulka 14 Vyčíslení benefitů projektu.....	84
Graf 1 Alokace unijních fondů pro ČR rozdělená podle období (2007-2013; 2014-2020).....	47
Graf 2 Celková alokace pro vybrané operační programy (období 2007-2013, 2014-2020).....	48
Graf 3 Celková alokace pro OP Přeshraniční spolupráce (období 2007-2013, 2014-2020)	49
Graf 4 Počet Podaných žádostí a vydaných Rozhodnutí u OP IROP, IOP a ROP SV (2007-2013, 2014-2020).....	50
Graf 5 Alokace finančních prostředků u Podaných žádostí a vydaných Rozhodnutí – IROP, IOP a ROP SV (2007-2013, 2014-2020)	51
Graf 6 Prioritní osy ROP (SV) s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013).....	53
Graf 7 Alokace prioritních os ROP (SV) s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)	54
Graf 8 Prioritní osy IOP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)	55
Graf 9 Alokace prostředků prioritních os IOP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)	56
Graf 10 Prioritní osy IROP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2014-2020)	57
Graf 11 Alokace prostředků prioritních os IROP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2014-2020)	58
Graf 12 Prioritní osy OP ČR-Polsko s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)	59
Graf 13 Alokace prostředků vybraných prioritních os OP ČR-Polsko s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)	60
Graf 14 Alokace prostředků ve vybraných prioritních osách OP ČR-Sasko (2007-2013).....	60

Graf 15 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" ROP-SV (2007-2013).....	63
Graf 16 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" OP IOP (2007-2013).....	64
Graf 17 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" ČR – Polsko (2007-2013).....	65
Graf 18 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" IROP (SV) (2014-2020)	65
Graf 19 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod (2007-2013).....	67
Graf 20 Vyplacené unijní prostředky na "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod v OP ROP-SV, IOP, ČR-Polsko (2007-2013)	68
Graf 21 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod, OP IROP (SV) (2014-2020).....	69
Graf 22 Vyplacené unijní prostředky na "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod v OP IROP(SV), (2014-2020).....	70

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AO	Auditní orgán
CF/FS	Kohézní fond
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
EK	Evropská komise
EMFAF	Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond
ERDF/EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUFS	Fond solidarity Evropské unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
MF	Ministerstvo financí ČR
MK	Ministerstvo kultury ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MV	Monitorovací výbor
PCO	Platební a certifikační orgán
RRRS	Regionální rada regionů soudržnosti
RS-NUTS	Region soudržnosti (NUTS 2)
SRR ČR	Strategie regionálního rozvoje České republika
ZS	Zprostředkující subjekt

ÚVOD

Rok 2004 byl důležitým milníkem pro ČR. Toho roku započala novou kapitolu novodobých dějin a stala se plnohodnotným členem Evropské unie. Členství neznámá pro dané státy pouze plynoucí povinnosti, ale i benefity. Jedním z těchto benefitů je možnost čerpání finančních prostředků z různých fondů EU, které jsou vždy v daném programovém období nabízeny. Tato období jsou standardně sedmiletá a každá unijní země může v průběhu těchto let čerpat jí přidělené finanční prostředky. Cílem této politiky je postupné srovnávání a odstraňování ekonomických, sociálních a regionálních rozdílů, za pomoci úspěšného investování z fondů EU.

Ještě před samotným členstvím v EU, mohla ČR využít k financování tzv. předvstupní pomoci. Ta byla poskytována všem nově přistupujícím zemím v roce 2004. Jednalo se o program PHARE, který byl součástí tehdejších programů a cílem tohoto programu bylo pomoci finančně nově přistupujícím členským zemím s rozvojem infrastruktury, zlepšit podmínky hospodářské soutěže v daných zemích nebo zlepšit ochranu životního prostředí. Důležitou legislativní podmínkou při vstupu byla příprava právního systému potřebám Evropské unie. Proto je v práci též zmínka o právních pramenech, které souvisí s evropskými dotacemi.

Česká republika má od svého vstupu právo čerpat finanční prostředky z evropských fondů pro regionální politiku na rozvoj různých oblastí (které jsou definované v operačních programech a jim dále podřízených prioritních osách), do těchto oblastí bezesporu řadíme i volnočasové aktivity.

Jak je výše uvedeno, programová období jsou standardně sedmiletá. V průběhu našeho členství již skončila celkem 3 programová období: 2000-2004, 2007–2013 a 2014-2020. První zmíněné se ČR týkalo pouze částečně, z tohoto důvodu nejsou brány v potaz financované projekty v tomto období a do analýzy jsou zahrnuta až 2 následná uzavřená období, během kterých mohla naše země čerpat finance v plném rozsahu.

S ohledem na rostoucí úroveň v ČR by objem dostupných prostředků v příštích letech nemusel zůstat stejný, proto je nezbytné využít stávajících možností na maximum. Podle mého názoru je zřejmé, že využití těchto fondů přináší prospěch naší zemi. Tento prospěch se projevuje prostřednictvím investic do rekonstrukce památek, výstavby nových cyklostezek, dětských a sportovních hřišť a poskytování vzdělávacích programů pro mládež.

Důvodem výběru tohoto tématu bylo mé působení jako zastupitele malé obce v okrese Mělník. Byl jsem požádán starostou obce, zda bych se podílel na připomínkování a pomohl s dokončením výstavby nového work-out hřiště v naší obci, které bude v budoucnu sloužit pro volnočasové aktivity místních obyvatel. Na výstavbu získala obec finance z fondů EU prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

V diplomové práci analyzuji čerpání dotací na volnočasové aktivity v jednotlivých krajích regionu NUTS 2 – Severovýchod. V rámci tohoto regionu je několik odvětví, které lze financovat v souvislosti s volnočasovými aktivitami (jmenovitě sport, ochrana a rekonstrukce historických památek, aktivity spojené se vzděláváním, kulturní činnosti a mnoho dalších). Důvodem výběru tohoto konkrétního regionu je jeho unikátní charakter v rámci struktury územního členění, jedná se o jediný region NUTS 2 s největším počtem krajů – celkem tři. Ostatní regiony soudržnosti obvykle zahrnují pouze jeden či dva kraje. Tento region je druhý rozlohou největší v rámci republiky a díky jeho blízkosti k polské a německé hranici, umožňuje zahrnout do analýzy i čerpání fondů na mezinárodní projekty.

První část práce definuje základní pojmy v souvislosti s regionální politikou EU a ČR, dále je blíže představen region soudržnosti Severovýchod. V další kapitole jsou představeny unijní fondy, ze kterých mohl daný region čerpat unijní prostředky, o nutnosti tvorby strategických dokumentů a definování operačních programů pro dané období, krátce je pojednáno také o postupu čerpání dotací. Následuje kapitola s informacemi týkajícími se volnočasových aktivit. V druhé části práce je analýza čerpání unijních fondů, které byly využitelné pro volnočasové aktivity. Nakonec jsou představeny i ukončené projekty z oblasti historických památek (které lze v souvislosti s volnočasovými aktivitami navštívit).

1 Regionální politika v Evropské unii a České republice

V této kapitole jsou definovány vybrané pojmy související s regionální politikou EU a ČR. Regionální politiky jsou realizovány prostřednictvím evropských fondů a financovány tak jednotlivé projekty v členských zemích, zejména na úrovni regionů soudržnosti (známé jako NUTS 2). V tomto kontextu se bude jednat o region soudržnosti Severovýchod (zahrnující tyto kraje – Pardubický, Královéhradecký a Liberecký). V souvislosti s regionální politikou se setkáváme ještě s kohézní politikou. Rozdíl mezi nimi je uveden níže.

Regionální politika (někdy též známá jako politika Hospodářské a sociální soudržnosti) je realizována na základě aplikace principu solidarity mezi státy, snahou je co nejvíce zmenšovat regionální rozdíly, a naopak zvyšovat hospodářskou a územní soudržnost. V rámci regionální politiky se setkáváme s různými fondy, ze kterých lze politiku financovat. Ovšem těmi základními jsou strukturální a komunitární fondy. (Tvoříme Evropu.cz, ©2005-2024a) Stejně potvrzují fungování regionální politiky i další autoři (Boháčková a Hrabánková, 2009). Blažek a Uhlíř (2020) ještě dodávají, že lze nalézt rozdíly ve vnímání společnosti na regionální rozdílnost a zejména rozdíly v tom, jak tyto odlišnosti v regionech změnit. Zmiňují rovněž, že regionální politiku je potřeba vnímat jako soubor ekonomických a sociálních politik, prostřednictvím kterých jsou naplňovány zmíněné cíle – hospodářský růst, sociální či politická stabilita. Autoři navíc ještě rozlišují tzv. „strategickou“ či „pojišťovací“ regionální politiku.

Druhou zmíněnou je **kohézní politika**, ta má za cíl taktéž snižovat rozdíly v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti na úrovni regionů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024a). A významnost této politice připisují i další autoři, Olsen a McCormick (2016) upozorňují, že v roce 2014 se jednalo o druhou nejvyšší finanční položku celkového rozpočtu EU (ve výši 33 %). Kromě již zmíněných přínosů v podobě narovnávání rozdílů mezi regiony, upozorňují na benefity plynoucí z uplatňování politiky v podobě zaměstnanosti, rozvoje venkova, vytváření pracovních míst a zlepšení životních podmínek. Zároveň dodávají, že bohatší regiony mají své vlastní programy na zlepšování těchto podmínek a zároveň rozvoj regionu, tudíž kohézní politika by neměla tyto programy zcela nahrazovat, naopak by měla být doplňková, tak aby si státy řešily tuto problematiku z větší části samostatně.

Hrbková (2015) doplňuje, že ČR byla v období od svého vstupu do EU, ale zejména v programovém období 2007-2013 a 2014-2020 v rámci kohézní politiky čistým příjemcem finančních prostředků. Na základě dat, které uvádí ve své publikaci, ČR v mezidobí 2004-2018

odvedla do rozpočtu EU cca 616,8 mld. Kč, ale získala 1426 mld. Kč (tj. o 809,2 mld. více). V souvislosti s touto informací, doplňuji, že pro programové období 2007-2013 byla ČR v čisté pozici vůči rozpočtu EU nejsilnější v roce 2013 (celkem 84,8 mld. Kč) a v programovém období 2014-2020 se jednalo o rok 2015 se 150 mld. Kč, dle zveřejněných dat Hrbkové. To, že ČR byla v programovém období 2007-2013 čistým příjemcem, s odstupem času zhodnotil i Bican (2013), ten dodává, že daná čistá pozice mohla být v daném období ještě na vyšší úrovni. Problémem je neoptimální uvolňování finančních prostředků, v souladu s SRR ČR. A jeho slova potvrdila i Hosnedlová (2018), v jejímž článku hodnotí stejné období jako Bican. Ta dodává, že ČR chybělo dočerpání 4 % z celkové alokované částky z evropských fondů. Z programového období 2014-2020 konkrétně zmiňuje IROP. Ten označila jako nejvíce „nevyčerpatelným“ fondem k datu vydání daného článku. Zahradník (2017, str. 5) ještě dodává, že kohézní politika musí brát v potaz tři zásadní územní oblasti, aby se maximalizoval přínos. Jsou jimi níže uvedené.

- 1) *naplnit rozvojový potenciál zaostávajících regionů (což se dle něho nedaří)*
- 2) *zajistit kontinuální přizpůsobování se regionální úrovni při zvýšené konkurenceschopnosti a zaměstnanosti*
- 3) *zaměřit se na odstranění různých překážek – zejména těch přeshraničních a také v rámci integrace*

Dané politiky mají bezesporu mnoho přínosů, což bylo již popsáno, ale zajisté existují i některé oblasti, kde může docházet ke kontroverzi a zajisté se najdou i ekonomové, kteří u regionální nebo kohézní politiky vnímají „negativa“. Osobně, kde vnímám možné neshody, jsou v oblasti transparentnosti a nedostatečné spravedlnosti – tzn. že může být vnímáno, že některé regiony jsou „upřednostňovány“ a vést k nedůvěře v dané politiky. Dalším bodem může být nedostatečná investice do projektů, tím mám na mysli, že některé projekty nemusí dosáhnout svých zamýšlených výsledků, což vede k neefektivnosti vynaložených fondů. Byrokracie, to je další z možných bodů neshody, což může naopak odrazovat některé potenciální příjemce dotace, protože proces na získání finančních prostředků z unijních fondů je bezesporu náročný a zdlouhavý proces, mnohdy s nejistým výsledkem. A poslední problém spatřuji nedostatečnou koordinaci mezi vládami (centrální a místní vládou, ale také nadnárodní v podobě EU a centrálními vládami).

Jak bylo zmíněno, regionální politika se zabývá regiony. Je ovšem na místě si definovat, co je myšleno daným „regionem“. Region je území (část země), které je ohraničeno určitou hranicí. Anglické „*region*“ má dva základní významy. Prvním z těchto významů je, že se jedná

o velkou část země, obvykle bez jasně definovaných omezení nebo hranic (např. hory, pobřežní oblasti), máme na mysli spíše oblast. Druhým významem je část země, jenž je rozdělena a má vlastní zákony anebo vládu (Oxford Learner's Dictionaries, 2023). Jak uvádí Skokan (2003, str. 11): „*Obecně můžeme vymezit pojem region buď jako území subnárodní (část území jednoho státu – např. kraje) nebo nadnárodní (seskupení států) nebo transnárodní (část území dvou nebo více států přesahující státní hranice).*“

Nyní se podrobněji podíváme na regionální politiku a její fungování v Evropské unii a následně i České republice.

1.1 Regionální politika EU

Vznik regionální politiky se datuje od roku 1957, kdy se o významu hospodářské a sociální soudržnosti píše v základajících římských smlouvách. Konkrétně se jedná o „*Smlouva o EHS, část první, čl. 2, 3* (Evropský parlament, 2024). V návaznosti na tyto smlouvy vznikly v roce 1958 Evropský sociální fond a Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, roku 1975 Evropský fond regionálního rozvoje a v roce 1993 Fond soudržnosti. (Vilamová, 2004; Tvoříme Evropu, ©2005–2024c)

Prozatím poslední smlouvou, která potvrzuje nutnost soudržnosti mezi členskými státy, je Lisabonská smlouva (2007/C306/01) z roku 2007. V uvedené smlouvě, v článku č. 2, odstavci č. 3 se uvádí, že Evropská unie „*Podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.*“ (EUR-Lex, 2007).

Je zřejmé, že na úplném počátku nebyla úroveň financování ze strany EU v takové míře, jako je tomu v posledních letech. Jak uvedli Baldwin a Wyplosz (2013), v 70. letech tvořily strukturální fondy plynoucí do regionální politiky EU pouhé 3 % rozpočtu EU, v 80. letech došlo k navýšení na 11 %. Jakýsi trend, který pozorují někteří autoři (Blažek a Uhlíř, 2020) je propojování regionální politiky s dalšími politikami (zejména se sociální). Mimo jiné potvrzují, že dochází k tzv. „*regionalizaci*“ sektorových politik, podobně jako tomu bylo v roce 1989 ve spojení regionální politiky se sociální a zemědělskou.

Smyslem realizace regionální politiky a jejího rozvoje za pomoci unijních fondů není pouze politický důvod, ale také princip udržitelného rozvoje daného regionu. Například Skokan (2003) doplňuje k dané informaci tři základní motivy rozvoje. Jsou jimi ekonomické, sociální a ekologické.

- „*Ekonomické – využití všech výrobních faktorů, zajistit ekonomický růst, řešit regionální nerovnováhu či optimálně rozmístit firmy v regionech,*
- *Sociální – zajistit především růst životní úrovně obyvatel, dosáhnout blahobytu,*
- *Ekologické – zajistit trvale udržitelný rozvoj a vyváženost životního prostředí.“*

V rámci této politiky jsou s cílem snižování regionálních rozdílů v jednotlivých zemích, nebo chceme-li konkrétních regionech, vázány definované cíle regionální politiky, kterých je následně dosahováno. Zodpovědnost za realizaci tohoto rozvoje svými vlastními silami na starosti každý členský stát, zatímco Evropská unie vystupuje v pozici koordinátora.

V souvislosti s regionální politikou EU jsou vždy určeny cíle, kterých má být dosaženo během programového období. Pro programové období 2007-2013 se jednalo o cíle – *Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce*. V navazujícím programovém období, které skončilo 2020 se jednalo pouze o dva cíle – byly jimi *Investice pro růst a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce*. (Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013, 2007), (Abeceda fondů EU, 2018)

Tento koncept je úzce spojen s pojmem politika soudržnosti, který je nadřazený regionální politice a někdy označovaný též jako strukturální politika. Strukturální politika zahrnuje opatření financovaná z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti a Evropského sociálního fondu. (Cvik, 2016)

Pohled autorky Vilamové (2004) pohled na regionální politiku je takový, že dle ní je pomyslným základem regionální politiky solidarita a soudržnost členů. V rámci solidarity má být znevýhodněným regionům nabídnut prospěch (hospodářský či sociální) v porovnání s unijním průměrem a v rámci soudržnosti jde o uvědomění si zmenšování rozdílů mezi příjmy (vyrovnávání bohatství a chudoby) v rámci zemí či regionů. Jelikož regiony, které jsou vyspělejší, těží také z těchto výhod. Boháčková a Hrabánková (2009) doplňují, že rozhodně není snahou unijní regionální politiky nahradit národní regionální politiky.

Žák (2020, str. 149) ještě spatřuje motivy existence regionální politiky v různých faktorech – ať se jedná o „... *ekonomické, politické, ekologické a sociální, přičemž ekonomické jsou považovány za nejvýznamnější.*“ A také spatřuje důležitou roli regionální politiky v okamžik regionální nerovnováhy nebo v případě inflace (inflace tažená poptávkou je charakteristická pro méně rozvinuté regiony, naopak inflace tažená nabídkou u regionů s vysokou koncentrací ekonomických aktivit).

S ekonomickými faktory, souvisí rovněž jeden z ukazatelů vyjádření výkonnosti ekonomiky států v regionální politice, je jim hrubý domácí produkt. Nejedná se pouze o tento ukazatel, ale ještě o dalších 13 (např. míru zaměstnanosti, investice firem, komparativní úroveň cen a další), souhrnný výčet uvádějí autorky Boháčková a Hrabánková (2009).

U HDP byla zaznamenána značná variabilita, kde rozdíl mezi nejrozvinutějšími regiony přesahuje 270 % průměrné hodnoty HDP Evropské unie, zatímco nejméně rozvinuté země dosahují méně než 40 % HDP. (Tauer et al., 2009). Další autoři (Marek a Kantor, 2009) zase upozorňují, že z regionální politiky mají prospěch i bohatší státy, protože finanční podporou a inovacemi v zaostalejších regionech roste následně nový trh výrobků z prosperujících regionů, což má vliv na samotnou poptávku po technologiích nebo know-how. Zároveň je nutné si uvědomit, že není žádoucí, aby všechny regiony byly na stejné ekonomické úrovni, poněvadž by se tím snížily impulsy ke změnám. Marek a Kantor dále zmiňují, že strukturální fondy by měly spíše být chápány jakási kompenzace členských států za rozšiřování a zároveň prohlubování evropské integrace.

Význam regionální politiky a její dopad na růst HDP potvrzuje publikovaný článek SeeNews (2024). Ten uvádí, že díky kohezní politice EU vzroste HDP Chorvatska do roku 2030 o 8 %. Programová období kohezní politiky 2014-2020 a 2021-2027 přispějí k růstu HDP celé EU o 0,9 % do konce roku 2030.

Jsou ovšem i autoři zpochybňující přínosy politiky. Autorka El-Agraa (2011), přiblížila opačné chápání regionální politiky. Zmínila, že ne všichni jsou příznivci regionální politiky. Existují jedinci, kteří se domnívají že tato politika neustále penalizuje úspěšné podniky v prosperujících regionech, a naopak se podporují nevhodné aktivity v postižených regionech (pozn. konkrétní příklady však neuvádí). Zmiňuje ještě další názor některých jedinců a to, že regionální rozdíly jsou nevyhnutelným výsledkem tržního chování. Představuje v souvislosti s tím tzv. *argumenty*, v prvním z nich stojí, že unijní státy mají stále více propojené ekonomiky, rozšiřují své vazby díky volnějšímu pohybu kapitálu a pomalu rostoucí migraci přeshraniční síly. V tomto prvním argumentu je také informace o tom, že hospodářský blahobyt občanů prvního státu stále více závisí na prosperující ekonomice jiného členského státu. Druhým argumentem je, že regionální politika je finančně náročná na své provozování, tudíž samotné zdroje je nutné hledat i v rozpočtech jednotlivých veřejných sektorů unijní země. El-Agraa dále hovoří o tom, že jsou dokonce státy, které mají již tak obrovské břemeno svých znevýhodněných regionů, že samy se stávají postiženým regionem jako stát (jako příklad uvedla např. i ČR a další přistupující země v roce 2004). Jednalo se o rok, kdy ČR poprvé začala

plně využívat evropské fondy v celém programovém období (2007-2013) a situace dnes již taková není. Třetím argumentem je z oblasti koordinace politiky ze strany EU. Autorka potenciál spatřuje v nadnárodní koordinaci právě ze strany EU, protože aktuálně do regionální politiky vstupují centrální vlády unijních států, samosprávy, obce a další subjekty, což chápe jako plýtvání zdroji. Čtvrtým argumentem proti regionální politice je účinek integračního argumentu. Sama autorka jej považuje za nejkontroverznější na podporu politiky. A posledním argumentem El-Agraa je účinek jiných politik EU, jak jej nazvala. Často se dle ní uvádí, že regionální politika má zmírňovat nepříznivé dopady jiných politik unie. Zde udává příklad DPH (jeden ze zdrojů příjmů EU), který považuje za tzv. regionální regresivní daň. Spatřuje negativní dopady i jiných politik na regiony (jako jiný příklad uvedla Společnou zemědělskou politiku).

1.1.1 Regiony soudržnosti regionální politiky EU

Pro účely financování regionální politiky z fondů EU byly administrativně vytvořeny Regiony soudržnosti – NUTS2 (RS-NUTS). Těmto RS-NUTS jsou následně alokovány finanční prostředky. Důvod jejich vzniku přiblížila autorka Cvik (2016). Ta zmínila, že vzhledem k existenci až 27 systémů správního členění v celé EU, by bylo velmi obtížné statisticky srovnávat takové množství regionů mezi sebou. Z tohoto důvodu bylo v roce 1988 zavedeno jednotné členění mezi všemi členskými státy EU a vznikla tzv. klasifikace NUTS, což je zkratka pocházející z celého názvu **Nomenclature of Units for Territorial Statistics** v překladu Nomenklatura územních statistických jednotek. Význam vzniku není pouze statistický, ale má jisté využití právě při rozdělování financí z fondů, tvoří se dle ní i socioekonomická analýza.

Rozčlenění území unijních států proběhlo na základě počtu obyvatel, dle předem stanovených prahových hodnot pro jednotlivé úrovně NUTS. Prvním je NUTS 0 což je administrativní jednotka (v našem případě ČR), NUTS 1 je neadministrativní jednotka území státu (v našem případě celá ČR), NUTS 2 jsou regiony soudržnosti/sdružené kraje (považovány za neadministrativní jednotky – v ČR celkem 8 RS), NUTS 3 jsou administrativní jednotky (v našem případě kraje). Do roku 2007 ještě existovaly NUTS 4 (naše okresy) a NUTS 5 (obce). Což se změnilo a od 1. ledna 2008 tyto dvě jednotky přešly nově pod označení LAU 1 a LAU 2. (Informační web územního plánování)

Pro každou ze tří úrovní NUTS 1-3 byla stanovena minimální a maximální hranice počtu obyvatel, což znázorňuje tabulka č. 1.

Můžeme si povšimnout, že pro region soudržnosti NUTS 2, který je analyzován v této práci, jsou prahovými hodnotami v počtu obyvatel hodnoty 800 000 – 3 000 000. Autoři Tauer et al. (2009) uvádějí rozpětí dolní hranice 1 milion a horní hranici 2 miliony obyvatel v regionu NUTS 2.

Tabulka 1 Členění NUTS dle počtu obyvatel

Úroveň NUTS	Minimální počet obyvatel	Maximální počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů Evropského parlamentu (2023)

Změny v klasifikaci NUTS jsou přípustné, ale jsou přijímány jen v druhé polovině kalendářního roku a další změna je možná nejdříve za 3 roky od poslední úpravy. Pokud by došlo k významné reorganizaci v daném členském státě, povolí Komise i tuto změnu. O každé změně ji musí členský stát informovat. (Gouardères, 2024)

Jednotlivé počty NUTS 2 jsou v každém unijním státě jiné. Jak jsem již uvedl, v ČR máme celkem 8 RS (podrobněji budou popsány později), Slovensko má o polovinu NUTS 2 méně. V EU existují státy, které mají pouze jednu úroveň NUTS 2 (např. Estonsko, Kypr, Litva, Malta). Naopak nejvíce NUTS 2 měla před BREXIT Velká Británie (celkem 40 NUTS 2). Po odchodu z EU se unijní zemí s největším počtem NUTS 2 stalo Německo (38). (Zahradník, 2017)

Na úrovni NUTS je také sledován vývoj HDP jednotlivých unijních zemí (což bylo zmíněno výše), kdy je porovnáván s celounijním HDP. Tyto údaje shromažďuje EUROSTAT a dle NUTS 2 je poté porovnává (samozřejmě lze porovnávat i na úrovni NUTS 0). V roce 2023 bylo unijní HDP v hodnotě 28 930 euro, HDP mělo Lucembursko – 83 320 euro, ČR měla HDP na úrovni 18 370 euro. (EUROSTAT, 2024)

1.2 Regionální politika ČR

V regionální politice hraje vždy důležitou roli konkrétní stát, kterého se daná problematika týká. V České republice je touto problematikou pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR), které je národním koordinátorem projektů, spravuje regionální politiku a zastává roli regulátora územního rozvoje.

Na obrázku č. 1 vidíme schéma, jak se regionální politika provádí. Prvním stupněm je úroveň Evropské unie (nositelem je Evropská komise a další instituce), v ČR na úrovni politiky státu je nositelem Vláda České republiky potažmo pověřené MMR ČR. Na regionální úrovni mají politiku v gesci orgány územní samosprávy (v našem případě obce nebo kraje) a regiony soudržnosti, které budou popsány níže. (Skokan, 2003)

Obrázek 1 Provádění regionální politiky



Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů Abeceda fondů EU 2014-2020 (2018)

Výkonem regionální politiky je pověřeno MMR (2. článek v provádění regionální politiky), které pro každé z programových období zpracovává tzv. Strategii regionálního rozvoje (SRR). Ta obsahuje několik bodů a cílem je formulace oblastí, které povedou k podpoře jednotlivých regionů. Nutno podotknout, že na základě tohoto dokumentu nejsou bezprostředně přerozdělovány finance ze zdrojů EU (Peková et al., 2012). Jak uvádí Palán (2009), tato strategie je propojeností mezi regionálními politikami – českou a unijní. V rámci SRR se definují oblasti a opatření pro zajištění podpory regionů a jejich rozvoje. Tyto SRR se realizují prostřednictvím operačních programů, které tvoří jednotlivé unijní země. Kromě zmíněného MMR, mají dle §3 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, povinnost pečovat o rozvoj daného kraje i volení zástupci NUTS 3 a dále dotčené správní úřady na obecní úrovni (Zákony pro lidi, ©2010–2024a)

V průběhu programového období 2007-2013 a 2014-2020 byly pro účely vypracování a realizaci programů spolufinancovaných z fondů EU zřízeny dle §16,17 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje tzv. Úřady Regionálních rad regionů

soudržnosti (RRRS).¹ Úřad mnou sledovaného regionu Severovýchod sídlil v Hradci Králové. (Zákony pro lidi, ©2010–2024b)

Úkolem RRRS bylo rozhodování o využití finančních prostředků na jednotlivé projekty, byly odpovědné za efektivní využití těchto prostředků, kontrolovali hospodaření a dále realizovaly kontrolní opatření. (Business Info, 2009b) Stejně popisuje fungování RRRS i Maaytová et al. (2015), s doplňující informací, že jejich úkolem bylo administrativně vyřídit finanční prostředky strukturálních fondů EU, prostřednictvím regionálních operačních programů. Nejednalo se o samosprávu, ale rozpočet byl součástí územních veřejných rozpočtů.

Autorka Provazníková (2015) ještě přibližuje finanční toky v souvislosti s RRRS, jsou jimi dotace pro RRRS. Těmi jsou přímé mezivládní výdaje, které jsou poskytnuty ze strany regionální úrovně vlády (v případě krajů) na financování služeb s lokálním dopadem. To se používá nejčastěji v regionální politice a dále je zmíněno čerpání ze strukturálních fondů EU (Kohezního fondu a Fondu regionálního rozvoje), kdy je nutná i spoluúčasť kraje. V článku publikovaném v Deníku veřejné správy (2014), je uvedena informace, že příjem analyzovaného regionu Severovýchod v letech 2010-2013 byl ve výši 10,9 mld. Kč. RRRS byla zřízena dle § 17b zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje a zároveň s ní byla zřízena Rada pro fondy Evropské unie, která plní funkci poradního orgánu. Předsedou Rady je člen vlády a dalšími členy jsou zástupci orgánů státní správy. (Zákony pro lidi, ©2010–2024)

Důležitou roli sehrávají i kraje, potažmo jejich zastupitelé, při realizaci regionální politiky a tvorbě projektů, které jsou financované z unijních fondů. Úkolem zastupitelů krajů je hájit regionální zájmy, podporovat rozvoj a starat se o občany daného kraje. Díky spolupráci se státem hájí zájmy a preference obyvatel. Funkce kraje lze shrnout jako *integrační, koordinační, reprezentační a zprostředkující*. Mezi další řadíme *regulační, dozorovou, poradní, přerozdělovací* (zejména finančních prostředků v rozpočtu kraje). V rámci své samostatné působnosti zajišťuje kulturní rozvoj, rozvíjí památkovou péči v kraji (např. péče o národní kulturní památky), plánuje výstavbu nových sportovišť, cyklostezek. Kraje spolupracují úzce s obcemi, nebo jinými kraji (zejména např. v poskytování regionálních veřejných statků). Další funkcí je sociální, zde sledujeme, aby projekty byly prospěšné (např. zlepšili životní situaci obyvatel). Poslední je politická funkce veřejného sektoru, avšak za předpokladu využití veřejné volby v politickém rozhodování. (Peková et al., 2012)

¹ Změna nastala pro současné programové období, na základě novely zákona č. 248/2000 Sb. byly RRRS k 31.12.2021 zrušeny a kompetence přešly na MMR. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021)

Veřejnými regionálními statky u volnočasových aktivit si můžeme představit např. veřejné kulturní akce, veřejná sportoviště, veřejné knihovny, ale rovněž veřejnou zeleň a parky. Následně rozlišujeme, zda se bude jednat o čistý veřejný statek, kde platí nedělitelnost spotřeby, nelze vyloučit jedince ze spotřeby a panuje zde nesoutěžní prostředí, nebo smíšený veřejný statek. Za čistý veřejný statek bychom mohli považovat veřejnou knihovnu, která by byla vystavěna z prostředků EU a všem návštěvníkům by byl umožněn volný přístup ke knihám, bez jakéhokoli omezení (např. placení poplatků za výpůjčky, bez nutnosti registrace, nediskriminace osob dle věku či pohlaví apod.). Naopak financované cyklostezky, či turistické trasy kvalifikujeme jako smíšené veřejné statky. Existuje zde případná dělitelnost spotřeby, pokud omezíme počet návštěvníků na určité denní množství (jsme schopni určit podíl jednotlivce na spotřebě), lze stanovit poplatek za spotřebu. Vzhledem k možnosti vzniku problému tzv. černého pasažéra k tomuto kroku kraj s velkou pravděpodobností nepřistoupí, navíc finance EU mají veřejný charakter a jsou určeny všem obyvatelům. Všechny vzniklé veřejné statky v této souvislosti mají fakultativní spotřebu, tzn. že pouze jedinec rozhoduje o tom, zda statek využije a v jaké míře, či nikoli.

1.3 Regiony soudržnosti ČR

Již bylo uvedeno, z jakého důvodu vznikly regiony soudržnosti na území EU a dle jakého kritéria jsou tvořeny. Pro Českou republiku se rozdělení stalo závazným při vstupu do EU v roce 2004, na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1059/2003 ze dne 26. května 2003, konkrétně článku 2, odstavec 2 „*Klasifikace NUTS je hierarchická. Jednotlivé členské státy rozděluje na územní jednotky úrovně NUTS 1, tyto jednotky se rozdělují na územní jednotky úrovně NUTS 2 a tyto jednotky jsou dále rozděleny na územní jednotky úrovně NUTS 3*“ a dále článku 3 odst. 2, 3 v kterých se uvádí „*Aby byla určena odpovídající úroveň NUTS, do níž má být zařazena daná třída správních jednotek v členském státě, musí průměrná velikost této třídy správních jednotek v členském státě ležet v hranicích počtu obyvatel.*“ (EUR-Lex, ©2023a)

V rámci ČR bylo nové dělení dle této klasifikace schváleno vládou ČR na základě vládního usnesení č. 707/1998. Vzhledem ke skutečnosti, že české kraje (NUTS 3) jsou velmi rozdílné ve své velikosti (české kraje jsou asi 4krát velikostně menší v porovnání s unijním průměrem NUTS 2 a přibližně 2,5krát menší, do počtu obyvatel). Z tohoto důvodu se vytvořily po vstupu do EU zmíněné NUTS 2. (Business Info, 2009a) V některých případech lze pozorovat, že stávající rozdělení kopíruje dělení z historického hlediska, ale mnohdy nacházíme

i podobnost geografického či ekonomického hlediska. Mapu rozdělení ČR do NUTS 2 v porovnání s dřívějším členěním uvádím v příloze A.

Povšimněme si v tabulce č. 2, že všechny vytvořené regiony soudržnosti v rámci ČR splňují podmínky prahových hodnot v počtu obyvatel. Sledovaný region Severovýchod s 1,5 milionem obyvateli je druhý největší RS NUTS v rámci ČR, na prvním místě je region Jihovýchod s 1,7 mil. obyvateli, třetí je region Střední Čechy s 1,4 mil. obyvateli.

RS Severovýchod z velké části kopíruje bývalý Východočeský kraj, který vznikl na základě tehdejšího administrativního uspořádání České republiky dle platného zákona. Jednalo se o zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, § 3. Původní členění státu je názorně vidět v příloze A, v příloze B je následně uvedeno aktuálně platné členění regionů soudržnosti.

Tabulka 2 Počet obyvatel NUTS 2 ČR k 1. 1. 2023

Region soudržnosti	Počet obyvatel	Region soudržnosti	Počet obyvatel
Jihovýchod	1 731 977	Jihozápad	1 257 691
Severovýchod	1 533 205	Střední Morava	1 212 333
Střední Čechy	1 439 391	Moravskoslezský	1 189 674
Praha	1 357 326	Severozápad	1 105 932

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů (Český statistický úřad, 2023)

Pro úplnost informací ještě uvádím, že v České republice se provádí regionální politika ještě v rámci Národní regionální politiky, na základě členění regionů – strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony, venkovské regiony a ostatní regiony. (Cvik 2016)

1.4 Region soudržnosti Severovýchod

Region Severovýchod se skládá celkem ze 3 krajů (NUTS 3) - pardubického, královehradeckého a libereckého. Region má celkovou rozlohu 12 440 km² a je charakterizován spíše nízkou dynamikou (to znamená pomalejší tempo ekonomického růstu, demografických změn a celkového rozvoje ve srovnání s jinými regiony), ale úspěšným rozvojem center krajů, mající přínos pro celý RS (Cvik, 2016). Na základě dat ČSÚ je nejpočetnějším krajem

královéhradecký s celkem 555 tisíci obyvateli, následován krajem pardubickým s 528 tisíci obyvateli a na posledním místě je Liberecký kraj se 449 tisíci obyvateli. (Český statistický úřad, 2023)

Osobně vnímám tento region jako různorodý v mnoha aspektech. Kromě ekonomické odlišnosti krajských měst Hradec Králové a Liberec je další odlišností průmyslová struktura a míra zaměstnanosti v krajích. Z geografického hlediska se Pardubický kraj zcela odlišuje od Libereckého kraje. Každý ze tří krajů má své vlastní sociální struktury a demografické charakteristiky, ale nevnímám je jako zásadně odlišné. V Libereckém kraji je zaznamenán větší podíl národnostních menšin, jako jsou Němci či Poláci, což je dáno blízkostí státní hranice, která tento kraj obepíná. Tuto skutečnost můžeme spojit s možnými rozdíly v kulturních tradicích a historiích tohoto regionu oproti dvěma zbývajícím. Z toho vyplývá, že regionální sdružení může zahrnovat jak homogenní, tak heterogenní prvky.

Prvním popisovaným krajem je Liberecký. Tento kraj je nejmenší z celého regionu, s rozlohou pouhých 3 163 km² (čítající 215 obcí, 4 okresy – Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa a Semily), hustotou osídlení 139,8 obyvatel/km². Vyniká přítomností národního parku Krkonoše a chráněné krajinné oblasti Český ráj (Krajský úřad Libereckého kraje, 2024). Oblast je hojně pokryta lesy, horami a nabízí tak mnoho turistických, naučných a cyklistických stezek.

Královéhradecký kraj lze geograficky charakterizovat jako rozdělený na dvě hlavní části – hornatou oblast s horami jako Krkonoše a Orlické hory a lesnatou/nížinatou oblastí. Mezi pohořími se nachází Broumovský výběžek což je přírodní dělicí linie. Kraj je rozdělen do pěti okresů – Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. S celkovou rozlohou 4 759 km² je to šestý největší kraj v republice s celkem 448 obcemi (Královéhradecký kraj – krajský úřad, 2023).

Posledním je Pardubický kraj s celkovou rozlohou 4 519 km². Kraj má celkem 451 obcí, které spadají do čtyř okresů – Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Z geografického hlediska nabízí Pardubický kraj rovinaté i horské krajiny, které jsou vhodné pro různé sportovní aktivity a turistiku. Město Pardubice nabízí zajímavé turistické atrakce, jako je Dostihové závodiště, mnoho historických památek, včetně těch zapsaných do UNESCO. Není možné opomenout ani Národní hřebcín v Kladrubech nad Labem, který byl rekonstruován za finanční podpory fondů EU. (Business Info, 2017)

Z tabulky č. 3 je patrné, že ekonomicky nejsilnějším je Královéhradecký kraj, který disponoval v roce 2022 nejvyšším regionálním HDP ve výši 299 250 mil. Kč. Následován pardubickým krajem s 268 290 mil. Kč a na třetím místě byl kraj Liberecký s regionálním HDP 202 639 mil. Kč. Průměrná hrubá mzda v roce 2023 byla nejvyšší v Královéhradeckém kraji, dosahující hodnoty 40 471 Kč, následovaná krajem Libereckým (39 156 Kč) a na posledním místě se umístil Pardubický kraj (38 647 Kč).

Tabulka 3 Ekonomické ukazatele krajů NUTS 2 – Severovýchod

Kraj	Regionální HDP (v mil. Kč), 2022	Průměrná hrubá mzda (v Kč), 2023
Liberecký	202 639	39 156
Královéhradecký	299 250	40 471
Pardubický	268 290	38 647

Zdroj: vlastní zpracování na základě dostupných dat (Český statistický úřad, 2024)

2 Evropské fondy na úrovni územní samosprávy

V rámci problematiky evropských fondů se setkáme s několika jejich různými podobami. Mohou jimi být *granty* (částečné financování EU a členským státem), druhou podobou mohou být *dotace na národní a regionální úrovni* a za třetí v podobě přímého financování projektů v podobě *fondů sdílených s členskou zemí*. A právě do poslední zmíněné možnosti řadíme Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) a Kohézní fondy (CF). (Tvoříme Evropu, ©2005–2024a)

Hlavním cílem fondů je podpořit hospodářský růst, ale mimo jiné i snižovat sociální a ekonomické rozdíly mezi jednotlivými členskými státy a regiony, což je úkolem politiky soudržnosti, jak již bylo popsáno. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2018) Autor Skokan (2003) potvrzuje, že fondy mají za cíl postupně vymazat rozdíly mezi regiony a dodává ještě, že tyto rozdíly se dají vyjádřit různými ukazateli. Zmíněnými ukazateli má na mysli zejména ekonomické. Jsou jimi např. hrubý národní produkt, (ne) zaměstnanost (celková, dlouhodobá) nebo zaměstnanost dle pohlaví, z demografického hlediska (hustota obyvatelstva, věkové rozložení obyvatelstva), nebo dle vzdělání (nízké, střední a vysoké). Základním ukazatelem rozvoje daného regionu je však uváděn HDP na obyvatele daného regionu.

Důvodem vzniku **strukturálních fondů** byla reakce na vstup dvou nových zemí s nižší ekonomickou silou do společenství EU v roce 1988, konkrétně Španělska a Portugalska. Ale našly uplatnění i v existujících zemích, ve kterých docházelo k útlumu průmyslových odvětví (např. Spojené království Velké Británie, Belgie, severní část Francie). Tyto fondy měly za úkol co nejúčinněji snížit rozdíly v úrovni regionů a povzbudit tím růst zaostalých oblastí. Zároveň téhož roku, se vznikem strukturálních fondů, byl založen **Výbor regionů**. Ten má za cíl se vyjadřovat k regionální problematice a zároveň je poradním orgánem. Další změnou prošla programová období, která před zavedením strukturálních fondů fungovala na jednoletých cyklech. Až se strukturálními fondy byla zavedena programová období s delšími periodami. V souvislosti s delšími programovými obdobími bylo poprvé zavedeno pravidlo $n+2$, kdy vyúčtování projektů musí proběhnout do 2 let od ukončení programového období (Tauer et al., 2009). Dnes se již aplikuje i pravidlo $n+3$, které státům umožňuje lepší čerpání unijních peněz v delším časovém úseku. Pokud by nedošlo k vyúčtování do konce stanoveného termínu na základě daného pravidla, o peníze by ČR zcela přišla.

Prozatím uvedené fondy můžeme považovat za tzv. „základní“ - ESIF a CF. První z uvedených se dále člení. V obou sledovaných programových obdobích 2007-2013

i 2014-2020 existovaly dva strukturální fondy (ESIF) zabývající se politikou soudržnosti, byly jimi **Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF/EFRR)** a **Evropský sociální fond (ESF)**. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2023)

ERDF vznikl v roce 1972, ale fakticky začal fungovat až o tři roky později. Teprve až v roce 1988 byl zahrnut do struktury regionální politiky (Marek a Kantor, 2009). Stalo se tak na základě Nařízení (ES) č. 1783/1999 Evropského parlamentu a Rady, kde se v článku číslo 1 píše „... *úkolem Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) je, aby pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly ve Společenství; že EFRR tím přispívá ke snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů ...*“ (EUR-Lex, ©2024b). Vznik ERDF byl ve své podstatě jakousi reakcí na přistoupení „chudých členů EU“, jak uvedli Baldwin a Wyplosz (2013). Mezi konkrétní cíle zaměření ERDF Idle Skokana (2003, str. 52) se řadí „... *rozvoj cestovního ruchu, investice do kultury, ochrana kulturního dědictví, přeshraniční a meziregionální spolupráce směřující k rozvoji daných regionů ...*“ a mimo jiné dodává, že tyto finanční prostředky mohou být použity na financování inovačních akcí zahrnující studie navržené Komisí pro analýzu problematiky regionálního rozvoje. Druhý **ESF** vznikl na základě Nařízení č. 1784/1999 a se zaměřením na rekvalifikace, odborné vzdělávání, informační kampaně pro veřejnost a další. (EUR-Lex, ©2023c; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024b)

Aby mohly být projekty financovány ze strukturálních fondů, bylo zapotřebí vycházet z Národního strategického referenčního rámce daného státu (programové období 2007-2013), nebo Dohody o partnerství (programové období 2014-2020).² (Skokan, 2003)

Vedle strukturálních fondů existují již zmíněné **kohézní fondy**. I tento fond řadíme pod politiku soudržnosti. Tyto fondy poskytují podporu při plnění maastrichtských kritérií, zejména pro země, které jsou ekonomicky slabší. Příkladem kohézního fondu je Fond soudržnosti (FS/CF). (Tauer et al., 2009) Autoři Marek a Kantor (2009) ještě doplňují, že je určen ke snižování zejména sociálních a ekonomických nerovností v EU. Finanční prostředky plynoucí z tohoto fondu jsou určeny pouze těm členským zemím, jejichž HDP je nižší než 90 % průměru celého unijního Společenství. Vzhledem k tomu, že nejsou určeny pro podporu regionů, ani z nich nebyl financován žádný z analyzovaných projektů, nebudou dále podrobněji rozváděny.

² Další pojednání o Národním strategickém ref. rámci a Dohodě o partnerství je dále v textu.

Prozatím byly představeny tři „základní“ fondy, což je ale zlomek z celkového počtu. Další evropské fondy uvádím v jejich oficiální zkratkové podobě, jsou pro dokreslení tematiky unijních fondů, avšak nebudou dále podrobně popisovány z důvodu jejich nevyužití v této práci. Těmito fondy jsou Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond, Fond solidarity Evropské unie, Evropský fond pro strategické investice, Azylový, migrační a integrační fond a další fondy. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2023)

V rámci tematiky evropských fondů se setkáme ještě s termíny **unijní program** a **operační program**. Zatímco první je spravován Evropskou komisí, druhý mají na starost jednotlivé členské státy na své národní úrovni. Příkladem unijního programu pro období 2014-2020 byl např. program „Kreativní Evropa“ na podporu kultury a umění, jakožto jednu ze složek volnočasových aktivit, nebo nejspíš známější Erasmus+ na podporu vzdělání, ale také sportu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2023)

Výše popsané fondy sloužily svým definovaným cílům, ale především také k naplňování cílů regionální politiky EU a strategickým cílům ČR. Tyto cíle budou nyní popsány.

2.1 Cíle ČR a EU pro programová období 2007-2013 a 2014-2020

V programovém období 2007-2013 si ČR v Národním strategickém referenčním rámci zvolila celkem čtyři priority (cíle), které musely být v souladu se třemi evropskými cíli. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024g; Zahradník, 2017)

Tři evropské cíle, s celkovou alokací 26,69 mld. euro, které platily pro dané období:

cíl 1 – Konvergence – zaměřen na podporu hospodářského a sociálního rozvoje jednotlivých NUTS 2 s HDP/obyvatele nižším než 75 % průměru HDP EU. Financován z ERDF, ESF i FS. Pro ČR vyčleněno celkem 25,88 mld. euro,

cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – zaměřen na regiony, kde bylo přesáhnuo 75 % průměru HDP EU (v ČR se týkalo pouze Hl. města Prahy). Financován z ERDF a ESF. Pro ČR vyčleněno celkem 419,09 mil. euro,

cíl 3 – Evropská územní spolupráce – podporoval přeshraniční spolupráci podél vnitřních a vnějších hranic států, podpora meziregionální spolupráce regionů. Financován byl z ERDF. Pro ČR vyčleněno celkem 389,05 mil. euro.

Na to navázány čtyři české priority:

1. *priorita: konkurenceschopná česká ekonomika,*
2. *priorita: otevřená, flexibilní a soudržná společnost,*
3. *priorita: atraktivní prostředí,*
4. *priorita: vyvážený rozvoj území.*

V programovém období 2014-2020 si ČR v Dohodě o partnerství zvolila celkem pět národních rozvojových priorit opět v souladu s evropskými cíli, které tentokrát byly pouze dva. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024e, 1; Zahradník, 2017)

Dva evropské cíle dle Zahradníka (2017):

cíl 1 – Investice pro růst a zaměstnanost – oproti předchozímu období došlo ke spojení dvou cílů v jeden, ale zaměření zůstalo stejné. Financován byl z ERDF, ESF a FS/CF.

cíl 2 – Evropská územní spolupráce – financován byl z ERDF.

Na evropské cíle navázáno pět českých priorit:

1. *priorita: zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky,*
2. *priorita: rozvoj páteřní infrastruktury,*
3. *priorita: zvýšení kvality a efektivity veřejné správy,*
4. *priorita: podpora začleňování, boje s chudobou a systém péče o zdraví,*
5. *priorita: integrovaný rozvoj území.*

Zahradník (2017, str. 323) spatřuje z pohledu regionálního rozměru jakousi naději, že právě regionální rozvoj území má svoji vlastní národní rozvojovou prioritu a také specifický tematický okruh.

Aby mohly být prostředky čerpány, bylo nutné vytvořit před začátkem programového období tzv. strategické dokumenty a vytvořit jednotlivé operační programy na národní úrovni. To bude popsáno v další části kapitoly.

2.2 Strategické dokumenty a Operační programy ČR

Aby jednotlivé země mohly žádat o finanční prostředky z fondů EU, je zapotřebí nejprve splnit legislativní povinnosti, které předchází ještě před spuštěním samotných operačních programů. Mezi takové kroky patří definování si strategických dokumentů

a operačních programů pro dané programové období. Vzhledem k tématu této práce budou níže představeny pouze OP, které byly využitelné pro regionální politiku NUTS 2 – Severovýchod a ze kterých byly financovány uskutečněné projekty souvisejících s volnočasovými aktivitami, jež budou následně analyzovány. Nejprve však bude popsán postup, co předchází tvorbě operačních programů.

Pro programové období 2007-2013 nejprve vzniklo Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Kohézním fondu (zároveň se nařízením zrušilo nařízení o předcházejícím období). Toto obecné nařízení určuje cíle pro strukturální fondy a kohezní fondy v daném konkrétním programovém období, ve kterém bude přispíváno. V ustanovení jsou dále vymezena kritéria přidělování financí a různé zásady (pravidla partnerství, hodnocení, kontrola a další).

Tato nařízení se nazývají **Strategickými obecnými zásadami Společenství (SOZS)**. Důležité bylo, aby členské státy EU přijaly SOZS na své národní úrovni – z čehož později vznikl tzv. **Národní strategický referenční rámec (NSRR)**. Schválením dokumentu Vládou ČR, se otevřela možnost čerpat z unijních finančních prostředků. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024d) Jak ještě dodávají Marek a Kantor (2009), vedle NSRR ještě existoval **Národní rozvojový plán (NRP)** pro dané programové období. NRP měl celkem šest kapitol, z nichž jedna obsahovala cíle, kterých má být dosaženo, dále přehled dílčích cílů hospodářské a sociální soudržnosti a jedna z kapitol zahrnovala také SWOT analýzu. Tento dokument sloužil jako důležitý podklad k NSRR.

Každý členský stát si dále vytvořil „základní nástroje“ pro jednotlivé oblasti, kam peníze budou investovány. Těmi byly **operační programy (OP)**, které musely být v souladu s konkrétními definovanými cíli EU a jsou členěny dle tematických okruhů. Počátek OP lze nalézt v Národním strategickém referenčním rámci České republiky, jak doplňuje Peková et al. (2012). Když byly jednotlivé OP vypracovány a schváleny na národní úrovni, byly následně předloženy Evropské komisi pro ověření a zhodnocení, zda odpovídají vytyčeným cílům NSRR a zároveň SOZS. Úkolem ČR bylo pro každý OP ještě určit *řídící orgán* (celostátní, regionální nebo místní, veřejný nebo soukromý subjekt), *certifikační orgán* a *auditní orgán*. (Zahradník, 2017)

V programovém období 2007-2013 bylo pro OP uplatňováno pravidlo $n+2$, respektive $n+3$ (pravidlo $n+3$ bylo aplikováno v období do roku 2010, následně $n+2$ do konce programového období). Je na místě dodat, že vyhodnocování čerpání se neprovádí na úrovni konkrétního fondu

či regionu, ale jako souhrn za celý OP. (Čekal, 2021) Bylo k dispozici celkem 26 OP, které se rozdělily do 4 skupin dle cílů. První byly tzv. sektorové operační programy (8), druhé regionální operační programy (7), třetí skupinu tvořily operační programy Praha (2), poslední skupinou byly operační programy Evropské územní spolupráce (9). (Tauer et al., 2009) Pro úplnost doplním, že v prvním sledovaném programovém období 2007-2013 nebyl v ČR žádný OP, který by byl souběžně financován z ERDF i ESF. Pouze OP Doprava a OP Životní prostředí byly financovány z ERDF i CF. Kompletní výčet OP je uveden v příloze E. Níže jsou představeny pouze OP, ze kterých byly financované projekty s volnočasovými aktivitami.

Vybrané OP v programovém období 2007-2013

Přehled vybraných OP v daném období, včetně informace, z jakého fondu byly financovány a jakého evropského cíle se týkaly, jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tabulka 4 Vybrané Operační programy v období 2007-2013

Operační program	Evropský cíl	Financováno z fondu
Integrovaný operační program (IOP)	Konvergence	ERDF
OP NUTS II Severovýchod	Konvergence	ERDF
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	Evropská územní spolupráce	ERDF
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	Evropská územní spolupráce	ERDF

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024c; Zahradník, 2017)

Každý z uvedených OP měl následně ještě definovány vlastní prioritní osy.³ Ty jsou uvedeny v příloze G.⁴

³ Prioritní osy rozdělují operační program na logické celky, kam následně plynou finanční prostředky.

⁴ V příloze nejsou uváděny všechny operační programy daného programového období, ale pouze ty, ze kterých region Severovýchod mohl čerpat na volnočasové aktivity.

Bližší popis vybraných OP, které byly zmíněny v tabulce č. 4.

- *Integrovaný operační program* – OP se zaměřoval na řešení společných problémů daného regionu (infrastruktura, veřejné, podpora cestovního ruchu, kulturního dědictví a další),
- *Regionální operační program NUTS II Severovýchod* – cílem OP bylo zkvalitnění prostředí regionu, což vedlo k následnému vlivu na zvýšení investic a zlepšení života obyvatel. Autoři Marek a Kantor (2009, str. 47-48) zmínili ve své publikaci jako jeden ze specifických cílů pro daný region „Zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu regionu“ a rozvíjení prioritních os „Rozvoj městských a venkovních oblastí, cestovní ruch“,
- *Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013* se zaměřoval na podporu cestovního ruchu, vzdělávání, kulturních a společenských aktivit,
- *Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou* – identické jako spolupráce mezi ČR – Polskem.

Obdobným legislativním procesem prošlo i programové období 2014-2020, kdy pro toto období bylo Nařízení Rady (EU) č. 11791/2013 schváleno v prosinci 2013, na základě čehož vznikl **Víceletý finanční rámec** (VFR) pro dané období. Tento rámec si lze představit jako dlouhodobý rozpočet sloužící pro financování různých politik v EU. Pro doplnění jen zkráceně uvádím, že samotný VFR má svou strukturu (dělí se dále na okruhy a podokruhy, jenž se dále skládají z programů a nástrojů).

Samotnou kohézní politiku v daném období ovšem představuje schválené Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 z prosince 2013, o společném ustanovení o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Kohézním fondu. Zároveň vznikly **Společné strategické rámce** (SSR) a **Dohody o partnerství** (DP). Každý členský stát na základě SSR vyhotovil DP. Samotná Dohoda o partnerství podléhala schválení ze strany Evropské komise. Následně, stejně jako v předchozím programovém období, vznikly operační programy, ty musely být v souladu s DP a zároveň cíli definovanými EU. (Zahradník, 2017) V tomto období, stejně jako předešlém, je zařazení jednotlivých OP koncipováno dle cílů EU. Jsou jimi tematické operační programy (8), druhou skupinou regionální OP (1), třetí OP pro Prahu (1), a poslední jsou OP pro Evropskou územní spolupráci (5). Je možné si povšimnout, že došlo k jisté redukci některých OP oproti předchozímu období (zrušen byl

IOP, dva OP pro výzkum a jeden OP pro Prahu, navíc regionální OP byly sloučeny do jednoho OP). (Marek a Kantor, 2009), (Zahradník, 2017) Výčet všech OP za dané období je uveden v příloze E.

V tomto programovém období se pro čerpání uplatňovalo pravidlo $n+3$, což ČR pomohlo v lepším čerpání unijních fondů, protože vyúčtování projektů z jednotlivých OP mohlo být provedeno až do konce roku 2023. Navíc se v článku dozvídáme, že díky tomu, že je možné toto pravidlo kontrolovat na roční bázi, v případě problémů v jednom roce, se promítne i do dalších let. Toto pravidlo je „oblíbené“ hlavně u ČR, která lobovala za jeho zachování i v novém období 2021-2027. (Čekal, 2021) Autorovo tvrzení, že díky pravidlu čerpání $n+3$ v tomto období měla větší šanci vyčerpat více prostředků, potvrzuje i Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (©2024k), které ve vydané tiskové zprávě uvedlo, že v programovém období 2014-2020 se situace v čerpání skutečně zlepšuje a na konci roku 2022 bylo proplaceno 86 % vynaložených prostředků. Na základě toho se ČR stala 4. nejlepší v EU (průběžné čerpání v daném období v příloze F).

Naopak Nejvyšší kontrolní úřad ČR (2021) spatřuje jedno z rizik v nedosažení stanovených cílů a následné čerpání z fondů, což dává za vinu nedostatečným kompetencím Úřadu Vlády ČR. Ten nemá dle NKÚ, jak účinně koordinovat jednotlivá ministerstva.

Vybrané OP v programové období 2014-2020

Výčet vybraných OP v tomto programovém období je uveden v tabulce č. 5.

Tabulka 5 Vybrané Operační programy v období 2014-2020

Operační program	Evropský cíl	Financováno z fondu
Integrovaný regionální operační program (IROP)	Investice pro růst a zaměstnanost	ERDF
INTERREG V-A Česká republika – Polsko	Evropská územní spolupráce	ERDF
OP Svobodný stát Sasko – Česká republika	Evropská územní spolupráce	ERDF

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024c; Zahradník, 2017)

Opět každý z výše uvedených OP měl následně vlastní prioritní osy. Jejich přehled je uveden v příloze H. Níže je uveden krátký popis jednotlivých vybraných OP.

- *Integrovaný regionální operační program (IROP)* – nahradil původních sedm regionálních programů v předchozím období. Doplním, že významnost tohoto OP potvrdil článek na Kudy z nudy.cz (2019), v němž se píše že pomáhá zachovávat kulturní památky a díky němu bylo vyčleněno více než 6,5 mld. Kč z unijních fondů na opravu hradů, zámků a kostelů.
- *Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika* – identické jako v předchozím programovém období
- *INTERREG V-A Česká republika – Polsko* – návaznost na předchozí programové období

Výše bylo uvedeno, že ČR si společně s tvorbou OP v programovém období 2007-2013 musela také zřídit různé instituce, obdobně tomu bylo také pro období 2014-2020. Nyní o těchto institucích bude krátce pojednáno. Řídicím orgánem bylo pro obě období pověřeno MMR, které zřídilo **Národní orgán pro koordinaci (NOK)**, monitorovacím orgánem byl **Řídicí a koordinační výbor (ŘKV)**. NOK měl v daných obdobích zodpovědnost za řízení a koordinaci realizace a naplňování cílů, které byly stanoveny NSRR. Cílem zřízení NOK bylo, aby ČR efektivněji dokázala využít alokované částky z fondů EU a vyčerpala celou částku. Vedle toho má i své další činnosti, například je partnerem Evropské komise pro efektivní komunikaci, spravuje jednotný informační systém pro řízení, koordinaci a vyhodnocení programů, nebo má na starost informační kampaň o čerpání prostředků. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024f)

Vedle operačních programů, existují i komunitární programy. Proto se nyní krátce zaměříme i na tyto programy pro ucelený přehled o unijních fondech.

2.3 Komunitární programy

Rozdíl mezi operačními a komunitárními programy je v subjektu, který jej má na starost a který daný program financuje. Komunitární jsou napřímo řízené a financované zdroji z rozpočtu EU. Evropská unie na tyto programy přispívá v rozmezí od 40-75 % (jen zřídka proplácí celkové náklady). Programy spravuje EK nebo specializované agentury, v některých případech to mohou být i národní agentury. Jedná se o neinvestiční podpory na víceleté období. (Tvoříme Evropu.cz, ©2005-2024b)

Jako příklad lze uvést Erasmus+, nebo Kreativní Evropa, které byly využity pro obě sledovaná období. Cílem prvního zmíněného programu je nejen poskytování vzdělávání (které může být chápáno i jako forma volnočasové aktivity – například studium cizích jazyků), ale podporu jiných aktivit, včetně odborné přípravy, sportu a kultury, které mohou občané vykonávat ve svém volném čase. Druhý zmíněný program Kreativní Evropa (KE) se zaměřuje na podporu kulturních a kreativních odvětví, nebo kinematografii. Hlavním cílem je ochrana, rozvoj a podpora evropské kultury a jejího dědictví, ba i jazykové rozmanitosti. Na druhé straně je rovněž cílem podpořit potenciál těchto kultur a zvýšit jejich konkurenceschopnost v porovnání s jinými kulturami. (Abeceda fondů EU, 2018)

Přehled rozdílů mezi strukturálními fondy a komunitárními programy je shrnut v tabulce č. 6, kdy je možné sledovat rozdíly mezi dopadem, místem a právním rámcem jednotlivých druhů programů a strukturálních fondů.

Tabulka 6 Rozdíly mezi komunitárními programy a strukturálními fondy

	<i>Komunitární programy</i>	<i>Strukturální fondy</i>
<i>Dopad</i>	celoevropský	regionální
<i>Místo hodnocení</i>	EU	ČR
<i>Právní rámec smlouvy</i>	EU	ČR
<i>Poslání</i>	podpora politik EU	podpora hospodářské a sociální soudržnosti
<i>Na co se žádá</i>	věda, výzkum, vzdělání, kultura	infrastruktura, lidské zdroje, volnočasové aktivity (sportovní, kulturní)

Zdroj: vlastní zpracování na základě Tvoříme Evropu.cz (©2005-2024b)

2.4 Programy přeshraniční spolupráce

V rámci financování regionální politiky existuje mimo již zmíněné podpory regionálních projektů v rámci jednoho unijního státu, také podpora projektů, které mají přeshraniční přesah. V případě regionu Severovýchod se jedná o spolupráci s Německem (respektive jednou ze spolkových zemí Saskem), kdy za českou stranu spolupracuje Liberecký kraj, nebo v případě spolupráce s Polskem (za spolupráce s Pardubickým, Libereckým a Královehradeckým

krajem). Takové spolupráce se ČR zúčastnila v obou již několikrát zmíněných obdobích. Níže jsou představeny jednotlivé operační programy podrobněji a v příloze D je mapa přeshraniční spolupráce českých krajů se zahraničními.

V programovém období 2007-2013 se vzájemná spolupráce dvou států týkala těchto vybraných operačních programů *Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko a Přeshraniční spolupráce ČR-Svobodný stát Sasko*. Opět jsou uvedeny pouze OP, ze kterých mohl region soudržnosti Severovýchod čerpat prostředky na volnočasové aktivity. V obou případech bylo účelem vzájemně podpořit rozvoj přeshraniční infrastruktury, cestovní ruch nebo podpořit kulturní a společenské aktivity. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024g) V tomto období bylo alokováno pro Přeshraniční spolupráci ČR-Polsko 104 mil. euro a Přeshraniční spolupráci ČR-Sasko 67 mil. euro. (Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013, 2007)

V programovém období 2014-2020 je nově uváděna přeshraniční regionální spolupráce zkratkou INTERREG (mající tři obměny A, B, C) – vyjma spolupráce s německým Saskem, kde zůstalo označení jako v předešlém období. Jelikož každá z písmenných obměn se zaměřuje na jiné regionální projekty, je zapotřebí to vzít na vědomí, proto jsou níže rozepsány všechny varianty, ačkoli ne všechny jsou zcela využitelné v případě regionu Severovýchod.

První obměna INTERREG „A“ se zaměřuje na projekty, které jsou realizovány mezi sousedními regiony, potažmo státy (v rámci ČR se jedná celkem o pět programů, z toho pro Severovýchod byly využitelné pouze dva OP). Byly jimi již zmíněn INTERREG-A mezi ČR – Polsko a Přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Sasko (lze použít i INTERREG-A ČR – Sasko, ovšem v českých zdrojích se toto spojení nepoužívá).

Druhá obměna „B“ se soustředí na nadnárodní spolupráci a hlavně na regiony, které pojí stejné ovlivnění různými geografickými podmínkami (v rámci ČR se jedná o dva programy v obou sledovaných programových obdobích). Poslední obměna „C“ je určena zejména pro regiony v rámci celé EU. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2018; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024g)

V tomto období bylo pro celou Evropskou územní spolupráci A, B, C možné čerpat celkem 10,1 mld. €. Z toho konkrétně v rámci INTERREG-A bylo alokováno pro spolupráci mezi ČR – Polsko 226 mil. euro, pro spolupráci ČR-Sasko 157 mil. euro. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2018)

Z výše uvedeného textu je patrné, že mezi sledovanými obdobími došlo k nárůstu alokovaných finančních prostředků u OP ČR-Polsko o 117 %, v případě OP ČR-Sasko dokonce o 134 %.

2.5 Realizace projektů a získávání finančních prostředků

Ve chvíli, kdy jsou schváleny předchozí potřebné legislativní dokumenty, definovány operační programy, je možné realizovat i jednotlivé projekty, které budou následně financovány unijními zdroji. Získání finančních prostředků je časově i byrokraticky náročný proces. Žadající subjekt musí splnit několik legislativních podmínek a provést několik kroků. Tyto postupy jsou důkladně monitorovány příslušnými orgány, neboť se jedná o přerozdělování veřejných financí.

Můžeme definovat tři základní subjekty, které vstupují do procesu realizace projektu z pohledu přípravy projektu, postupné realizace až po žádost o finanční plnění. Jsou jimi níže uvedené dle shrnutí MMR. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2018)

- *Zprostředkující subjekt (ZS),*
- *Monitorovací výbor (MV),*
- *Auditní orgán (AO).*

Zprostředkující subjekt (ZS) má svěřené pravomoci vykonávat určité úkony v procesu. V ČR tuto úlohu mají na starost Eurocentra v krajských městech a v Hlavním městě Praze. Tyto orgány poskytují odborné rady, konzultace, pomoc žadatelům a příjemcům evropských fondů. Druhým je monitorovací výbor (MV), který má zodpovědnost za schvalování výběru projektů, dohled nad jejich realizací a řešení případných problémů, které se mohou objevit během realizace. Jeho jednání svolává řídicí orgán. Poslední je Auditní orgán (AO), což je nezávislý subjekt pověřený dohledem nad celým průběhem, kontrolou a sledováním správnosti čerpání fondů. V ČR tuto funkci zastává MF. Všechny instituce, které implementují politiku soudržnosti znázorňuje příloha C.

Když je projekt připraven, realizován a dokončen, přichází na řadu poslední krok, tím je financování. Finance plynoucí z ESIF a CF plní svou úlohu v oblasti podpory nejen regionálního rozvoje jako celku, ale i rozvoje volnočasových aktivit. Poskytují finanční prostředky pro realizaci projektů zaměřených na infrastrukturní vylepšení, kulturní události, sportovní aktivity a další volnočasové iniciativy. Investice do volnočasových aktivit zlepšují kvalitu života občanů, budují komunity a posilují kulturní dědictví, čímž formují dynamická

a udržitelná společenství na regionální úrovni. Fondy jsou založeny na principu předfinancování ze státního rozpočtu. To znamená, že částka, která má být uhrazena z fondů EU (nejčastěji do výše 85 %), je nejprve předfinancována ze státního fondu. Teprve až po úspěšném dokončení projektu a splnění všech předem stanovených podmínek, předloží žadatel potřebné podklady s vyúčtováním realizace projektu. Následně probíhá zpětné proplacení z účtu Platebního a certifikačního orgánu „PCO“ (v ČR vykonává tuto funkci Ministerstvo financí). Z toho plyne, že je důležité, aby měl žadatel k dispozici dostatečné množství volných finančních prostředků, které sám bude investovat do daného projektu. (Abeceda fondů EU 2014-2020, 2018)

Finanční toky probíhají ve čtyřech krocích (graficky znázorňuje obrázek č. 2) V prvním se stanoví maximální objem podpory za příslušné programové období a OP. Po schválení, přichází druhý krok, což je odeslání předběžné platby na zdrojový účet certifikačního orgánu. Ve třetím PCO provede převod prostředků z rozpočtu EU na příjmový účet organizační složky státu nebo region soudržnosti. Nakonec dojde k uvolnění prostředků ze státního rozpočtu, ze kterých jsou kryty prostředky z rozpočtu EU.

Obrázek 2 Finanční toky z rozpočtu EU



Zdroj: vlastní zpracování na základě (Cvik, 2016)

Pro zajímavost ještě doplním, že Marek a Kantor (2009, str. 31) zmiňují, že od roku 2010 došlo ke změně na výdajové stránce financování regionální politiky EU tak, že pokud „... se v období 2007–2009 odchýlilo kumulované HDP členského státu o více než 5 % původně odhadovaného HDP, částka původně vyčleněná pro daný stát, byla upravena.“ Mohlo se jednat o kladnou i zápornou hodnotu, ale částka nesměla přesáhnout více jak 3 mld. euro. Pro ČR to znamenalo přidělení částky 752,7 mld. Kč pro období 2007-2013, z toho 516 mld. Kč bylo vyčleněno na strukturální fondy a zbývající částka na Fond soudržnosti.

3 Volnočasové aktivity

Jak samotné slovní spojení napovídá – volnočasové aktivity jsou takové, které lidé vykonávají ve svém volném čase. Je vhodné si položit otázku „Co je to volný čas?“ Tím se zabývali již někteří autoři.

Kaplánek (2017) volný čas vnímá jako takový, kdy lidé vnímají volný čas jako období bez povinností. Další autoři (Hájek et al., 2011) přišli se svými definicemi a chápáním volného času následovně. Jedná se o dobu, kterou lze využít podle vlastních zájmů a uvážení, a která zbývá po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu, domácnost a dalším činnostem, vyjma právě volnočasovým aktivitám. V angličtině volný čas a vysvětlení pojmu „*leisure*“ přiblížil Stebbins (2016, str. 2-3) následovně „*Volný čas je nevy nucená kontextuálně zasazená činnost vykonávaná ve volném čase, kterou lidé chtějí dělat. A s využitím svých schopností a zdrojů ve skutečnosti dělají buď uspokojivým nebo naplňujícím způsobem (či obojím).*“

Lidé si často vybírají volnočasové aktivity podle svých zájmů a preferencí. Některé mají vzdělávací charakter (účast v jazykových kurzech, návštěva muzeí, galerií, divadel a koncertů) nebo sportovní aktivity jako je fotbal, plavání, tenis nebo jízda na kole jsou populární způsob, jak trávit volný čas.

Sportovní a kulturní aktivity, nebo jiné aktivity vykonávané ve volném čase, které jsou součástí realizace projektů nejsou financovány pouze z jednoho operačního programu. Vždy záleží, jak je OP nastaven a do jakých prioritních os, případně specifických oblastí, jsou tyto aktivity zařazeny. V obou zkoumaných programových obdobích, byly tyto projekty hrazeny z fondu ERDF, a to v rámci vybraných OP definovaných v textu výše. Důvodem bližšího pojednání o sportovních a kulturních aktivitách níže, respektive projektů týkající se sportu či kultury, je z důvodu jejich množství, ve kterém se objevují v realizovaných projektech.

Nejprve bude popsána krátce oblast sportu. Sportem se rozumí např. individuální cyklistika, plavání, běh a další). Na počátku založení EU nebyl sport vůbec financován z unijních zdrojů. Změna nastala na základě summitu v Miláně roku 1985, kdy politici odhlasovali tzv. „Adonninovu zprávu“. V samotné zprávě je uvedeno „...*sport je vynikajícím prostředkem k upevnění pocitu soudržnosti Evropanů k Evropské unii.*“ Evropská unie sleduje i hospodářskou část sportu a uznává její ekonomický přínos, zároveň vyžaduje, aby hodnoty byly sledovány za pomoci statistických výstupů, což pomáhá zachytit vyvolané ekonomické toky v ekonomice společenství. Pomoci tomu má vyvinutá evropská statistická metoda

na měření hospodářského dosahu sportu, což bude jakýsi výchozí bod vnitrostátní statistiky a dále provádění průzkumů na sběr informací o sportu (Novotný, 2011).

Financováním sportu se zabýval v jedné ze svých publikací i ČOV (Český olympijský výbor, 2015), který informoval o možnosti financování sportu z prostředků EU prostřednictvím programu Erasmus+, jenž byl zahájen roku 2014 a na sport bylo alokováno 266 mil. euro. Dále upozorňuje, že musí být zachován princip zákazu dvojího financování a v rámci regionální politiky by měly projekty opět podporovat regionální rozvoj, pohybovou aktivitu a aktivní životní styl. Sport může být financován i ze zmíněného ERDF, kdy jsou financovány drobné infrastruktury, jenž poskytují rekreační služby.

O využití fondů do další z volnočasových aktivit, konkrétně cyklistiky a budování cyklostezek, se zabývá autor článku Küster (2021) pro ECF (European Cyclists' Federation), který upozornil, že se otevírají nové příležitosti pro konkrétní projekty (jako je stavba cyklostezek pro volný čas podél řek, vybudování sítě regionálních cyklotras a tzv. dálkových cyklotras EuroVelo).

Další volnočasovou aktivitou je kultura, pod tou si lze představit divadla, muzea, galerie, veřejné knihovny a různé kulturní akce, které jsou pořádány a na které jsou také vypisovány projekty s unijním financováním. Kulturou je vše, co z nás činí lidské, smýšlející, kritické a eticky založené bytosti. Z pohledu ekonomického je důležitější užší pojetí kultury, protože jde o „*zvláštní sféru společenského života*“, a vznikají specifické produkty (v oblasti umění, nebo ochraně kulturních hodnot). Vzácnost kultury má svůj základ v ekonomické hodnotě samotných kulturních statků a produktů. Obyvatelé je navíc vnímají jako důležité, významné, ale za minimální cenu. Kultura je chápána jako neproduktivní oblast, kdy nejsou využity veřejné zdroje. (Škarabelová et al., 2007)

Zichová se zmiňuje o alokaci miliard Kč v podobě unijních dotací do české kultury, což dle ní je nedostačující. Je tím míněno, že se nemůže jednat pouze o jediný zdroj financování, aby se zachovala její úroveň. Je zapotřebí, aby do samotného odvětví plynuly i finanční prostředky přímo ze státního rozpočtu ČR (potažmo z prostředků Ministerstva kultury). Program Kreativní Evropa byl navýšen až o 70 %, což se žádnému jinému programu v minulosti nestalo. Nevýhodou je, že podmínky pro získání dotací a byrokracie nejsou příznivé pro menší žadatele. Důsledkem bylo, že mezi roky 2011 až 2021 (což odpovídá programovým obdobím 2007-2013 a 2014-2020) bylo v ČR z Kreativní Evropy financováno pouze několik desítek projektů. (Zichová, 2022)

4 Metodika výběru a vyhodnocení projektů

Cílem analýzy bylo zjistit, kolik dokončených projektů týkající se volnočasových aktivit bylo financováno z vybraných operačních programů (*ROP – SV, IOP, IROP, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko, Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko*), s rozpadem dat dle vybraných prioritních os, u kolika projektů byla konečným příjemcem finančních prostředků územní samospráva. Dále kolik procent z celkové alokace na daný program připadlo právě na projekty s volnočasovými aktivitami. Kritéria výběru vstupních dat jsou popsány níže. Ve všech případech byly projekty proplaceny finančními prostředky z unijních zdrojů (dofinancování z národních zdrojů není sledováno).

Pro účely analyzování jsem projekty se zaměřením na volnočasové aktivity roztřídil do předem definovaných kategorií, které jsou popsány níže.

Kategorie:

- *cyklostezka*
- *historické domy, hrady, zámky, kostely*
- *hřiště* (hřiště s dětskými prolézačkami, sportovní hřiště)
- *komunitní centra, kulturní centra*
- *kulturní akce* (společné pořádání kulturních událostí – zejména u přeshraniční spolupráce)
- *ostatní volnočasové aktivity* (jezdecké kluby, Skaut, ZOO koutky)
- *parky* (např. veřejné parky s inline dráhou, work-out hřiště apod.)
- *plavecké areály*
- *sportovní areál* (velké sportovní areály s vícero prvky volnočasových aktivit)
- *sportovní události* (společné pořádání sportovních událostí – zejména u přeshraniční spolupráce)
- *turismus (stezky)* – (např. turistické stezky v lesích, horách, turistické body ve městech)
- *umění, muzea, galerie*

Deskriptivní statistika

Na základě získaných kvantitativních dat budou provedeny statistické výpočty (průměr, minimální/maximální výše proplacených prostředků, směrodatná odchylka). Průměrné hodnoty poskytnou informaci, kolik bylo v průměru proplaceno za projekty se zaměřením na volnočasové aktivity v jednotlivých definovaných kategoriích. Pomocí směrodatné odchylky bude prezentováno, jak moc se ostatní hodnoty skutečně proplacených unijních zdrojů na volnočasové aktivity liší od průměrné hodnoty. Minimální a maximální výše finančních zdrojů poskytuje informaci o rozpětí mezi minimální a maximální skutečně proplacenou částku z unijních fondů na projekty volnočasových aktivit.

Analýza rozptylu (ANOVA)

ANOVA (Analysis of Variance) je statistická metoda používaná k porovnání průměrů tří nebo více skupin a zjistit, zda mezi nimi existují statisticky významné rozdíly. Vstupní nezávisle proměnné jsou faktory. V případě ANOVA testu rozlišujeme, zda se jedná o jednofaktorovou, nebo více faktorovou ANOVA. U jednofaktorové je jedna skupinová proměnná a jedna nebo více závisle proměnných, u více faktorové je více skupinových proměnných a jedna závisle proměnná. (Hricová et al., 2023) Na začátku je zapotřebí si zvolit nulovou H_0 (předpokladem je, že skupiny mají stejnou střední hodnotu) a alternativní H_1 hypotézu (skupiny mají střední hodnoty odlišné). Před samotným testem ANOVA je nutné ještě otestovat, zda jsou veličiny vzájemně nezávislé a jsou normálního rozložení, navíc zda mají stejný rozptyl (to otestuji pomocí statistického programu PAST). Dále zvolím hladinu významnosti ($\alpha = 0,05$), na které budu dané hypotézy testovat, po provedení ANOVA testu následně nulovou hypotézu (ne)zamítnu. Vedle testu ANOVA se v případě dvou metrických veličin použije neparametrický test – Pearsonův korelační koeficient. V případě použití Pearsonova korelačního koeficientu bude zjištěno, zda je možné tento test použít (pomocí testu Normality) a 95 % elipsy v grafické podobě. Pokud je možné test provést, bude zkoumána p-hodnota daných dat, pokud bude vyšší než zvolená hladina významnosti, nelze H_0 zamítnout; pokud naopak bude p-hodnota menší, dojde k zamítnutí H_0 . Dalším krokem bude na základě Pearsonova koeficientu určit sílu závislosti veličin. V případě, že je hodnota blízká -1, značí silnou negativní závislost, hodnota blízká +1 naopak velmi silnou závislost, hodnoty blízké 0 značí velmi slabou nebo téměř žádnou závislost veličin. Pokud bude porušena normalita, je místo Pearsonova koeficientu použít Spearmanův korelační koeficient.

5 Analýza projektů Volnočasových aktivit

V této kapitole jsou zpracována dostupná statistická kvantitativní data týkající se čerpání z unijních fondů v obou programových obdobích. Nejprve jsou k dispozici údaje o celkové alokaci finančních prostředků vyhrazených pro ČR, přičemž je uvedeno rozdělení podle tří fondů (ERDF, ESF, FS) a na základě operačních programů. Dále jsou analyzována data podle operačních programů a vybraných prioritních os, které se týkají projektů z oblasti volnočasových aktivit. V rámci analýzy je sledováno, kolik unijních zdrojů bylo alokováno Rozhodnutím/Smlouvou o poskytnutí a kolik bylo skutečně proplaceno příjemcům – tzn. vyúčtované finanční unijní prostředky (popis je uveden dále).

Evropská unie v rámci přehledu o alokaci a čerpání unijních fondů sleduje několik ukazatelů a stejným způsobem jsou tvořeny i grafy v této kapitole.

- *Rozhodnutí/Smlouva o poskytnutí dotace*; jedná se o schválený rozpočet projektu
- *Proplacené prostředky příjemcům – vyúčtované*; zde sledujeme objem nárokovaných způsobilých výdajů z fondů EU
- *Certifikované prostředky; certifikací rozumíme potvrzení správnosti údajů o vynaložených výdajích se všemi předpisy (EU i ČR), předložené PCO s následnou žádostí o platbu PCO směrem k Evropské komisi*

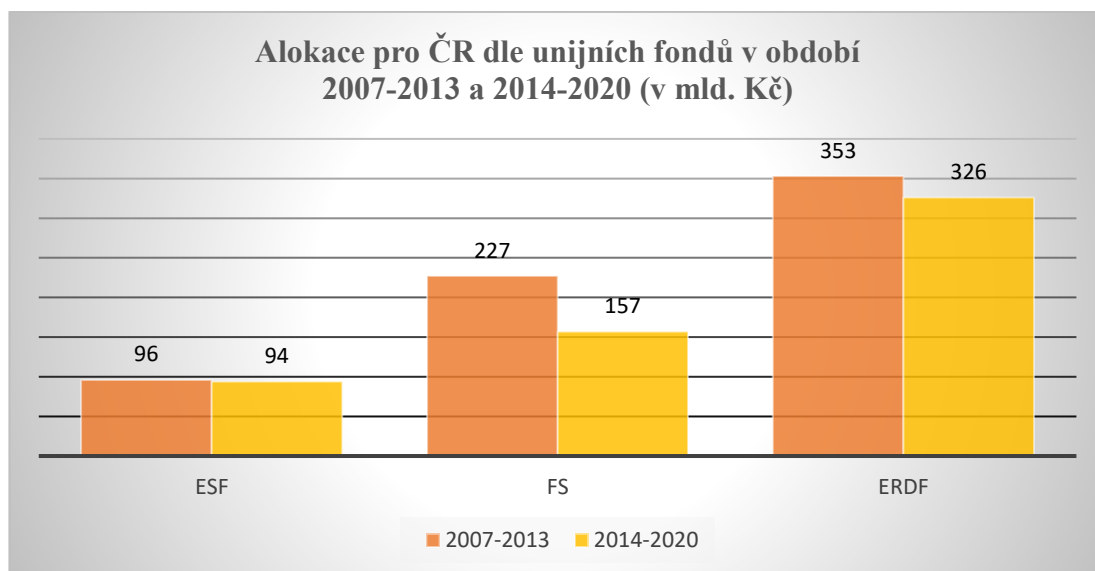
Analýze jsou podrobeny všechny dokončené projekty na volnočasové aktivity dle dostupných dat zveřejněných na webu DotaceEU.cz. Pro programové období 2007-2013 se jedná o soubor s poslední aktualizací dat 06/2016, pro programové období 2014-2020 je poslední aktualizace souboru 06/2024. Dále byly použity monitorovací kvartální zprávy (MKZ) za každé programové období, kdy pro období 2007-2013 se jednalo o MKZ 2Q2016, pro období 2014-2020 MKZ 1Q/2024. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, 2024j)

5.1 Celková alokace dle unijních fondů a vybraných OP

V této části práce je přehled všech alokovaných zdrojů dle jednotlivých unijních fondů (ESF, FS, ERDF), ze kterých ČR mohla čerpat unijní prostředky na všechny projekty, tedy včetně volnočasových aktivit v programových obdobích 2007-2013 a 2014-2020. Dále je prezentováno čerpání konkrétních operačních programů, které financovaly volnočasové aktivity. Ostatní operační programy jsou již sloučeny do celkového součtu – tedy součet zbývajících OP za období 2007-2013 a součet zbývajících OP za období 2014-2020. To ilustruje množství prostředků věnovaných na volnočasové aktivity.

V grafu č. 1 je znázorněna celková alokace unijních finančních prostředků, prostřednictvím kterých byly podpořeny všechny projekty v České republice v daných obdobích. Celková alokovaná částka dle NSRR činila 676 mld. Kč, k této částce je nutné přičíst ještě 0,2 mld. Kč za OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko. Nejvyšší částka strukturálních fondů byla přidělena fondu ERDF, ve výši 353 mld. Kč (tj. 52,21 % z NSRR), z celkové alokace druhou nejvyšší částku získal FS (Kohézní fond) - 227 mld. Kč (tj. 33,58 % z NSRR), nejmenší část získal strukturální fond ESF (96 mld Kč, tj. 14,2 % z NSRR). V druhém sledovaném období 2014-2020 byla alokace, na základě dostupných dat v čtvrtletní zprávě 1Q/2024 v Dohodě o partnerství (DP) ve výši 656 mld. Kč. Nejvyšší částku ze strukturálních fondů obdržel fond ERDF, celkově 326 mld. Kč (tj. 49,70 % z DP), druhá nejvyšší částka byla alokována Kohézniímu fondu (CF) a to ve výši 157 mld. Kč (tj. 23,93 % z DP). Nejméně získal druhý strukturální fond ESF, bylo to celkem 94 mld. Kč (tj. 14,32 % z DP). Zbývající částku 79 mld. Kč získaly fondy ENRF a EZFRV (v grafu nejsou zahrnuty). V průměru mohla ČR čerpat v obou obdobích částku 208,83 mil. Kč. Nejvyšší možnou částku bylo možné čerpat v období 2007-2013 z ERDF (353 mld. Kč), nejmenší v období 2014-2020 z ESF ve výši 94 mld. Kč.

Graf 1 Alokace unijních fondů pro ČR rozdělená podle období (2007-2013; 2014-2020)

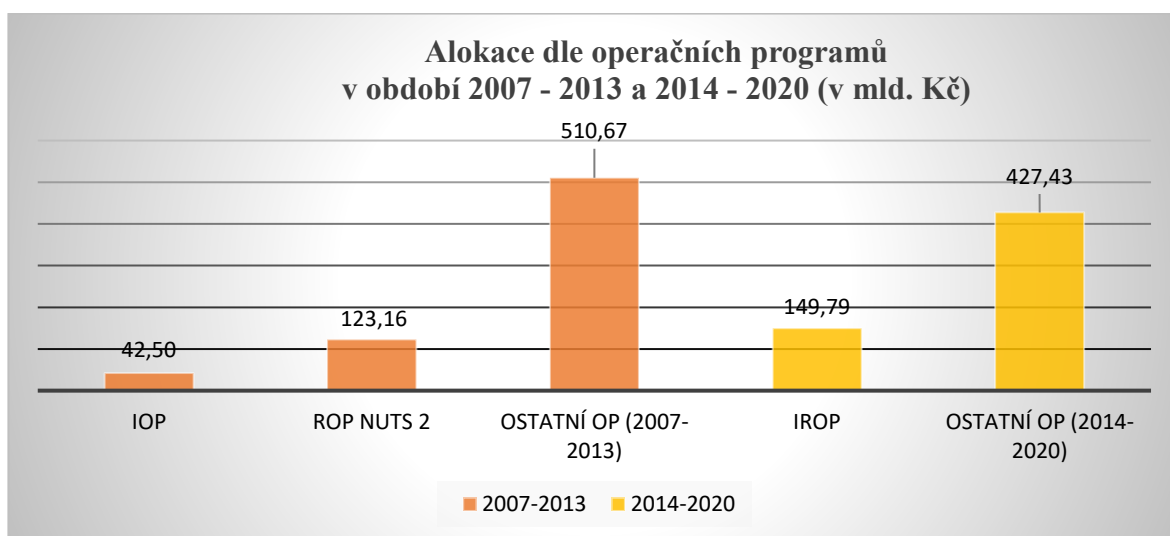


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Vzhledem k tomu, že projekty s volnočasovými aktivitami jsou financované prostřednictvím operačních programů spadající do ERDF, budou dále podrobněji analyzovány pouze ty operační programy, které jsou z tohoto fondu financované a zároveň je bylo možné využít na projekty týkající se volnočasových aktivit. Vzhledem k tomu, že projekty s volnočasovými aktivitami jsou financované prostřednictvím operačních programů spadající do ERDF, budu se dále podrobněji zabývat pouze tímto unijním fondem.

V grafu č. 2 je znázorněna výše alokovaných finančních prostředků z naplňovaného cíle Konvergence, v operačních programech IOP, ROP, IROP (ze kterých se financovaly volnočasové aktivity) a dále částky, které byly vyplaceny v ostatních OP. Z grafu je zřejmé, že operační programy IOP a ROP NUT2 obdržely pouze menší část z celkových strukturálních fondů. V případě Integrovaného operačního programu to byla částka 42,5 mld. Kč (tj. 6,28 % celkové alokace NSRR), druhou nejvyšší získaly v souhrnu regiony soudržnosti (NUTS 2) v celkové výši 123,16 mld. Kč (tj. 18,22 % celkové alokace NSRR). Region Severovýchod z celkové částky určené pro ROP, obdržel 17,41 mld. Kč (14,14 % ROP NUTS). V druhém programovém období 2014-2020 bylo pro IROP vyčleněno celkem 149,79 mld. Kč z celkové částky v DP (což představuje 22,83 %). Na projekty z ostatních operačních programů daného programového období bylo použito zbývajících 427,43 mld. Kč. Pokud bychom chtěli vědět, které z období bylo „úspěšnější“ z pohledu celkové výše alokované pro jednotlivé operační programy, které byly využitelné pro volnočasové aktivity, bylo by to období 2007-2013, kdy celkový součet OP činil 165,66 mld. Kč, oproti částce 149,79 mld. Kč v období 2014-2020.

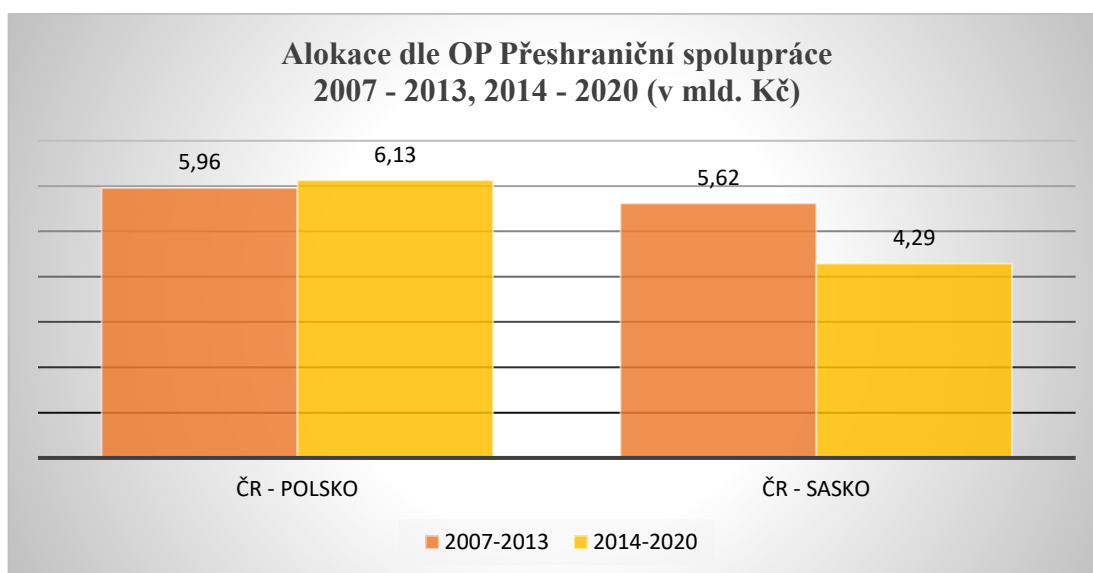
Graf 2 Celková alokace pro vybrané operační programy (období 2007-2013, 2014-2020)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

V grafu č. 3 je přehled o alokovaných částkách pro operační programy Přeshraniční spolupráce (ČR-Polsko a ČR-Sasko) v obou programových období. Grafy jsou záměrně oddělené od předešlé alokace, aby bylo zřejmé kolik peněz bylo alokováno pro další evropský cíl – Evropská územní spolupráce. V prvním programovém období u OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko, byla celková alokovaná částka 5,96 mld. Kč, následující programové období se zvýšila o 0,17 mld. Kč na celkových 6,13 mld. Kč (což představuje přibližně 3% nárůst). U druhého OP Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko byla v prvním sledovaném programovém období částka 5,62 mld. Kč a v následujícím období naopak klesla o 1,33 mld. Kč na částku 4,29 mld. Kč (což je přibližně 24% pokles). V průměru tak ČR mohla v období 2007-2013 čerpat alokovanou částku 5,79 mld. Kč, v období 2014-2020 v částce 5,21 mld. Kč, což představuje pokles o 0,58 mld. Kč, oproti předchozímu období.

Graf 3 Celková alokace pro OP Přeshraniční spolupráce (období 2007-2013, 2014-2020)



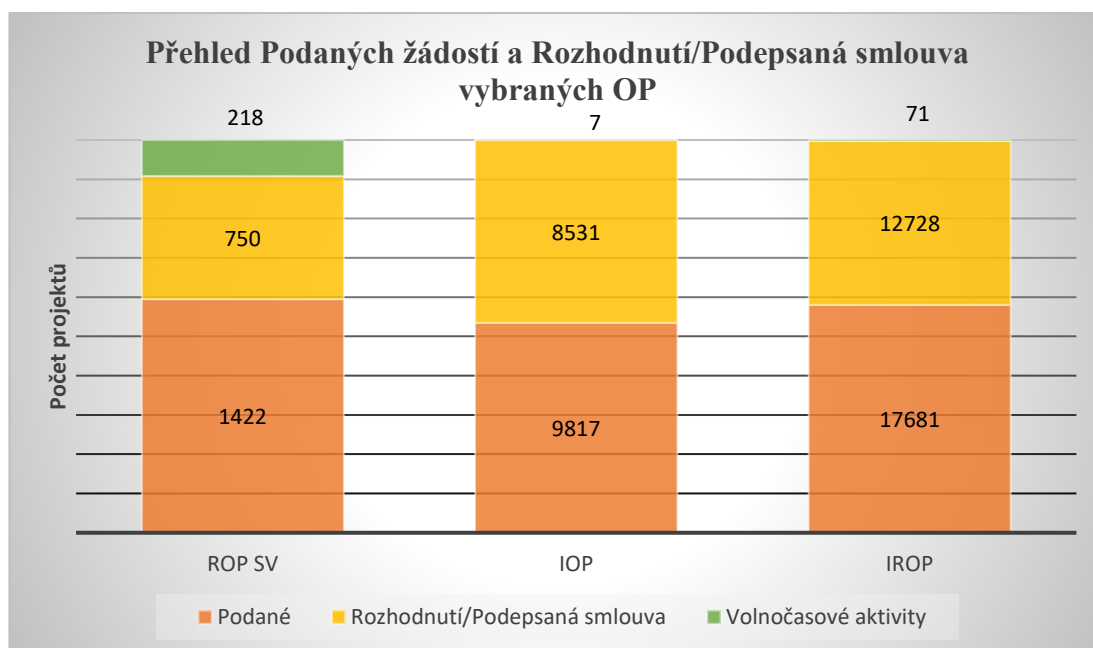
Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

5.1.1 Přehled Podaných žádostí a Rozhodnutí/Podepsaných smluv u vybraných OP

V této části jsou k dispozici data týkající se počtu Podaných žádostí projektů a počtu Rozhodnutí/Podepsaných smluv daných projektů. Z důvodu nedostupnosti dat týkající se počtu Podaných žádostí projektů na téma volnočasových aktivit, není v této části uváděna úspěšnost těchto. Porovnání je možné u počtu vydaných Rozhodnutí/Podepsaných smlouvách projektů a úspěšnost dokončení projektů týkající se volnočasových aktivit.

Nejprve je v grafu č. 4 uvedeno, kolik bylo ve vybraných OP (využitelné pro volnočasové aktivity) Podaných žádostí a kolik bylo vydáno Rozhodnutí daným projektům. Z prvního programového období se v OP IOP podalo celkem 9 817 žádostí, Rozhodnutí získalo 8 531 z nich, což lze vyjádřit jako úspěšnost 86,90 %. Z tohoto počtu Rozhodnutí, se pouze sedm projektů týkalo volnočasových aktivit, což představuje pouze 0,08% úspěšnost. Další OP ROP-SV měl úspěšnost nižší (55,56 %), počet podaných žádostí 1 422, z toho 750 obdrželo kladné Rozhodnutí k realizaci, z tohoto množství k realizaci se týkalo celkem 218 projektů na volnočasové aktivity (úspěšnost tedy byla 29,06 %), což v porovnání s prvním OP, je vyšší hodnota. V druhém programovém období 2014-2020 byly projekty volnočasových aktivit financovány z OP IROP, kde bylo podáno 17 681 projektů, úspěšnost získání kladného Rozhodnutí byla 71,99 %, protože v absolutní hodnotě se to týkalo celkem 12 728 projektů. Na volnočasové aktivity bylo ovšem vyčleněno pouze 71 z nich (úspěšnost 0,56 %).

Graf 4 Počet Podaných žádostí a vydaných Rozhodnutí u OP IROP, IOP a ROP SV (2007-2013, 2014-2020)

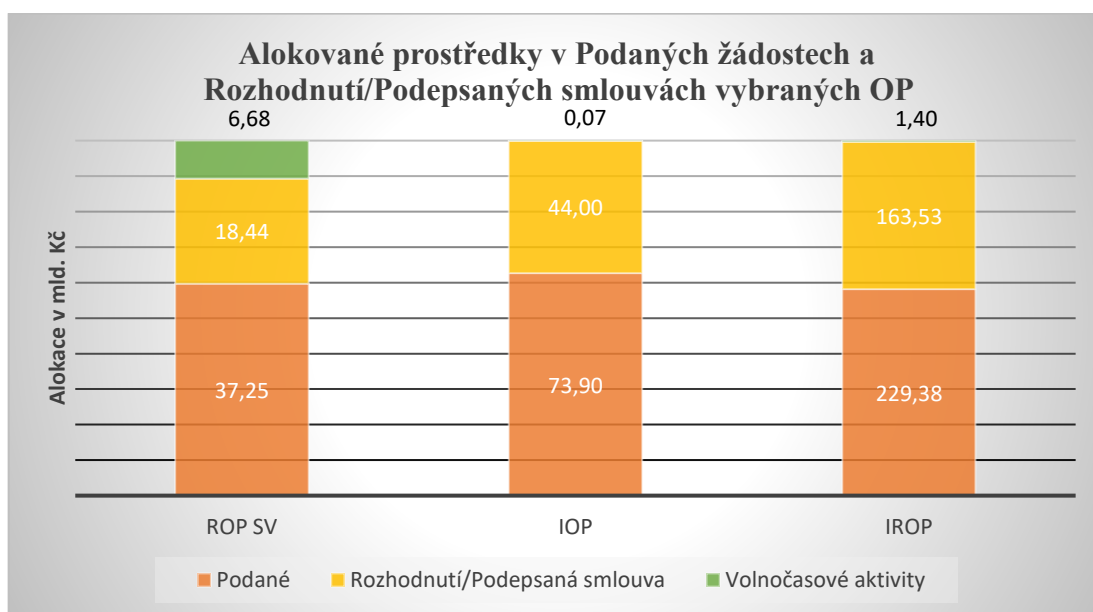


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Následující graf č. 5 znázorňuje stejnou problematiku jako předchozí, v tomto případě se jedná o finanční alokaci z Podaných projektů a těch, které získaly kladné Rozhodnutí. U projektů na volnočasové aktivity, při sledování úspěšnosti, je vycházeno z částek „Rozhodnutí o projektu – volnočasové aktivity“ a nikoli z finálního proplacení daných projektů a jsou vztaženy ke stejné kategorii „Rozhodnutí o projektech“.

Z vybraných operačních programů měl nejvyšší alokovanou částku v Podaných žádostech IROP (celkem 229,38 mld. Kč; Rozhodnutí na projekty daného OP bylo ve výši 163,53 mld. Kč), na projekty Volnočasových aktivit bylo v Rozhodnutí alokováno 1,40 mld. Kč, což představuje úspěšnost pouze 0,86 %. Tento OP byl platný v programovém období 2014-2020. Druhou nejvyšší alokovanou částku měl OP IOP, který v Podaných žádostech operoval s částkou 73,90 mld. Kč, z toho 44 mld. Kč bylo alokováno v Rozhodnutí, pro volnočasové aktivity bylo vyhrazeno pouhých 0,07 mld. Kč (což je 0,16% výše alokované částky v Rozhodnutí). Poslední ROP-SV v Podaných žádostech měl k dispozici 37,25 mld. Kč, v Rozhodnutí o projektech se jednalo o částku 18,44 mld. Kč a na projekty s volnočasovými aktivitami byla přidělena částka 6,68 mld. Kč to je 36,23% podíl. V průměru tak každý OP měl k dispozici na volnočasové aktivity (ve fázi Rozhodnutí/Podepsaná smlouva) k dispozici částku 2,72 mld. Kč.

Graf 5 Alokace finančních prostředků u Podaných žádostí a vydaných Rozhodnutí – IROP, IOP a ROP SV (2007-2013, 2014-2020)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

V následující tabulce č. 7 je uveden přehled o počtu Podaných žádostí a počtu Rozhodnutí u projektů v rámci sledovaného cíle Evropské územní spolupráce v rámci OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko, ČR-Sasko v obou sledovaných operačních obdobích. Zároveň je zde informace o počtu projektů, které se týkaly volnočasových aktivit. Nejprve je popsán OP ČR-Polsko. V období 2007-2013 bylo celkem podáno 713 projektových žádostí, z nichž 353 bylo schváleno k realizaci (tj. 49,5 %), z těchto 353 žádostí se celkem 123 týkalo

volnočasových aktivit, což představuje 34,84% úspěšnost. V navazujícím období 2014-2020 bylo v totožném OP podáno 580 žádostí (to je téměř 19% pokles oproti předchozímu období), schválených projektů (Rozhodnutí) bylo 256 z nich (úspěšnost 44,14 %). Oproti předchozímu období se jedná cca 27,5% pokles schválených projektů. Z pohledu projektů na volnočasové aktivity, kterých v tomto období bylo 75, se jedná o úspěšnost 29,30 %.

Druhý operační program přeshraniční spolupráce ČR-Sasko v období 2007-2014 mělo celkem 422 Podaných žádostí, schválení (Rozhodnutí) obdrželo 251 z nich (tj. 59,48 %). Žádný z projektů se netýkal volnočasových aktivit. V období 2014-2020 bylo schváleno (Rozhodnuto) o 172 projektech, údaj o počtu podaných žádostí není k dispozici v dostupné čtvrtletní zprávě. Z uvedeného počtu schválených projektů, se pouze jeden týkal volnočasové aktivity (úspěšnost 0,58 %), pro doplnění se jednalo o projekt *Slow tourism v Euroregionu Nisa – spojení kultury s přírodou*.

Tabulka 7 Podané a Schválené projekty OP ČR-Polsko, ČR-Sasko (2007-2013, 2014-2020)

OP Přeshraniční spolupráce	2007-2013			2014-2020		
	Podaných žádostí celkem	Schválené projekty		Podaných žádostí celkem	Schválené projekty	
		celkem	volnočasové aktivity		celkem	volnočasové aktivity
ČR – Polsko	713	353	123	580	256	75
ČR – Sasko	422	251	0	údaj není k dispozici	172	1

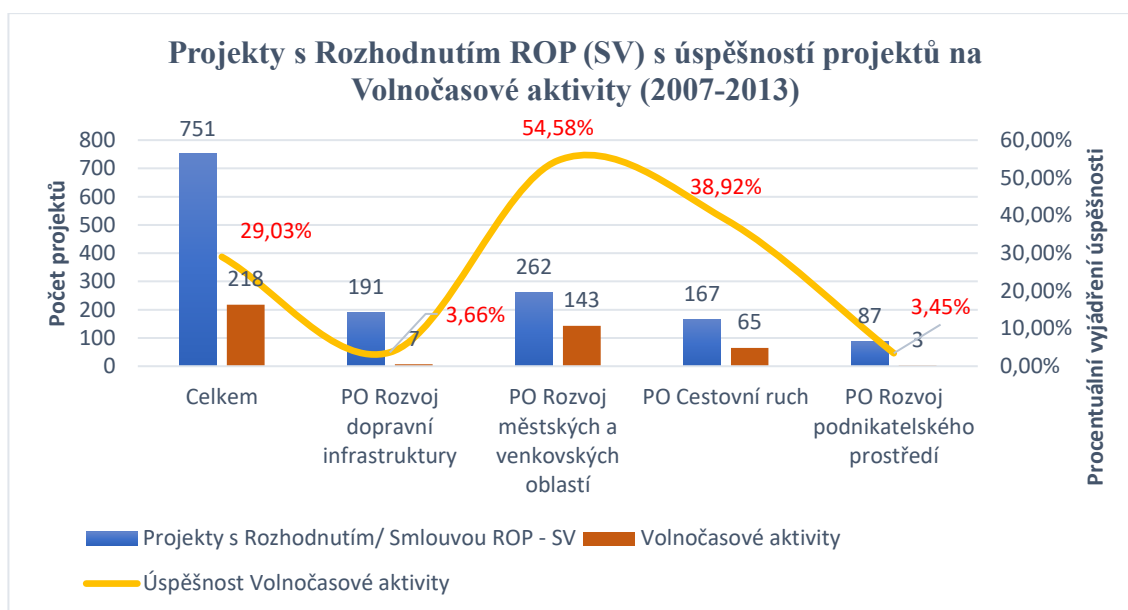
Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

5.1.2 Alokované částky ve vybraných prioritních osách operačních programů

Projekty týkající se volnočasových aktivit byly financované z výše představených operačních programů, ovšem lze analyzovat i z jaké konkrétní prioritní osy daného OP. To bude představeno v této podkapitole. V grafickém přehledu jsou uváděny vždy pouze prioritní osy, které mohli příjemci regionu Severovýchod využít na projekty s volnočasovými aktivitami. Nejprve je představeno čerpání z prioritních os operačního programu ROP (SV), což je znázorněno v grafu č. 6. OP ROP (SV). Graf poskytuje informaci o počtu projektů

v jednotlivých osách s doplněním, kolik projektů z dané osy bylo financováno na volnočasové aktivity. První prioritní osa *Rozvoj dopravní infrastruktury* měla v Rozhodnutí celkem 191 projektů, z této osy a počtu projektů připadlo celkem sedm z nich na volnočasové aktivity (tj. 3,66 %), osa *Rozvoj městských a venkovských oblastí* měla celkem 262 projektů, z toho 143 patřilo volnočasovým aktivitám (zde je úspěšnost 54,58 %), prioritní osa *Cestovní ruch* financovala 167 projektů a 65 z nich bylo volnočasová aktivita (tj. 38,92 %), nakonec poslední osa *Rozvoj podnikatelského prostředí*, která měla celkem 87 projektů a pouhé tři se týkaly volnočasových aktivit (tj. úspěšnost 3,45 %).

Graf 6 Prioritní osy ROP (SV) s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)

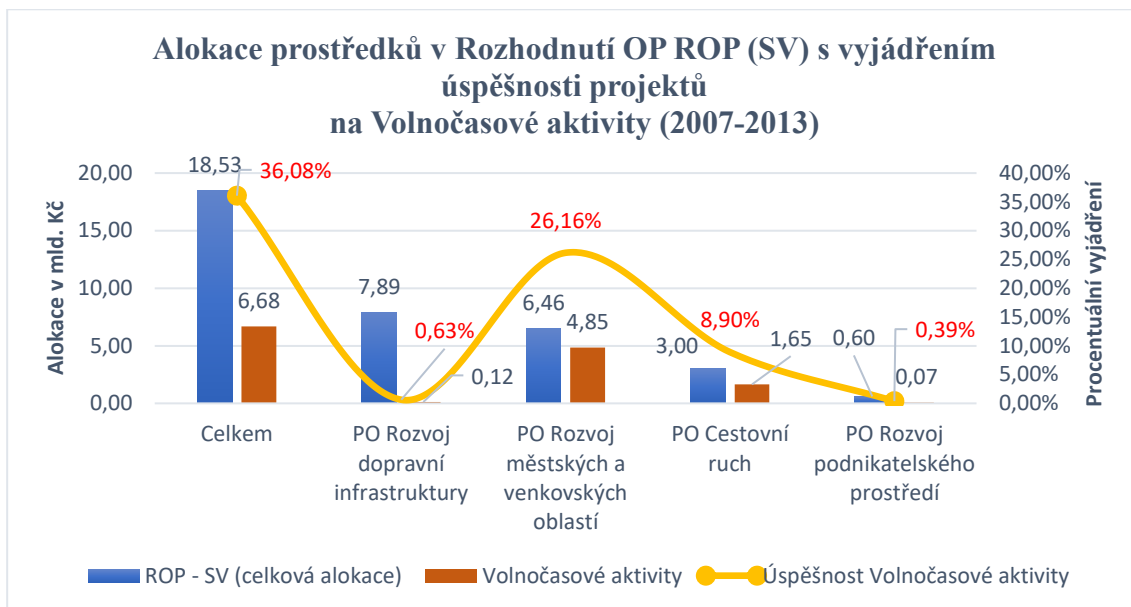


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

Graf č. 7 znázorňuje identické prioritní osy u OP ROP-SV jako předchozí graf, ale tentokrát se zaměřuje na údaje o alokovaných částkách unijních prostředků, které byly přiděleny v rámci Rozhodnutí pro jednotlivé prioritní osy. Alokace v Rozhodnutí pro všechny prioritní osy OP ROP-SV byla 18,53 mld. Kč. Volnočasové aktivity financované z prioritní osy *Rozvoj dopravní infrastruktury* dosáhly u projektů v Rozhodnutí částky 0,12 mld. Kč (tj. 0,65 % celkové částky, která byla vyčleněna dané prioritní ose). Z prioritní osy *Rozvoj městských a venkovských oblastí* bylo určeno celkem 4,85 mld. Kč na volnočasové aktivity, což představovalo 75,08% alokaci celkové částky dané prioritní osy. Prioritní osa *Cestovní ruch* poskytla na projekty v Rozhodnutí částku 3 mld. Kč, celkem 55 % bylo v Rozhodnutí o projektech na volnočasové aktivity.

Osa *Rozvoj podnikatelského prostředí* měla přidělenou částku 0,6 mld. Kč v Rozhodnutí o projektech, celkem 0,07 mld. Kč bylo přiděleno projektům s tematikou volnočasových aktivit (tj. 11,67 %). V průměru tak mohli příjemci čerpat z každé prioritní osy částku 1,67 mld. Kč na volnočasové aktivity.

Graf 7 Alokace prioritních os ROP (SV) s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)

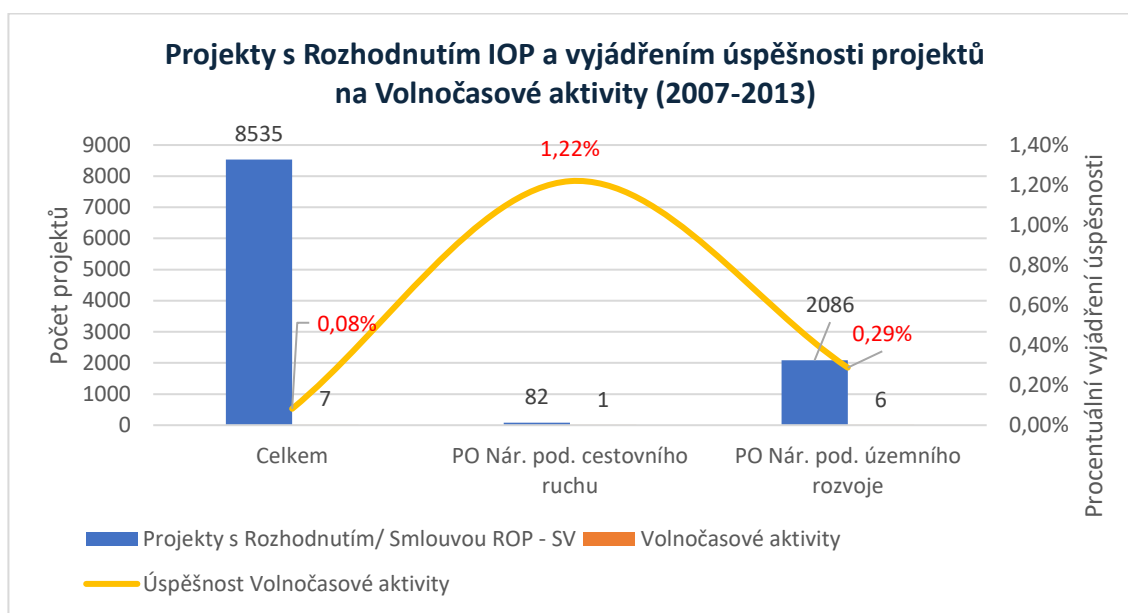


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

Prioritní osy druhého operačního programu (IOP) znázorňuje graf č. 8. přehled o počtu projektů s Rozhodnutím a vyjádřením, kolik z nich se týkalo projektů na volnočasové aktivity. Z prioritní osy *Národní podpora cestovního ruchu* byl financován pouze jeden projekt z celkového množství 82 možných (tj. 1,22 %). V druhé prioritní ose *Národní podpora územního rozvoje* bylo 2 086 projektů v Rozhodnuto, z toho šest se týkalo volnočasových aktivit (tj. 0,29 %). Celková úspěšnost projektů na volnočasové aktivity v tomto programu nebyla „příznivá“, vzhledem k celkovému počtu sedmi projektů, se procentuálně jednalo pouze o 0,08 % z celkového počtu projektů v daném operačním programu IOP. Zmíněný jediný projekt z prioritní osy *Národní podpory cestovního ruchu* se týkal projektu *Živá města – živé památky*, v Královéhradeckém kraji.

Skupinu šesti projektů z osy Národní podpory územního rozvoje tvořily tyto projekty *Lesopark Dukla Pardubice, IPRM Jablonec nad Nisou – sportovní a dětská hřiště, Veřejná prostranství Náchod – Sportoviště a dětské hřiště, Veřejná prostranství Náchod – sportovní hřiště, Lesopark na Dukle – dětské dopravní hřiště, Sportovní a dětská hřiště Nová Pasířská*. Zmíněné projekty byly v poměru 2:2:2 pro každý kraj v regionu Severovýchod.

Graf 8 Prioritní osy IOP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)

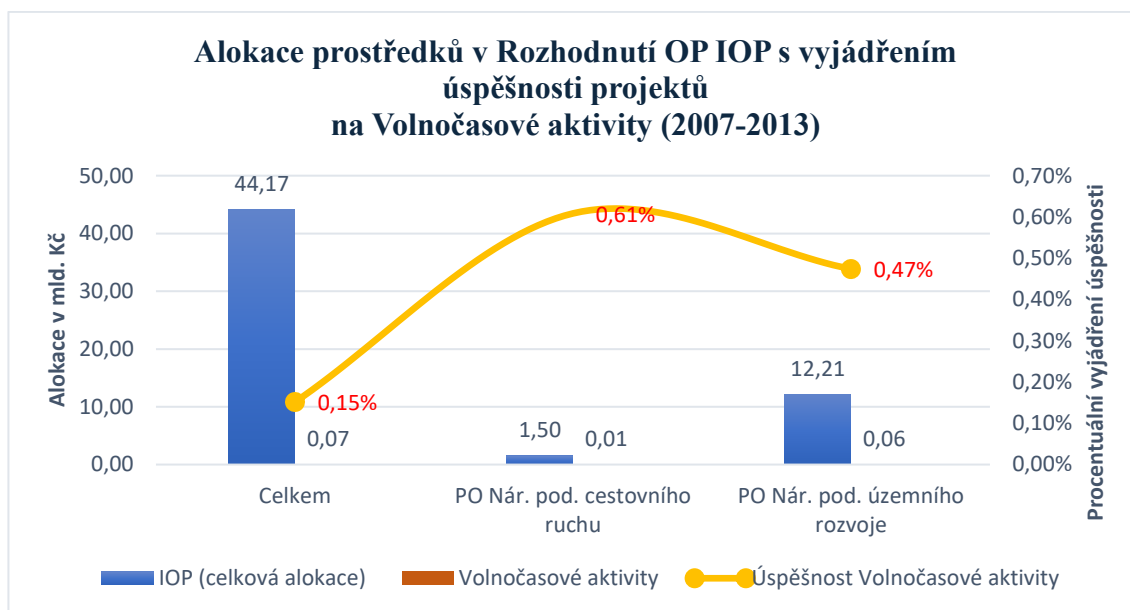


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

Znázornění v grafu č. 9 představuje informace o finanční alokaci ve vybraných prioritních osách IOP, které byly využitelné pro zkoumané projekty s volnočasovými aktivitami. Osa *Národní podpora cestovního ruchu* měla v Rozhodnutí alokování částku 1,50 mld. Kč, z toho 0,01 mld. Kč byla určena projektům zahrnující volnočasové aktivity, což je 0,61 %. Druhá z prioritních os měla alokaci 12,21 mld. Kč, na volnočasové aktivity bylo v Rozhodnutí alokováno 0,06 mld. Kč (tj. 0,47 %). V průměru bylo možné z každé zmíněné prioritní osy čerpat 0,035 mld. Kč na volnočasové aktivity. V celkovém poměru Rozhodnutí a projektů na volnočasové aktivity, se jedná o využití na tyto projekty pouze 0,15 % celkové alokace v Rozhodnutí, v absolutních hodnotách se volnočasových aktivit týkala částka 0,07 mld. Kč vzhledem k celkové částce 44,17 mld. Kč za všechny prioritní osy daného operačního programu.

Z pohledu úspěšnosti nelze čerpání z tohoto operačního programu na volnočasové aktivity vnímat jako příliš úspěšné.

Graf 9 Alokace prostředků prioritních os IOP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)

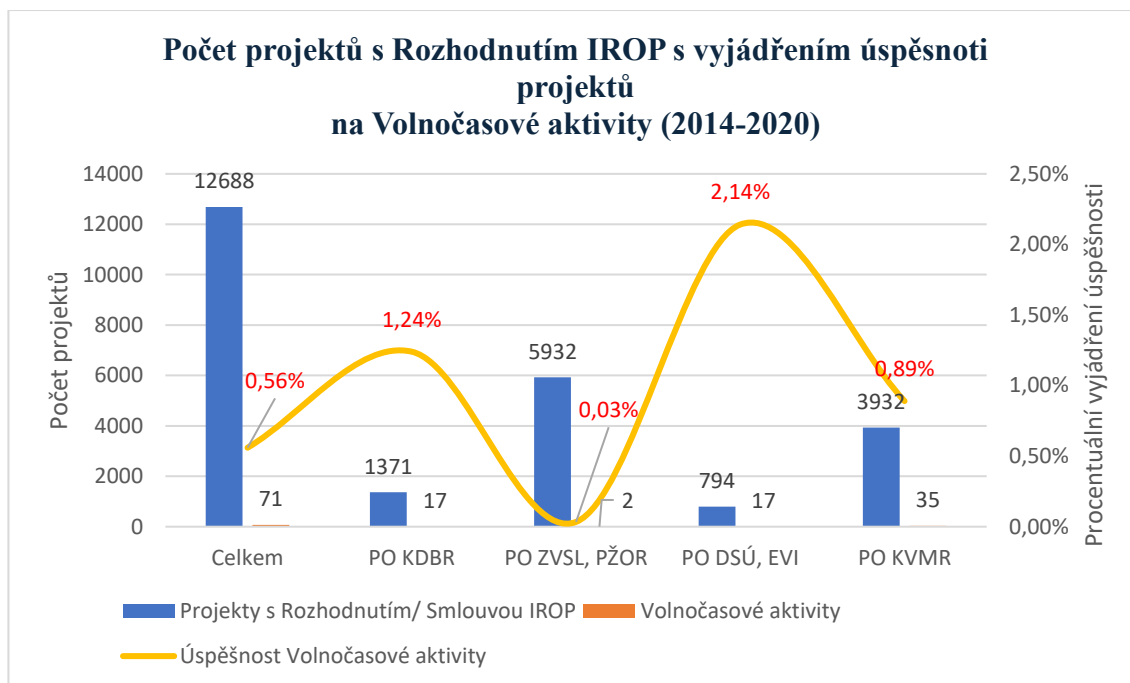


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

V navazujícím programovém období 2014-2020 byly projekty na volnočasové aktivity financované z operačního programu IROP, opět budou uvedeny pouze vybrané prioritní osy. Grafické znázornění o počtu projektů s Rozhodnutím ve vybraných prioritních osách včetně uvedení projektů s tematikou na volnočasové aktivity je k dispozici v grafu č. 10. V tomto programovém období se uskutečnilo celkem 12 728 projektů z různých oblastí, ale pouze 71 (tj. 0,56 %) se týkalo těch na volnočasové aktivity. Nejvíce projektů na volnočasové aktivity, celkem 35 (0,89 % z dané prioritní osy vzhledem k celkovému počtu projektů 3932 v dané prioritní ose), bylo podpořeno z *Komunitně vedeném místním rozvoji* (KVMR). Druhou nejvíce využitou osou byla *Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí* (DSÚ, EVI) společně s osou *Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony* (KDBR), každá 17 projektů. Vzhledem k počtu všech projektů v daných dvou osách, bylo z pohledu úspěšnosti pro volnočasové aktivity PO DSÚ, EVI (2,14 %), u osy KDBR byla úspěšnost 1,24 %.

Nejméně projektů bylo podpořeno z osy *Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů (ZVSL, PŽOR)*, v počtu dvou projektů na volnočasové aktivity ku celkovému počtu 5932 projektů v dané ose, což je z pohledu úspěšnosti pouze 0,03 %.

Graf 10 Prioritní osy IROP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2014-2020)

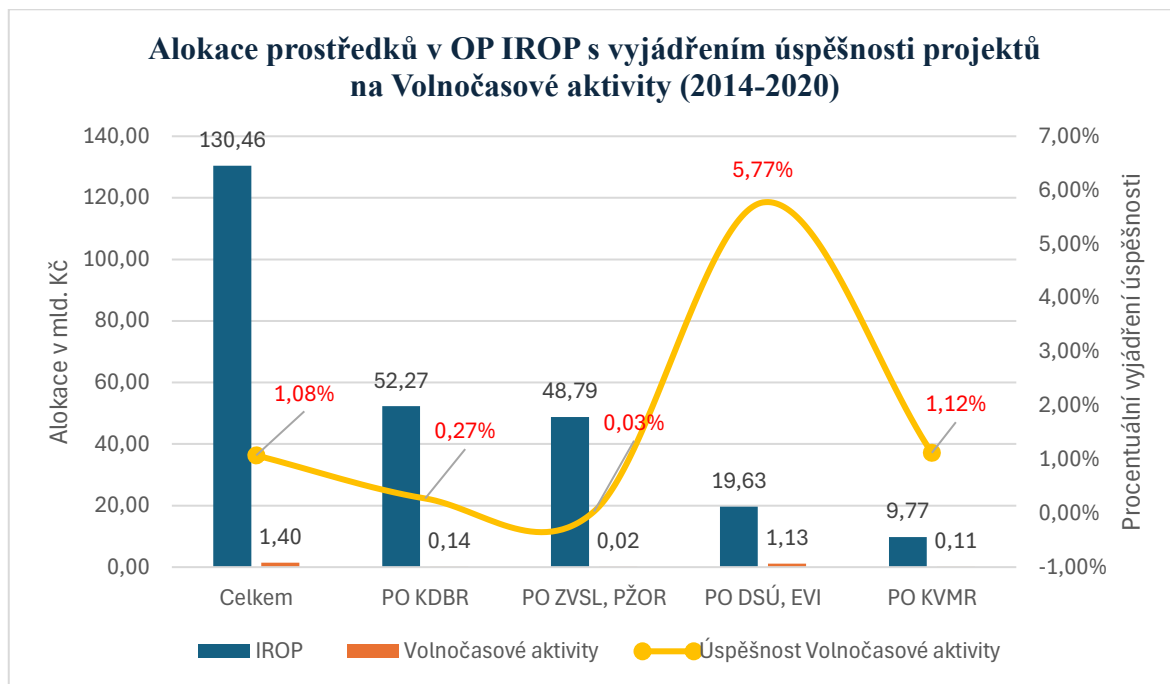


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024j)

Čerpání alokovaných unijních prostředků z jednotlivých os znázorňuje graf č. 11. Celková alokace všech prioritních os daného operačního programu byla 130,46 mld. Kč, volnočasovým aktivitám bylo vyčleněno 1,40 mld. Kč (což představuje 1,08 % alokace). Nejvíce finančních prostředků bylo přiděleno prioritní ose *Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony (KDBR)*, jednalo se o částku 52,27 mld. Kč, projekty na volnočasové aktivity obdržely v Rozhodnutí částku 0,14 mld., což představuje pouze 0,27% úspěšnost. V případě osy *Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů (ZVSL, PŽOR)*, na kterou bylo v Rozhodnutí přiděleno celkem 48,79 mld. Kč, byla na projekty s volnočasovými aktivitami vyčleněna částka 0,02 mld. Kč (tj. 0,03 %). Nejvyšší procentuální úspěšnost pro projekty s volnočasovými aktivitami měla osa *Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí (DSÚ, EVI)*, v které pro tyto projekty bylo v Rozhodnutí vyčleněno celkem 1,13 mld. Kč, což představuje 5,77% podíl na celkové alokaci dané prioritní osy.

Poslední prioritní osa *Komunitně vedený místní rozvoj* (KVMR) měla alokaci 9,77 mld. Kč, z toho 0,11 mld. Kč na projekty s volnočasovými aktivitami (procentě vyjádřeno 1,12 %). V průměru bylo na základě Rozhodnutí k dispozici 0,35 mld. Kč v každé vybrané prioritní ose na volnočasové aktivity.

Graf 11 Alokační prostředků prioritních os IROP s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2014-2020)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024j)

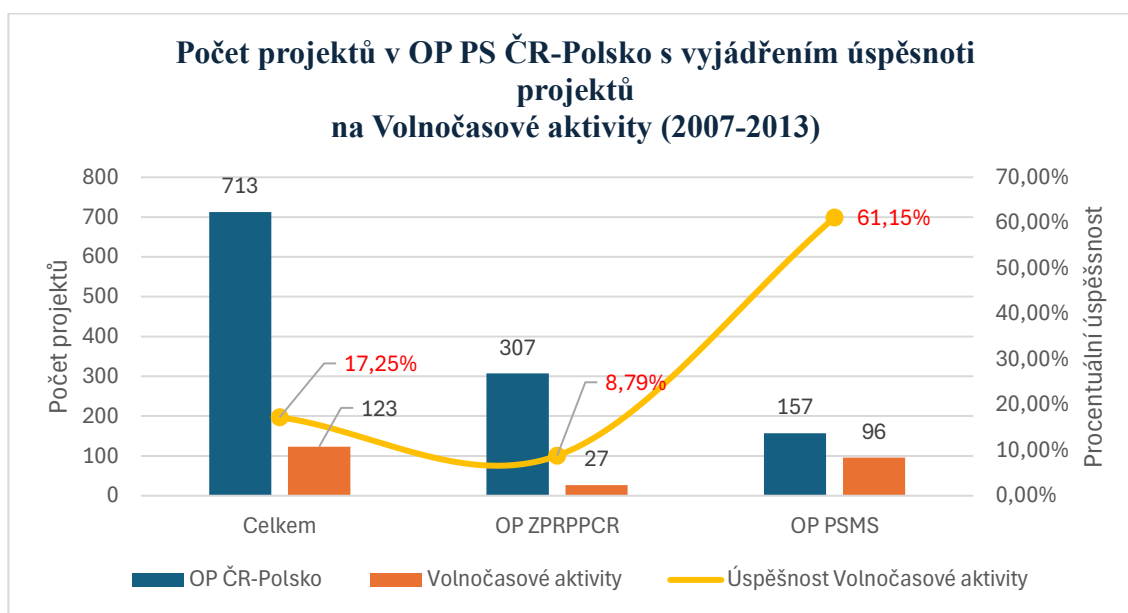
V této části práce jsou představeny vybrané prioritní osy OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko a ČR-Sasko (v programovém období 2007-2013). Dále INTERREG-A ČR-Polsko a Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika (v období 2014-2020). Tyto OP jsou odděleny od prioritních os výše a uváděny zvlášť, jelikož naplňují jiný unijní cíl. Zatímco u předešlých OP se jednalo o cíl Konvergence, v případě přeshraniční spolupráce se jedná o unijní cíl Evropská územní spolupráce.

Nejprve je uveden OP ČR-Polsko v prvním sledovaném období a celkový počet projektů včetně uvedení počtu projektů na volnočasové aktivity, což je znázorněno v grafu č. 12.

V programovém období (2007-2013) bylo s kladným rozhodnutím celkem 713 projektů, z toho 123 se týkalo volnočasových aktivit a představuje to 17,25% úspěšnost. V konkrétních prioritních osách se projekty s volnočasovými aktivitami vyskytly v prioritních osách *Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu* (ZPRPPCR) a *Podpoře spolupráce místních společenství* (PSMS).

V první zmíněné bylo uskutečněno 27 projektů na volnočasové aktivity a představovalo to 8,79% podíl na celkovém počtu schválených projektů dané prioritní osy (těchto projektů bylo celkem 307), v druhé prioritní ose byla úspěšnost mnohem vyšší. V této ose bylo schváleno 157 projektů, z nichž 61,15 % tvořily ty na volnočasové aktivity (v absolutní hodnotě 96 projektů).

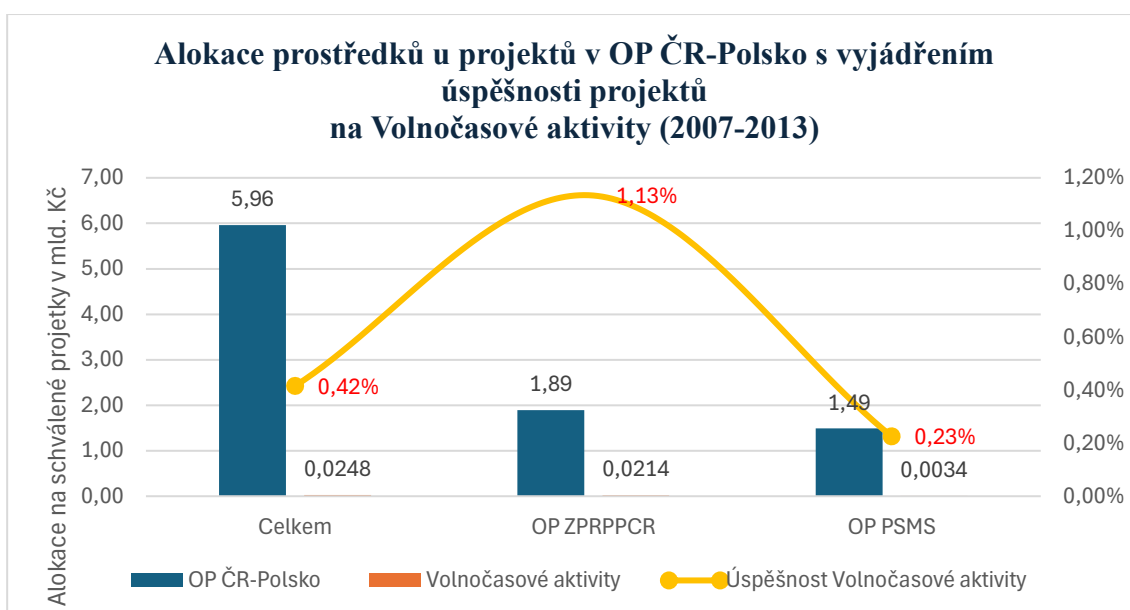
Graf 12 Prioritní osy OP ČR-Polsko s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

Stejně jako u předešlých operačních programů, i zde je možný náhled na finanční alokaci ve vybraných prioritních osách operačního programu. Přehled poskytuje graf č. 13. Celkem bylo pro všechny prioritní osy alokováno 5,96 mld. Kč, z toho 0,0248 mld. Kč bylo alokováno pro volnočasové aktivity (tj. 0,42 %), v první prioritní ose *Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu (ZPRPPCR)* byla alokace 1,89 mld., ale pro volnočasové aktivity bylo vyhrazeno pouze 0,0214 mld. Kč. V druhé prioritní ose *Podpora spolupráce místních společenství (PSMS)* byl procentuální podíl taktéž malý (0,23 % vzhledem k alokaci prioritní osy), v absolutní hodnotě se jednalo o částku 0,0034 mld. Kč.

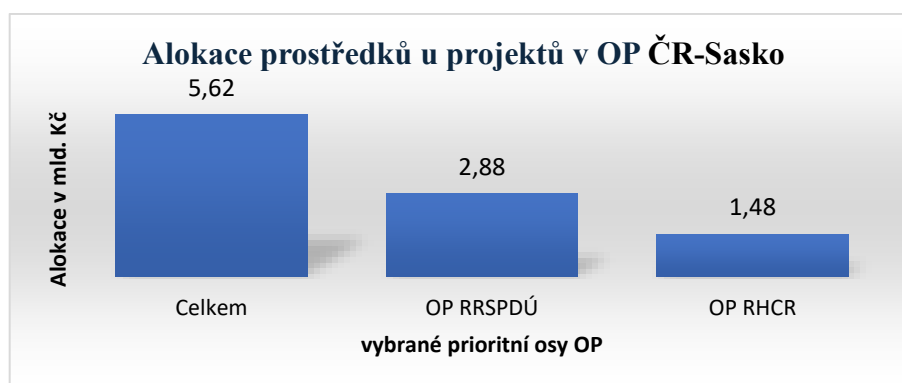
Graf 13 Alokace prostředků vybraných prioritních os OP ČR-Polsko s vyjádřením úspěšnosti projektů na Volnočasové aktivity (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

V případě OP ČR-Sasko je uveden graf č. 14 s možnou alokací s příslušnými prioritními osami, ze kterých bylo teoreticky možno čerpat finanční prostředky na volnočasové aktivity, ovšem z důvodu, že se v tomto období neuskutečnil žádný takový projekt, není v grafu dále uváděna informace o úspěšnosti. V první prioritní ose *Rozvoj rámcových společenských podmínek v dotačním území (RRSPDÚ)* bylo možné čerpat až 2,88 mld. Kč, v druhé prioritní ose *Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu (RHCR)* se jednalo o částku 1,48 mld. Kč. V průměru bylo v každé ose připraveno 2,18 mld. Kč na projekty s volnočasovými aktivitami.

Graf 14 Alokace prostředků ve vybraných prioritních osách OP ČR-Sasko (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016 a přehledu čerpání 06/2016 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i)

Z důvodu nedostupnosti statistických dat pro druhé programové období 2014-2020, není blíže představeno čerpání dle prioritních os u operačních programů ČR-Polsko a ČR-Sasko. Je zde uvedena pouze tabulka č. 8, pro úplnost informací o alokacích v daných operačních programech. V případě OP ČR-Polsko se v tomto období jednalo o úspěšnost čerpání 32,69 % (proplacené prostředky ku podaným žádostem), u druhého OP ČR-Sasko nelze stejným způsobem úspěšnost vyjádřit, jelikož nebyla dostupná data k datu vytvoření tohoto přehledu.

Tabulka 8 Alokace finančních prostředků a počet žádostí u OP ČR-Polsko, ČR-Sasko (2014-2020)

2014-2020	ČR-Polsko		ČR-Sasko	
	mil. EUR	mil. Kč	mil. EUR	mil. Kč
<i>Celková alokace</i>	226,00	6126,86	158,10	4286,09
<i>Podaných žádostí</i>	624,00	16916,64	nedostupná data	nedostupná data
<i>Schválených projektů</i>	251,00	6804,61	150,90	4090,90
<i>Proplacené prostředky</i>	204,00	5530,44	149,80	4061,08

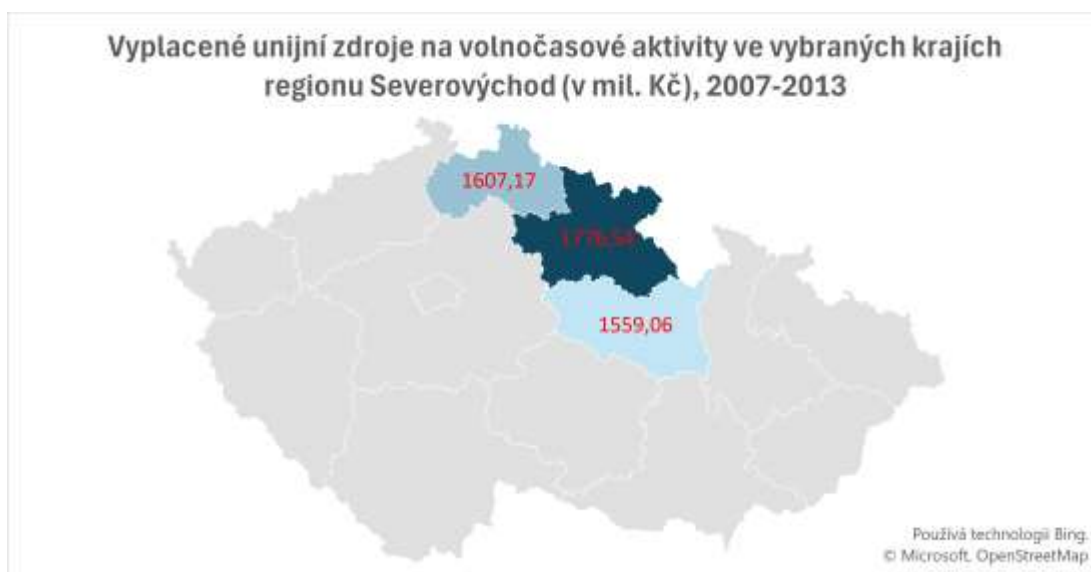
Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024j)

5.2 Projekty s volnočasovými aktivitami

Na obrázku č. 3 je vyobrazena mapa ČR s vyznačenými kraji regionu Severovýchod, která ukazuje, kolik unijních prostředků bylo v jednotlivých krajích proplaceno na volnočasové aktivity během programového období 2007-2013. Totožné zobrazení pro období 2014–2020 znázorňuje mapa na obrázku č. 4. V prvním sledovaném období se jednalo o celkovou částku 4 942,77 mil. Kč za všechny kraje regionu Severovýchod, v druhém navazujícím období byla částka 1 370,47 Kč.

V období 2007-2013 čerpali nejvyšší částku příjemci v Královéhradeckém kraji, bylo to celkem 1 776,54 mil. Kč, což představuje 36 % celkové vyplacené částky na volnočasové aktivity v regionu Severovýchod. Naopak nejméně obdrželi příjemci v Pardubickém kraji (1 559,06 mil. Kč), což činí 32 % vyplacených unijních prostředků v regionu na projekty se zaměřením na volnočasové aktivity. Jedná se o hodnoty z operačních programů ROP-SV, IOP, IROP, OP ČR-Polsko, OP ČR-Sasko. V průměru tak bylo v daném období v každém kraji uhrazeno z unijních zdrojů 1 647,59 mil. Kč na projekty s volnočasovými aktivitami.

Obrázek 3 Vyplacené prostředky ze zdrojů EU na volnočasové aktivity krajů regionu Severovýchod (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

V období 2014-2020 bylo nejvíce proplaceno na projekty s volnočasovými aktivitami v Královéhradeckém kraji (celkem 567,08 mil. Kč, tj. 41 % celkové unijní proplacené částky v regionu), nejméně v Libereckém kraji (266,36 mil. Kč, tj. 19 % celkové proplacené unijní částky na volnočasové aktivity v regionu Severovýchod). Příjemcům v posledním sledovaném

kraji bylo vyplaceno 537,03 mil. Kč. V průměru tak bylo každému kraji na tyto projekty vyplacena částka ve výši 456,82 mil. Kč.

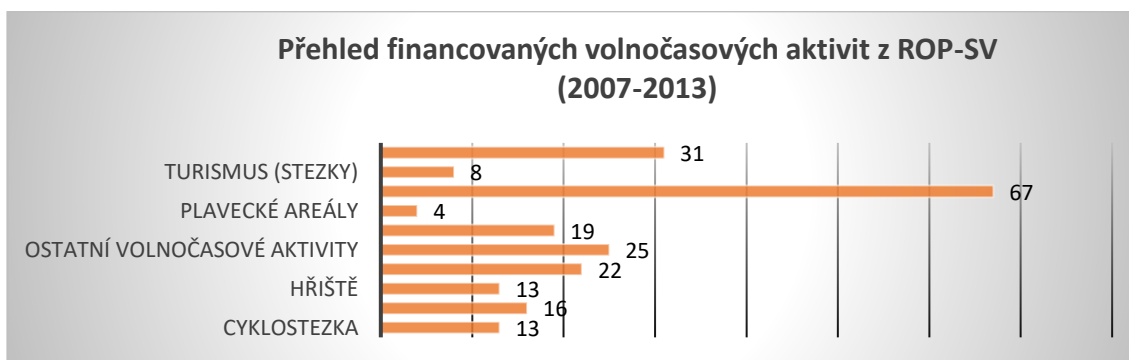
Obrázek 4 Vyplacené prostředky ze zdrojů EU na volnočasové aktivity krajů regionu Severovýchod (2014-2020)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Následující grafy č. 15 až 18 obsahují informace o počtu uskutečněných projektů v jednotlivých definovaných kategoriích volnočasových aktivit během programových období 2007-2013 a 2014-2020. První zmíněný graf č. 15 znázorňuje počet uskutečněných projektů zaměřených na volnočasové aktivity v operačním programu ROP-SV v období 2007-2013, nejvíce projektů se týkalo sportovních areálů (67 výskytů, tj. 30,73 % všech projektů v tomto OP), následovano projekty z oblasti *Umění, muzea a galerie* (celkem 31 projektů, což představuje 14,22 %), nejméně projektů bylo zaměřeno na *Plavecké areály* s pouhým výskytem čtyř projektů. Ostatní kategorie jsou uvedeny v grafu.

Graf 15 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" ROP-SV (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Graf č. 16 znázorňuje taktéž rozdělení projektů do různých kategorií volnočasových aktivit, v tomto případě v operačním programu IOP, ve kterém se uskutečnilo celkem sedm projektů týkající se volnočasových aktivit, z toho tři projekty se týkaly sportovních areálů, což představuje 42,86 % všech projektů v daném OP. Dalšími projekty byly aktivity z kategorie *Umění, muzea, Galerie; Parky; Ostatní volnočasové aktivity a Hřiště*, vždy s jedním výskytem.

Graf 16 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" OP IOP (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

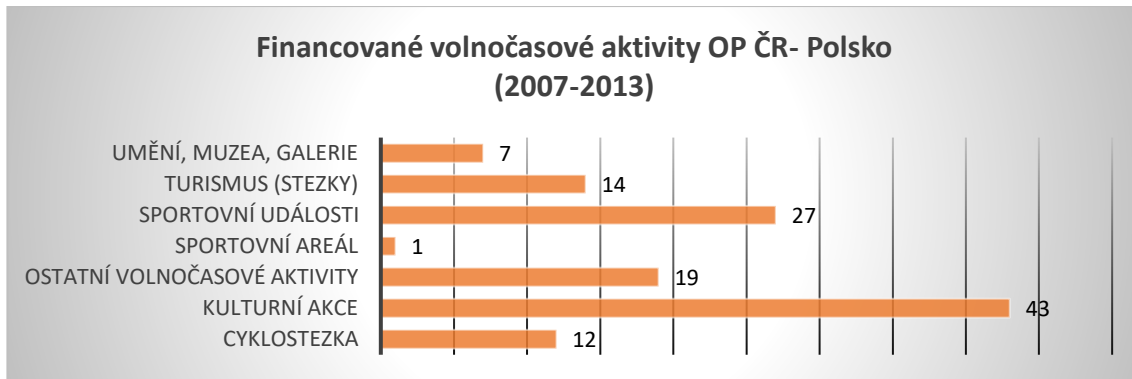
Jednalo se o tyto projekty s jediným výskytem v daném OP:

- umění, muzea, galerie: projekt *Živá města – živé památky*
- parky: projekt *Lesopark Dukla Pardubice*
- ostatní volnočasové aktivity: projekt *Dětské dopravní hřiště*
- hřiště: projekt *Sportovní a dětská hřiště Nová Pasířská*

V grafu č. 17 jsou znázorněna data z operačního programu Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko v programovém období 2007-2013. Pro tento operační program je charakteristické, že největší počet projektů se týká na spolupráci pořádání společných akcí mezi státy, jedná se o kulturní akce (v počtu 43 projektů, tj. 34,96 % všech projektů v daném OP), následované sportovními akcemi v počtu 27 projektů (tj. 21,95 % všech projektů v daném programu). Pouze jeden projekt se týkal sportovního areálu (pozn.: *Víceúčelové sportoviště (volejbal, basketbal), hřiště pro minigolf, hrací plochy pro stolní tenis, dětský koutek s atrakcemi, kryté pódium pro kulturní a zábavné vystoupení*), který se uskutečnil v Královéhradeckém kraji. Velmi často se vyskytovaly projekty v kategorii *Cyklostezky* (celkem 12 projektů) nebo *Turismus (stezky)* v počtu 14 projektů. Tento výskyt není zcela překvapující vzhledem k poloze jednotlivých krajů a jejich přírodním charakteristikám.

Pro upřesnění doplňuji, že vzhledem ke skutečnosti, že v případě Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko nebyl v daném období proveden žádný ukončený projekt, není zde graficky znázorněno.

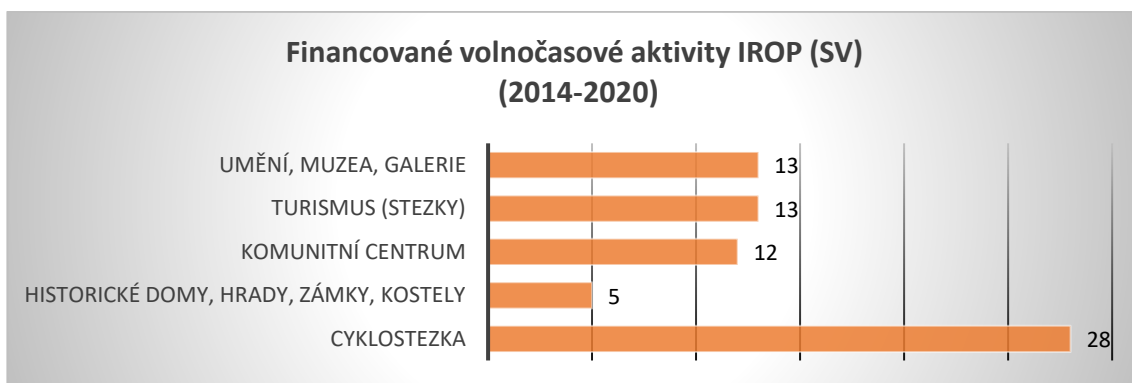
Graf 17 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" ČR – Polsko (2007-2013)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Následující graf č. 18 zobrazuje data pro operační program IROP, konkrétně výčet dat pro sledovaný region Severovýchod v programovém období 2014-2020. V tomto OP se celkově podařilo uzavřít 71 projektů. V OP se nejvíce projektů, zaměřujících na volnočasové aktivity, týkalo kategorie *Cyklostezek* v celkovém množství 28 projektů (což představuje 39,44 % všech uskutečněných projektů v daném operačním programu a programovém období). Po třinácti výskytech mají kategorie *Umění, muzea a galerie* společně s *Turismus (stezky)*, o jeden projekt méně měla kategorie *Komunitní centrum*, naopak nejméně ze všech projektů se týkalo kategorie *Historické domy, hrady, zámky*. Těchto projektů bylo pouze pět což představuje 7,04 % všech projektů, které se uskutečnily v daném OP a období.

Graf 18 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" IROP (SV) (2014-2020)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Celkový součet všech projektů z jednotlivých kategorií volnočasových aktivit, za obě sledovaná programová období 2007-2013 a 2014-2020, poskytuje tabulka č. 9. V níže uvedené tabulce je zřejmé, že nejméně projektů týkajících se volnočasových aktivit, bylo z kategorie *Plavecké areály* s výskytem čtyř projektů (což představovalo pouhé jedno procento všech ukončených projektů v daných obdobích), naopak nejvíce projektů se týkalo kategorie *Sportovních areálů* (71 projektů, tj. 17 % všech projektů), následovaný kategorií *Cyklostezky* v počtu 53 projektů (tj. 13 %).

Tabulka 9 Souhrnný výskyt kategorií volnočasových aktivit za sledovaná programová období

Kategorie volnočasové aktivity	Počet projektů za sledovaná období
plavecké areály	4
hřiště	14
parky	20
historické domy, hrady, zámky, kostely	21
sportovní události	27
komunitní centra, kulturní centra	34
turismus (stezky)	35
kulturní akce	43
ostatní volnočasové aktivity	45
umění, muzea, galerie	52
cyklostezky	53
sportovní areály	71

Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

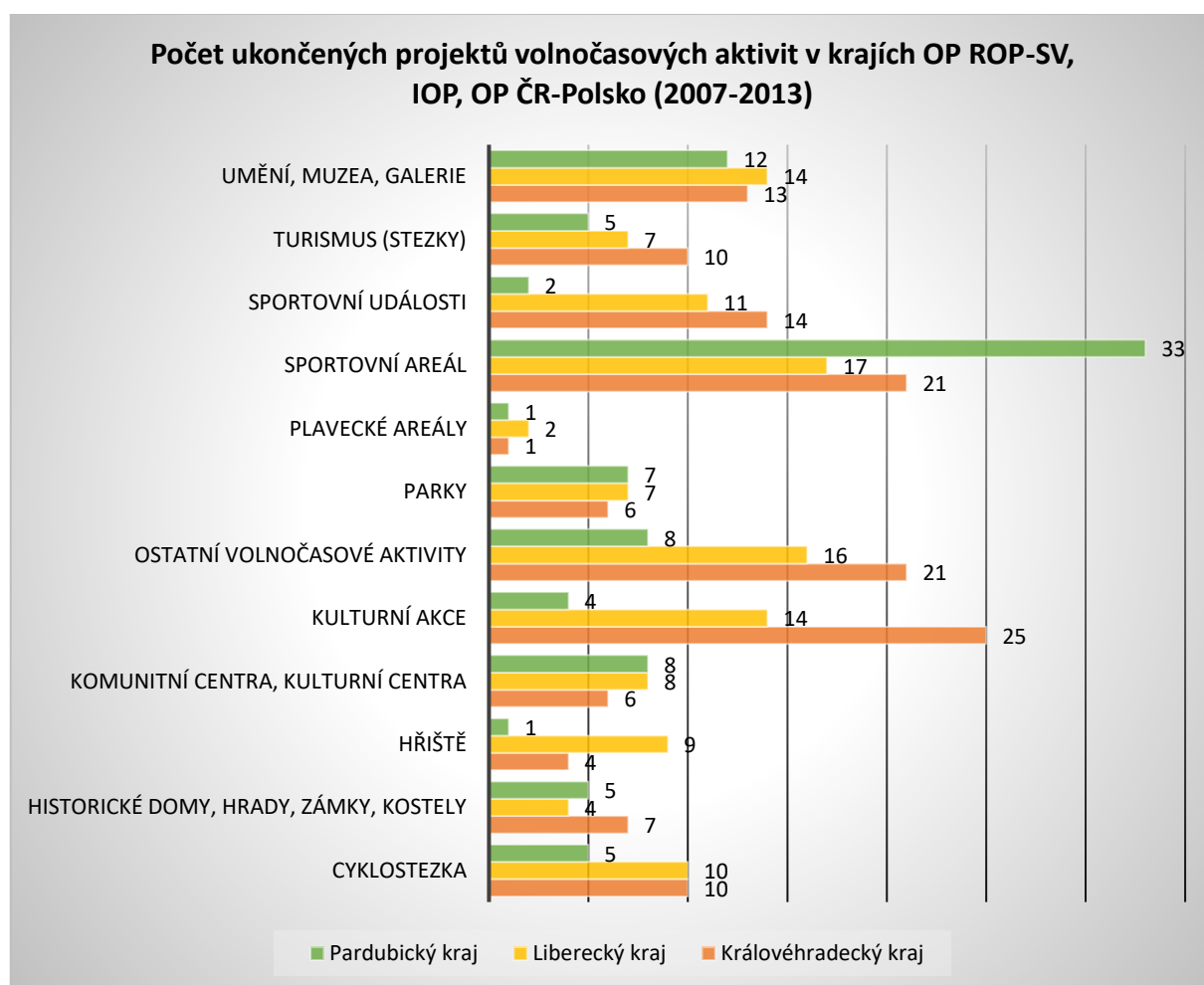
Následující grafy č. 19 a 20 znázorňují rozdělení kategorií volnočasových aktivit do krajů v regionu Severovýchod, na základě toho, kde byly projekty realizovány.

V prvním sledovaném programovém období 2007-2013 (znázornění v grafu č. 19) bylo dokončeno celkem 348 projektů. Nejvíce projektů zaměřených na volnočasové aktivity bylo ukončeno v Královéhradeckém kraji, celkem 138 projektů (tj. 39,66 %). Následuje Liberecký kraj se 119 projekty (39,20 % všech uskutečněných projektů volnočasových aktivit za obě období). Pardubický kraj je na posledním místě s 91 projekty (tj. 26,15 %).

Při bližší analýze jednotlivých kategorií volnočasových aktivit se nejvíce projektů ve své kategorii uskutečnilo u *sportovních areálů*, v celkovém počtu 71 projektů. V této kategorii se nejvíce projektů uskutečnilo v Pardubickém kraji, kde jich bylo 33, což představuje 46,48 % všech projektů v této kategorii, naopak nejméně (absolutní hodnota 17, tj. 23,94 %) bylo těchto projektů v Libereckém kraji. Druhou nejčastější kategorií byly *ostatní volnočasové aktivity*

s celkovým počtem 43 projektů, nejvíce jich bylo uzavřeno v Královéhradeckém kraji (21 projektů, tj. 48,84 %), nejméně v Pardubickém kraji v množství osmi projektů (tj. 18,60 %). V případě třetí nejpočetnější kategorie *kulturních akcí*, se nejvíce projektů ukončilo v Královéhradeckém kraji, celkem 25, což představuje 58,14 % všech projektů v této kategorii, nejméně naopak v Pardubickém kraji – pouze čtyři takové projekty (9,30 % projektů dané kategorie). V průměru připadlo na každý kraj 116 projektů z uvedených OP v daném programovém období.

Graf 19 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod (2007-2013)

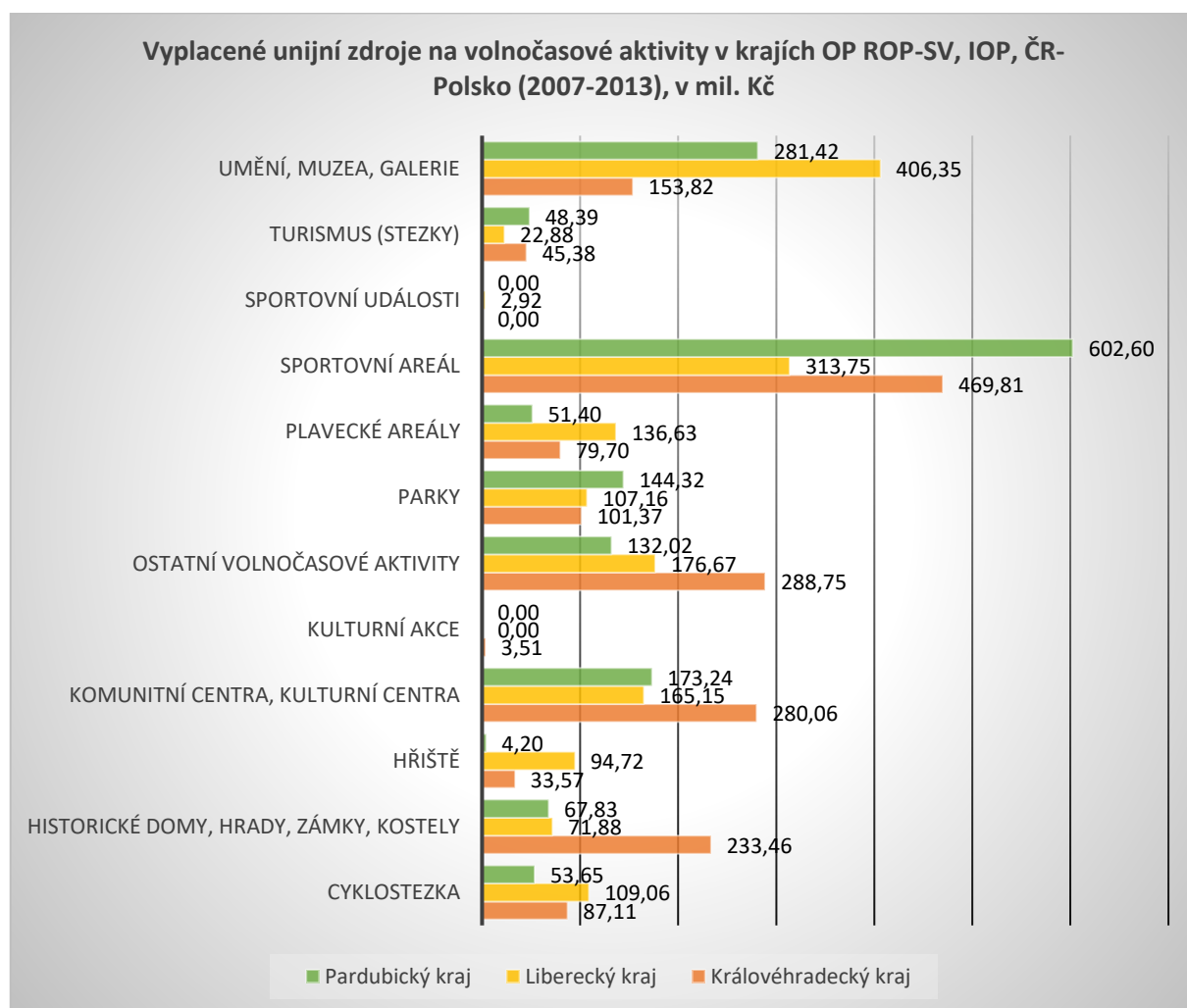


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Navazující graf č. 20 poskytuje obdobný pohled na kategorie volnočasových aktivit jako graf předcházející, avšak tentokrát zahrnuje údaje o vyplacených unijních prostředcích podle jednotlivých kategorií v krajích regionu Severovýchod. Za zmínku stojí kategorie sportovních areálů, na které bylo celkem vynaloženo 1 386,16 mil. Kč z unijních zdrojů. Z uvedené částky bylo 602,6 mil. Kč (tj. 43,47 %) vyplaceno příjemcům v Pardubickém kraji,

následovaném Královéhradeckým krajem s částkou 469,8 mil. Kč (tj. 33,91 %). Druhou nejvyšší alokaci získala kategorie *Umění, muzea, galerie* v celkové výši 841,58 mil. Kč, z toho 48,29 % bylo vyplaceno příjemcům v Libereckém kraji (celkem 406,4 mil. Kč), nejméně získali příjemci v Královéhradeckém kraji s alokací 151,4 mil. Kč. Naopak nejméně ze všech kategorií bylo alokováno na volnočasové aktivity v kategorii *Sportovní události* v celkové výši 2,92 mil. Kč.

Graf 20 Vyplacené unijní prostředky na "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod v OP ROP-SV, IOP, ČR-Polsko (2007-2013)

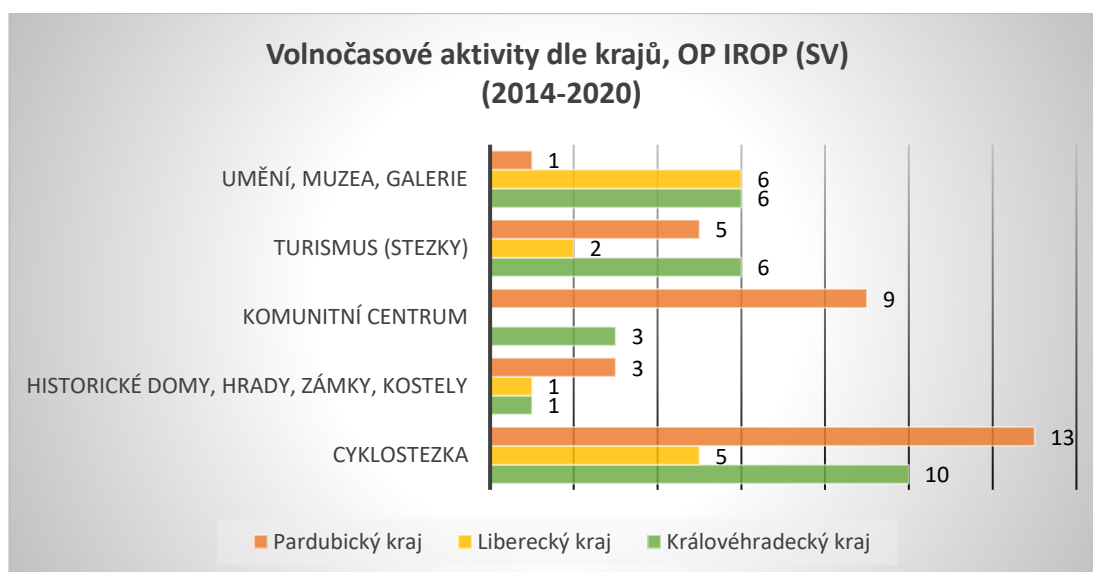


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Graf č. 21 nabízí informace o počtu projektů v kategoriích volnočasových aktivit, shodně jako graf v předchozím období, ovšem nyní je analyzováno druhé programové období 2014-2020. Data jsou souhrnná za OP IROP (SV), naopak OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko není zahrnut z důvodu nevalidních dostupných dat, v případě OP ČR-Sasko se uskutečnil pouze jeden projekt.

V tomto období se nejvíce projektů uzavřelo v pardubickém kraji v celkovém počtu 31 projektů (tj. 43,66 % projektů s tematikou volnočasových aktivit daného OP), následován je krajem Královéhradeckým s počtem 26 projektů (tj. 36,62 %) a nejméně výskytů měl Liberecký kraj s počtem 14 projektů (tj. 19,72 %). Z grafu je zřejmé, že nejvíce projektů se týkalo kategorie *Cyklostezek* v souhrnném počtu 28 výskytů (což je 39,44 % uzavřených projektů v daném OP), navíc z tohoto počtu cyklostezek pochází 46,43 % z Pardubického kraje. Pardubický kraj má též nejvyšší množství projektů z kategorie *Komunitní centra* v počtu devíti výskytů, naopak v libereckém kraji nebyl ani jeden projekt v této kategorii.

Graf 21 Ukončené projekty "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod, OP IROP (SV) (2014-2020)

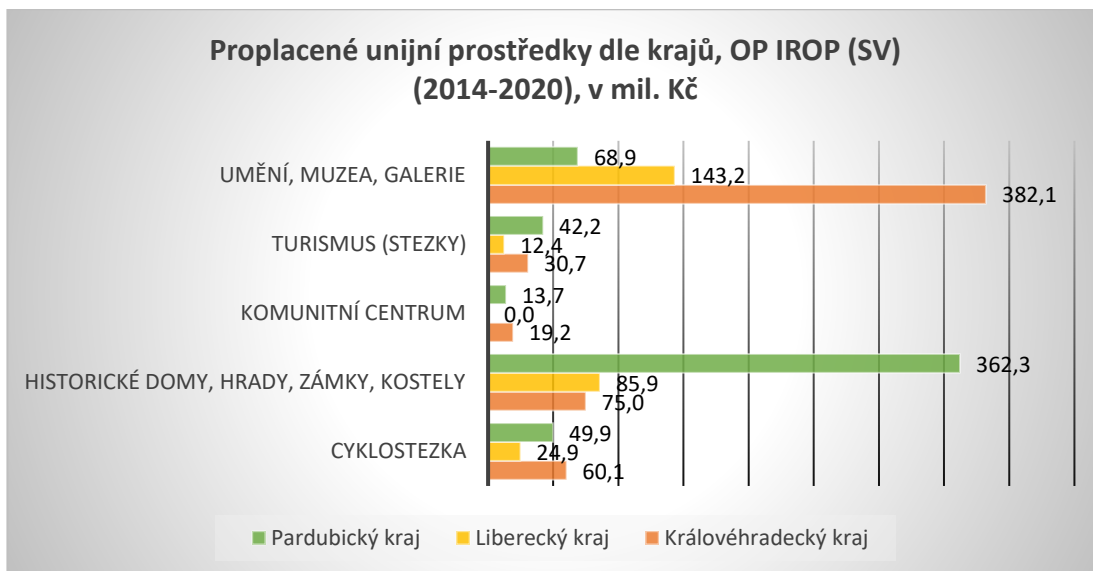


Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Následující grafické znázornění (graf č. 22) nabízí informace o alokovaných unijních prostředcích na projekty volnočasových aktivit v operačním programu IROP (SV) v programovém období 2014-2020. Nejvyšší souhrnná částka byla alokována v kategorii *Umění, muzea a galerie* ve výši 594,25 mil. Kč (tj. 88 % celkové vyplacené částky v daném OP na projekty týkající se volnočasových aktivit), druhou nejvyšší souhrnnou částkou byla 523,15 mil. Kč z kategorie *Historické domy, hrady, zámky, kostely*. V případě první jmenované kategorie, byla nejvyšší částka alokována v královéhradeckém kraji ve výši 382,1 mil. Kč, u druhé kategorie se jednalo o částku 362,3 mil. Kč, a to v pardubickém kraji. U tohoto operačního programu bylo nejméně vyplaceno na projekty v kategorii *Komunitní centra*, částka byla 32,90 mil. Kč (což představovalo 6 % všech vyplacených unijních peněz v tomto OP). V kategorii komunitních center se částka rozdělila

do dvou krajů – Pardubického a Královéhradeckého. Celkem 13,7 mil. Kč obdrželi příjemci v Pardubickém kraji (tj. 41,64 % celkové alokace dané kategorie), zbývajících 19,2 mil. Kč byly podpořeny projekty v Královéhradeckém kraji. Naopak Liberecký kraj v této kategorii neuzavřel žádný projekt.

Graf 22 Vyplacené unijní prostředky na "Volnočasové aktivity" dle krajů regionu Severovýchod v OP IROP(SV), (2014-2020)



Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Následující tabulky (č. 10 a 11) poskytují informace o příjemcích unijních prostředků na projekty v jednotlivých operačních programech. V prvním tabulce jsou údaje pro programové období 2007-2013, tabulka č. 11 nabízí data týkající se programového období 2014-2020. Názvy právních forem jsou nezměněny a jsou převzaty v plném znění z dostupných statistik čerpání za jednotlivá programová období.

V prvním období 2007-2013 byly nejčastějšími příjemci unijních prostředků *Obce*, bylo to celkem ve 228 případech, což představuje 65,52 % z celkového počtu příjemců, druhou nejpočetnější skupinou byli příjemci *Komory, profesní a zájmové sdružení* a to celkem 43krát. Nejmenší výskyt měl *Stát a jeho instituce a organizace* (pozn. Lesy České republiky, s.p.). V případě krajů se jednalo o třináct projektů.

Tabulka 10 Projekty "Volnočasové aktivity" dle příjemců zdrojů v OP ROP-SV, IOP, ČR-Polsko (2007-2013)

Právní forma	IOP	ROP – SV	OP ČR-Polsko	Celkový součet
<i>Komory, profesní a zájmové sdružení</i>		21	22	43
<i>Kraje</i>		11	2	13
<i>Neziskový sektor</i>	1	12	10	23
<i>Obce</i>	6	150	72	228
<i>Podnikatelské subjekty</i>		20	5	25
<i>Stát a jeho instituce a organizace</i>			1	1
<i>Ostatní (muzeum, ZŠ)</i>		4	11	15

Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Druhá tabulka (č. 11) nabízí přehled o příjemcích z druhého sledovaného programového období 2014-2020. V tomto období je uveden pouze OP IROP (SV), jelikož data pro Přeshraniční spolupráci ČR-Polsko a ČR-Sasko jsou nevalidní na základě dostupných statistik k datu vytvoření tohoto přehledu. Ve zmíněném OP IROP (SV) bylo nejvíce příjemců unijních financí, z kategorie obcí. Obce žádaly celkem v 45 případech, což představovalo podíl 63,38 % všech projektů v daném operačním programu. Kraje v tomto období žádaly šestkrát, naopak pouze jeden příjemce byl *Církevní právnická osoba* (pozn. Římskokatolická farnost Raná) a jednou *akciová společnost* (pozn. Kinský dal Borgo, a.s.).

Tabulka 11 Projekty "Volnočasové aktivity" dle příjemců zdrojů v OP IROP (SV), (2014-2020)

Právní forma	Celkový součet
<i>Akciová společnost</i>	1
<i>Dobrovolný svazek obcí</i>	8
<i>Evidované církevní právnické osoby</i>	1
<i>Kraj</i>	6
<i>Obec</i>	45
<i>Příspěvková organizace zřízená územním samosprávným celkem</i>	2
<i>Státní příspěvková organizace ostatní</i>	4
<i>Státní příspěvková organizace ze zákona</i>	4

Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Poslední dvě tabulky (12 a 13) poskytují přehled výpočtů popisné statistiky za každé sledované programové období. Každá z tabulek obsahuje sloupec „Součet“, kdy se jedná o celkovou skutečně proplacenou částku v dané kategorii volnočasové aktivity, sloupec

„Průměr“ ukazuje průměrnou částku, která byla vyplacena z unijních zdrojů v dané kategorii volnočasových aktivit, následují sloupce „Minimum a Maximum“, které informují o minimální, respektive maximální hodnotě v Kč, která byla v dané kategorii vyplacena. Poslední sloupec „Směrodatná odchylka“ říká, o kolik se jednotlivé hodnoty v dané kategorii volnočasových aktivit liší od průměru. Z důvodu nevalidních dat, nejsou zahrnuty údaje za Přeshraniční spolupráci ČR-Polsko a ČR-Sasko (u daných OP nejsou k dispozici konkrétní vyplacené částky v dostupných statistikách příjemců).

Z tabulky č. 16 lze zjistit, že největší částka byla uhrazena na projekty z kategorie „Sportovní areály“ a to ve výši 1 386,2 mil. Kč, naopak nejméně se jednalo o kategorii *Turismus (stezky)*. V průměru největší částku získala kategorie „Plavecké areály“ ve výši 66,9 mil Kč na jeden ukončený projekt, nejméně kategorie projektů „Hřiště“, kdy na jeden projekt bylo v průměru vyplaceno 9,5 mil. Kč. Nejvyšší rozdíl mezi minimální a maximální vyplacenou částkou, lze nalézt v kategorii „Umění, muzea, galerie“, kdy nejmenší vyplacenou částkou byla 0,8 mil. Kč, nejvyšší 292,2 mil. Kč, diference mezi částkami je 291,4 mil. Kč. Naopak nejmenší diference mezi minimální a maximální vyplacenou částkou je u kategorie *Hřiště*, kdy tato hodnota byla 17 mil. Kč (min. 2,2 mil. Kč, max. 19,2 mil. Kč). Největší směrodatnou odchylku tvoří hodnoty projektů v kategorii *Umění, muzea a galerie* (směrodatná odchylka ve výši 50,8 mil. Kč), nejmenší je u kategorie *Hřiště* ve výši 6,0 mil. Kč.

Tabulka 12 Popisná statistika proplacených unijních zdrojů u jednotlivých kategorií Volnočasových aktivit (2007-2013)

Proplacené EU zdroje v OP ROP-SV, IOP (2007-2013)	Součet (v mil. Kč)	Průměr (v mil. Kč)	Minimum (v mil. Kč)	Maximum (v mil. Kč)	Směrodatná odchylka (v mil. Kč)
cyklostezka	249,8	19,2	4,8	48,0	14,7
historické domy, hrady, zámky, kostely	373,2	23,3	6,1	82,1	19,5
hřiště	132,5	9,5	2,2	19,2	6,0
komunitní centra, kulturní centra	618,4	28,1	2,8	168,4	36,3
ostatní volnočasové aktivity	596,7	23,0	1,5	129,9	26,2
parky	352,8	17,6	0,7	73,5	21,5
plavecké areály	267,7	66,9	20,9	115,8	40,5
sportovní areál	1386,2	19,8	2,2	130,6	21,8
turismus (stezky)	101,4	12,7	3,0	27,3	8,7
umění, muzea, galerie	839,2	26,2	0,8	292,2	50,8

Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

Stejným způsobem jsou zpracována kvantitativní data, která byla získána na základě dostupných přehledů čerpání v programovém období 2014-2020. Tabulka č. 13 znázorňuje data v pěti identických sloupcích jako ta předchozí. Jedná se o OP IROP (SV), opět bez zahrnutí OP Přeshraniční spolupráce. V daném programovém období bylo nejvíce unijních zdrojů vyplaceno na volnočasové aktivity v kategorii *Umění, muzea a galerie*, v celkové výši 594,3 mil. Kč, nejmenší částka byla v kategorii *Komunitní centrum* (32,9 mil. Kč). V průměru nejvíce získal projekt v kategorii projektů na volnočasové aktivity *Historické domy, hrady, zámky, kostely*, tyto projekty v kategorii byly podpořeny částkou 104,6 mil. Kč, naopak v průměru nejméně získaly projekty v kategorii *Komunitní centrum* (2,2 mil. Kč). I v tomto programovém období je uvedena informace o minimálních a maximálních vyplacených částkách v daných kategoriích. Nejvyšší diference částek byla u kategorie *Umění, muzea a galerie* (diference minimální vyplacené částky 2,2 mil. Kč a maximální 200 mil. Kč, byla ve výši 197,8 mil. Kč), naopak nejmenší rozdíl mezi minimální a maximální vyplacenou unijní částkou byla u kategorie *Komunitní centra* (diference částek byla 13,7 mil. Kč). Nejvyšší směrodatná odchylka částek a průměrné částky byla u kategorie *Historické domy, hrady, zámky a kostely*, ve výši 58,8 mil. Kč, naopak nejmenší u *Komunitních center*, ve výši 3,8 mil. Kč.

Tabulka 13 Popisná statistika proplacených unijních zdrojů u jednotlivých kategorií Volnočasových aktivit (2014-2020)

Proplacené EU zdroje na volnočasové aktivity v IROP (2014-2020)	Součet (v mil. Kč)	Průměr (v mil. Kč)	Minimum (v mil. Kč)	Maximum (v mil. Kč)	Směrodatná odchylka (v mil. Kč)
cyklostezka	134,9	4,8	0,5	25,7	5,1
historické domy, hrady, zámky, kostely	523,2	104,6	60,0	207,3	58,8
komunitní centrum	32,9	2,7	0,8	14,5	3,8
turismus (stezky)	85,3	6,6	0,8	32,7	8,1
umění, muzea, galerie	594,3	45,7	2,2	200,0	54,7

Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

6 Test korelace projektů a bližší představení vybraného projektu

V této kapitole je nejprve podrobněji přiblíženo sedm vybraných projektů z kategorie *Historické domy, hrady, zámky a kostely*. Vzhledem k tomu, že na základě testu ANOVA je cílem zjistit, zda existuje korelace mezi unijní dotací a návštěvností, zvolil jsem z této kategorie pouze ty projekty, které se týkají zámků a hradů, jelikož k nim existují dostupná validní kvantitativní data v podobě návštěvnosti (Statistika kultury České republiky). Vstupní data jsou uvedena v příloze I a J. Následně v druhé části kapitoly bude u projektu *Revitalizace hradu Kost* provedeno vyhodnocení efektivity investice.

6.1 Test korelace u vybraných projektů (ANOVA)

Budou provedeny dva testy ANOVA. Hladina významnosti $\alpha = 0,05$

- 1) Otestování, zda existuje korelace mezi výší unijní dotace a průměrnou návštěvností daných historických památek.

H_0 : Mezi unijní dotací a průměrnou návštěvností není korelace.

H_1 : non H_0

- 2) Otestování, zda existuje korelace mezi různými výší unijní dotace a celkové hodnotě projektu

H_0 : Mezi unijní dotací a celkovou cenou projektu není korelace.

H_1 : non H_0

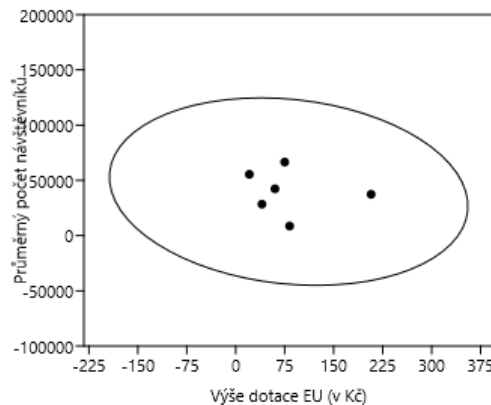
Ad1) Korelace mezi unijní dotací a průměrnou návštěvností.

- a) Test normality

Mardia tests				
Parameter	Value	Statistic	df	p (normal)
Skewness:	1,175	1,175	4	0,8822
Skewness, small sample corrected:		2,467	4	0,6505
Kurtosis:	4,113	-1,19		0,234
Doornik and Hansen omnibus				
E_p :	N/A			
p (normal):	N/A			

Zdroj: vlastní zpracování v programu PAST

Ověření dle grafu – vytvoření 95% elipsy



Zdroj: vlastní zpracování v programu PAST

Interpretace: Všechny p-hodnoty jsou vyšší než hladina významnosti, navíc graf tvoří téměř elipsu a všechny body jsou uvnitř dané elipsy (tzn. nezamítnutí nulové hypotézy a možnost použití k testování závislosti Pearsonův korelační koeficient.

b) Použití Pearsonova korelačního koeficientu.

	Výše dotace E	Průměrný poi
Výše dotace E		0,77025
Průměrný poi	-0,15439	

Zdroj: vlastní zpracování v programu PAST

Interpretace: P-hodnota (0,77025) je vyšší než stanovená hladina významnosti $\alpha = 0,05$. Nelze zamítnout H_0 . Výše korelačního koeficientu dosahuje hodnoty -0,15439, v tomto případě značí velmi slabou negativní závislost mezi výší unijní dotace a průměrnou návštěvností dané památky. Statisticky to znamená, že s rostoucí výší dotace by se mohla průměrná návštěvnost velmi mírně snižovat, ale vzhledem k slabému vztahu, k tomuto jevu v praxi nedojde. Uvedená hodnota je podstatně vyšší než hladina významnosti, tedy výsledky nejsou statisticky významné.

Závěr: Nelze tvrdit, že mezi výší unijní dotace na vybrané projekty s volnočasovými aktivitami a průměrnou návštěvností daných památek neexistuje statisticky významný vztah. Ačkoli existuje velmi slabá negativní korelace, je natolik nevýznamná, že ji nelze považovat za relevantní.

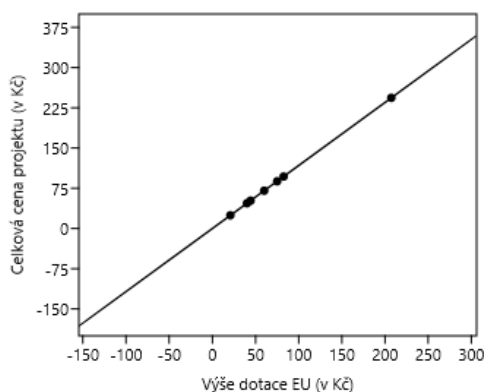
Ad2) Korelace mezi výší unijních zdrojů a celkovou cenou projektu.

a) Test normality

Mardia tests				
Parameter	Value	Statistic	df	p (normal)
Skewness:	4,618	5,387	4	0,2498
Skewness, small sample corrected:		10,26	4	0,03625
Kurtosis:	7,224	-0,2565		0,7975
Doornik and Hansen omnibus				
E_p :	N/A			
p (normal):	N/A			

Zdroj: vlastní zpracování v programu PAST

Ověření dle grafu – vytvoření 95% elipsy



Zdroj: vlastní zpracování v programu PAST

Interpretace: Dvě p-hodnoty jsou vyšší než hladina významnosti, třetí hodnota je nepatrně menší než hladina významnosti. Za těchto předpokladů by nedošlo k zamítnutí nulové hypotézy. Ještě je proveden test pomocí grafu. Sledovaná data nevytvořila 95% elipsu. Nelze použít k testování závislosti Pearsonův korelační koeficient, namísto něj byl použit Spearmanův korelační koeficient.

	Výše dotace E	Celková cena
Výše dotace E		0,00039683
Celková cena	1	

Zdroj: vlastní zpracování v programu PAST

Interpretace: P-hodnota dosáhla hodnoty 0,00039683 a je menší než stanovená hladina významnosti 0,05. Znamená to, že vztah mezi hodnotami je statisticky významný. Hodnota

Spearmanova korelačního koeficientu se rovná 1, což znamená existenci velmi silné pozitivní korelace mezi výší dotace EU a celkovou cenou projektu. Projekty na volnočasové aktivity s vyššími dotacemi mají tendenci mít i vyšší celkové náklady.

Závěr: Získané výsledky znamenají, že existuje velmi silná pozitivní souvislost mezi výší dotace EU a celkovými náklady na projekt. Vyšší dotace EU obvykle znamenají vyšší celkové náklady projektů na volnočasové aktivity. Toto měření může být přínosem pro plánování a rozpočtování budoucích projektů, neboť poskytuje předpověď nákladů na základě výše přidělené dotace.

6.2 Vyhodnocení projektu Revitalizace hradu Kost

Když dojde k úspěšnému dokončení projektů, je zapotřebí provést vyhodnocení, zda došlo k efektivnímu využití proplacených finančních prostředků, k tomu se využije analýza nákladů a užitků (Škarabelová et al., 2007). **Analýza nákladů a přínosů (CBA)** je nejběžnější typ analýzy, která se při posuzování projektů ve veřejném sektoru používá. (Marek a Kantor, 2009), Název pochází z anglického výrazu Cost-Benefit Analysis (CBA). Tento typ se povinně využívá u velkých projektů, kde se částky na projekt pohybují v desítkách milionů eur (zejména u Strukturálních fondů a Fondu soudržnosti). Tauer et al. (2009) si pokládají otázky, co CBA řeší (tj. jaký je přínos a pro koho a co naopak komu je bráno). Vyjma uvedených Cost a Benefits ještě pojednávají o dalších pojmech, které v rámci CBA jsou řešeny – cash flow, net cash flow a kriteriální ukazatele. Kriteriálními ukazateli mají na mysli ukazatel čisté současné hodnoty, vnitřní výnosové procento a další. Níže je uveden příklad zhodnocení projektu, který byl financován z unijních fondů a je možné jej považovat za jednu z volnočasových aktivit, jelikož lidé běžně navštěvují památky ve svém volném čase, navíc je možné návštěvu spojit i s další volnočasovou aktivitou – cyklistikou (kde naopak je vybudována cyklostezka vedoucí poblíž historických památek).

Při analýze tohoto projektu je zapotřebí nejprve stanovit vstupní data pro metodu CBA. (Kislingerová, 2004)

- 1) *diskontní sazba*
- 2) *identifikace beneficentů a subjektů s újmou*
- 3) *stanovení benefitů s vyjádřením v cashflow*
- 4) *výpočet ukazatele NPV a IRR*

Pro výpočet ukazatelů slouží níže uvedené vzorce. Pro konkrétní výpočet ukazatelů bude použit online dostupný kalkulátor na webové stránce www.gigacalculator.com, kam zadám potřebné hodnoty pro výpočet. Vstupními hodnotami jsou výše počáteční investice na revitalizaci hradu, čisté roční cash-flow a diskontní sazba.

Ukazatelem NPV (čistá současná hodnota) se spočítá čistá hodnota budoucích cash flow diskontovaných na současnou hodnotu. V případě revitalizace hradu půjde o zvolené období návratnosti
v délce 25 let.

$NPV > 0 \rightarrow$ investice zvyšuje hodnotu a je zisková

$NPV < 0 \rightarrow$ investice snižuje hodnotu a je nezisková

$NPV = 0 \rightarrow$ investice není zisková ani ztrátová, investice má takovou návratnost, která odpovídá diskontní sazbě

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0 \quad (1)$$

$NPV =$ čistá současná hodnota

$CF_t =$ cash flow v roce t

$r =$ diskontní sazba

$t =$ doba v letech

$I_0 =$ investice v roce 0

Druhý ukazatel IRR (vnitřní výnosové procento) poskytuje údaj o diskontní sazbě, kdy se NPV rovná nule. IRR lze považovat za míru návratnosti, kterou samotný projekt generuje. Dle hodnoty IRR lze poté interpretovat, zda je daný projekt výhodný či nikoliv. V případě revitalizace hradu Kost je požadovaná diskontní sazba 4 %.

$IRR >$ požadovaná diskontní sazba \rightarrow projekt je výhodný

$IRR <$ požadovaná diskontní sazba \rightarrow projekt je výhodný

6.2.1 Revitalizace hradu Kost

Gotický hrad Kost je jedním z nejnavštěvovanějších hradů ve svém regionu (Královehradecký kraj). Hrad se nachází v místní části Podkost nedaleko vzdálené obce Libošovice. Z vysoké návštěvnosti neprofituje pouze samotný hrad, ale také ostatní subjekty, které mají sídlo v blízkosti hradu (především se jedná o nabídku ubytování v části Podkost). Ročně jej navštíví několik desítek tisíc návštěvníků (konkrétní data s počtem návštěv je přiložen v příloze I, v dané příloze je přehled o návštěvnosti od roku 2005 až do roku 2023. V průměru

tento hrad navštíví ročně 66,5 tisíce návštěvníků. V roce 2005 byla návštěvnost tohoto hradu cca 60,8 tisíc zákazníků, v roce 2023 se oproti roku 2005 návštěvnost zvýšila o 9,9 tisíce návštěvníků na absolutní hodnotu 69,9 tisíc návštěvníků, to je nárůst o 15,1 % v uvedeném období. Je zřejmé, že návštěvnost tohoto oblíbeného hradu roste a vzhledem k jeho stáří, bylo zapotřebí provést nutnou revitalizaci, aby mohl sloužit nadále i dalším generacím.

V rámci návštěvy hradu je možné vybírat z nabídky čtyř okruhů prohlídek. Každá z nich má různou časovou náročnost a vstupné. Mimo tyto standardní prohlídky hradu, nabízí správa hradu i další možnosti, těmi jsou ubytování přímo na hradě, pronájem prostor, pořádání svateb, což jsou pro hrad další finanční příjmy. Sezóna probíhá od dubna do října, v ostatních měsících je hrad uzavřen. Ceny služeb dle informací na oficiálních stránkách hradu. (Hrad Kost, 2024)

Prohlídky hradu

- Okruh I Hradní paláce 220,00 Kč
- Okruh II Středověká mučírna 220,00 Kč
- Okruh III Spojený okruh (celý hrad) 270,00 Kč
- Zkrácený okruh (bezbariérový) 130,00 Kč

Ubytování

- pro 4 osoby/noc 3 900 Kč
- příplatek za ubytování psa/noc 100 Kč

Ceny pronájmu

- Nádvoří (parkán, věž) 40 000 Kč
- Sala terrana 50 000 Kč
- Hradní paláce 80 000 Kč
- Příprava jídel (kuchyně) 10 000 Kč
- Okolí hradu 40 000 Kč
- Údolí Plakánek 20 000 Kč
- Kolbiště pod hradem 20 000 Kč
- Komerční fotografování 5 000 Kč za hodinu

Revitalizace hradu Kost byla spolufinancována za finanční podpory ze strany EU v podobě unijní dotace. Projekt byl realizován v programovém období 2014-2020 a evidován pod číslem projektu CZ.06.3.33/0.0/0.0/15_015/0000313. Finanční prostředky byly čerpány z fondu ERDF, z operačního programu IROP, konkrétně prioritní osy Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí. Začlenění do této prioritní osy lze považovat za správné, jelikož dle Programového dokumentu IROP tato prioritní osa slouží k udržování kulturního dědictví, a navíc tato osa měla řešit naléhavost digitalizace kulturního dědictví, se zapojením prvků, které pozvednou kulturní dědictví v dlouhodobém horizontu. To se v rámci realizace tohoto projektu také provedlo, jelikož byla zřízena expozice s 3D prezentací, což má za cíl přilákat ještě více zájemců o hrad a zvýšit tak jeho návštěvnost i v následujících letech. Příjemcem dotace byla společnost Kinský dal Borgo, a.s. Zahájení projektu bylo stanoveno na 4. ledna 2016 a termín ukončení 31.12.2021. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024c) Revitalizace ve skutečnosti nakonec trvala pouze dva roky (2019-2021) a média potvrzují úspěšnost projektu a zájem ze strany návštěvníků. (Ďoubal, 2022; Konvička, 2021)

V rámci revitalizace byly provedeny tyto úkony.

- *řešení vlhkostních poměrů*
- *oprava parkánové zdi a skalního masivu*
- *konzervace plastických částí kamenného zdiva*
- *odvlhčení a práce na krovu kaple sv. Anny*
- *revitalizace povrchu nádvoří a parkánů*
- *nové expozice s 3D prezentací včetně hradního modelu ze 17. století*

Celková revitalizace dosáhla částky 88 220 106,00 Kč, z toho 74 987 090,27 Kč bylo uhrazeno z unijních fondů a 13 233 015,93 Kč bylo uhrazeno z národní soukromé částky. Projekt tak byl podpořen 85 % z fondů EU. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2024n)

6.2.2 Účetní údaje hradu Kost

Na základě analýzy zveřejněného cash-flow (v tisících Kč) byly zjištěny za účetní období 2022 tyto údaje. (Ministerstvo spravedlnosti České republiky)

• Čistý peněžní tok z provozní činnosti	+ 35 707 Kč
• Čistý peněžní tok z investiční činnosti	- 17 602 Kč
• Čistý peněžní tok z finanční činnosti	- 8 052 Kč
Čistý peněžní tok (celkový)	+ 10 053 Kč
• Počáteční stav finančních prostředků	102 148 000 Kč
• Konečný stav finančních prostředků	112 201 000 Kč

6.2.3 Analýza nákladů a přínosů projektu

1) Diskontní sazba

Pro programové období 2014-2020, kdy byl tento projekt uskutečněn, byla doporučena diskontní sazba dle Evropské komise ve výši 4 %.

2) Identifikace beneficentů a subjektů s újmou

Mezi osoby, které lze považovat za beneficenty, jsou místní obyvatelé žijící v blízkosti hradu. Dále díky turistům se zvýší finanční příjmy i podnikatelům v okolí (hoteliérům, provozovatelům restaurací, majitelům soukromých parkovišť v okolí hradu, místním drobným podnikatelům s prodejem zboží – občerstvení, suvenýry). Samotný přínos to má také pro obec v jejímž katastru se hrad nachází, jelikož z ubytovaných hostů plynou do městského rozpočtu prostředky v podobě místních daní, dále je to prezentace obce „prestíž“. Revitalizací hradu však získávají benefity i samotní návštěvníci a turisté, v podobě bohatšího kulturního programu, nabytí zážitků. V neposlední řadě je to samotný hrad, kterému se díky investici pozvedne prestiž a uchová jeho historický ráz pro další generace.

Při revitalizaci hradu mohou některé subjekty utrpět škodu. Například pro samosprávu mohou nastat zvýšené náklady spojené s výstavbou nových cyklostezek, parkovišť nebo opravami silnic kvůli očekávanému nárůstu návštěvníků. Protože hrad je však v soukromém vlastnictví, tato zátěž se nepřenesne na obecní rozpočet. Pro místní obyvatele může

být nevýhodou zvýšení cen ubytování v místních ubytovacích zařízeních a vyšší ceny v místních obchodech. Z pohledu dalších památek v okolí by mohlo přilákání potenciálních návštěvníků na hrad Kost znamenat, že ostatní památky v regionu by mohly utrpět pokles návštěvnosti, protože by se návštěvníci mohli rozhodnout věnovat čas pouze hradu Kost. Nicméně tato eventualita pravděpodobně nenastane.

3) Stanovení benefitů s vyjádřením v cashflow

Primárním benefitem je zachování kulturního dědictví a památky samotné pro další návštěvníky v průběhu následujících desítkách let. Vycházím z toho, že investice je rozpočítána do 25 let. Celková revitalizace stála 88 220 106 Kč, při rozpočítání do období 25 let, je roční částka 3 528 804,24 Kč. Přínosem je zvýšený zájem o pronájem prostor a samotná návštěvnost. Na základě dostupné účetní závěrky za rok 2022, byly výnosy z hlavní činnosti za daný rok ve výši 182 257 091 Kč. Z této částky za prodej zboží získal hrad částku 3 271 080 Kč, z nájmu 15 046 612 Kč, tržby z hradu (vstupné) 17 117 762 Kč, z hostinské a ubytovací činnosti 3 268 881 Kč, zbývající částka se týkala prodeje dřeva, tržeb za myslivost, ostatní výrobky a jejich prodej. Pro orientační výpočet se bere v úvahu počet návštěvníků (9985) a předpokladem je, že všichni se zúčastní nějakého z hradní nabídky okruhů prohlídek. Celková suma 38 704 335 Kč zahrnuje příjmy z prodeje zboží, nájmu, tržby za vstupné, hostinství a ubytovací služby. Nezahrnuje však příjmy z myslivosti a prodeje dřeva, protože tyto zdroje mohou být omezené a nepravidelné. Pro místní poskytovatele ubytovacích zařízení lze vyčíslit následovně: Cena za noc je 1500 Kč na osobu. Ročně navštíví hrad 69 900 návštěvníků (9985 návštěvníků měsíčně v hlavní sezóně). Předpokládá se, že 10 % z celkového měsíčního počtu návštěvníků (998) se ubytuje na dvě noci. To představuje $998 \text{ návštěvníků} * 1500 \text{ Kč} * 2 \text{ noci} = 2 994 000 \text{ Kč/měsíc}$ (celkem 20 958 000 Kč během hlavní sezóny). V této situaci není očekáván žádný ekonomický úbytek. Výjimkou bylo období pandemie COVID, s nízkou pravděpodobností, že by se podobná situace opakovala v nejbližších letech.

Ostatní poskytovatelé mají přínosy z návštěvníků hradu následovně.

Prodej upomínkových předmětů a zmrzliny. Předpokládá se, že 60 % z celkového počtu návštěvníků za měsíc (5991 návštěvníků) si koupí zmrzlinu a upomínkový předmět. Průměrná výše výdaje na upomínkový předmět je 200 Kč. Celkový příjem z prodeje zmrzliny a upomínkových předmětů bude $5991 * 200 \text{ Kč} = 1 198 200 \text{ Kč}$ za měsíc, což odpovídá 8 387 400 Kč během hlavní sezóny.

Parkování v okolí hradu je k dispozici na dvou vyhrazených parkovištích s celkovým počtem cca 200 parkovacích míst. Průměrná cena parkování je 150 Kč za auto za den. Za měsíc (30 dní) během hlavní sezóny se očekává, že parkování přinese výnos $150 \text{ Kč} * 200 \text{ míst} * 30 \text{ dní} = 900\,000 \text{ Kč}$ za měsíc, což činí $6\,300\,000 \text{ Kč}$ za celou hlavní sezónu.

Provozovatelé místních restaurací budou mít přínos z prodeje nabízených jídel. Pro přibližné vyčíslení přínosů je bráno v potaz polední menu ve výši 350 Kč/osobu. Předpokladem je, že místní dvě restaurace navštíví 45 % (4493) návštěvníků průměrně za kalendářní měsíc. Celkový příjem bude za období hlavní sezóny. To znamená $4493 \text{ návštěvníků} * 350 \text{ Kč} = 1\,572\,550 \text{ Kč}$ (tzn. celkem 11 007 850 Kč za sezónu).

Pro obec je benefitem „ušetřením“ financí za správu hradu. Dalším přínosem jsou zmíněné městské daně z pobytu osob. Beru v úvahu 50 Kč za ubytovaného návštěvníka/den. Tzn. $998 \text{ návštěvníků} * 50 \text{ Kč} * 2 \text{ noci} = 99\,800 \text{ Kč}$ / měsíc (tzn. 698 600 Kč – hlavní sezóna).

Vedle těchto finančních údajů existují i finančně nevyčíslitelné, kam lze zařadit např. pocit sounáležitosti místních obyvatel, dobrý pocit z návštěvy hradu a edukační přínosy, prestiž pro Královehradecký kraj a přilehlé obce.

Tabulka 14 Vyčíslení benefitů projektu

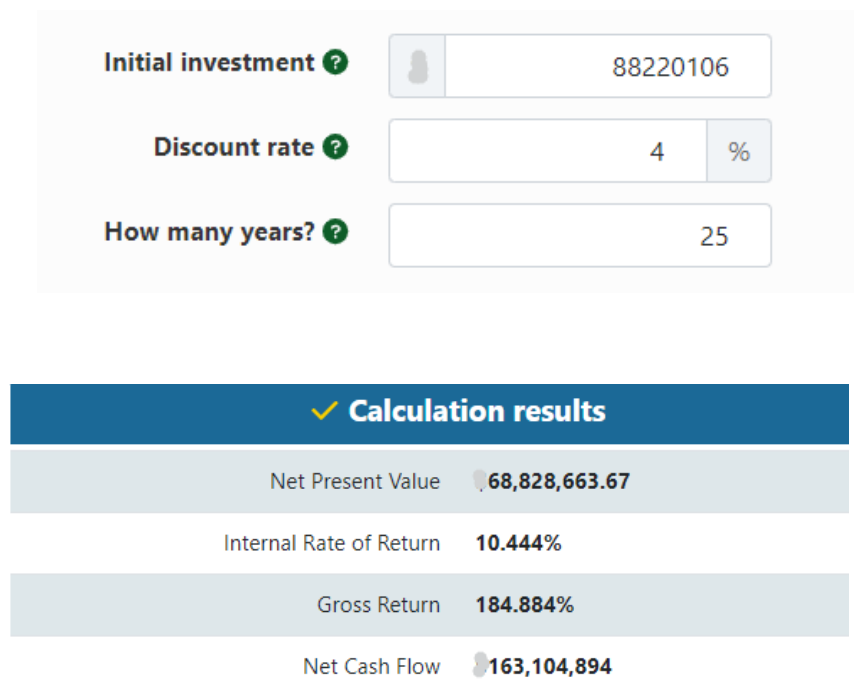
Beneficienti	Benefit (v tis. Kč)	Újma (v Kč)
hrad Kost	38 704	
poskytovatelé ubytovacích služeb	20 958	
ostatní poskytovatelé	7 498	
provozovatelé restaurací	11 008	
obec	699	
Celkem	78 867	0

Zdroj: vlastní zpracování

4) Výpočet ukazatele NPV a IRR

Výpočty byly provedeny za pomoci výpočetních kalkulátorů.

Obrázek 5 Výpočet NPV a IRR



Initial investment ?	88220106
Discount rate ?	4 %
How many years? ?	25

✓ Calculation results	
Net Present Value	68,828,663.67
Internal Rate of Return	10.444%
Gross Return	184.884%
Net Cash Flow	163,104,894

Zdroj: vlastní zpracování na základě výpočtů (GigaCalculator)

NPV = 68 828 663,67 Kč je při dané diskontní sazbě (4 %) vyšší než nula a je možné ji považovat za výhodnou.

IRR je 10,444 % a je vyšší než stanovená diskontní sazba 4 %, tzn. že investice je výhodná.

Celkově lze považovat danou investici do revitalizace hradu Kost za podpory unijních zdrojů za úspěšnou a výhodnou, protože nejen, že se jedná o přínos pro kulturní památku samotnou, ale i přínos celospolečenský. Hrad slouží i pro jiné akce než svou primární, těmito akcemi je myšleno již zmíněné pořádání svateb, pronájem prostor pro různá kulturní představení, nebo možnost ubytování.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zabývala regionální politikou v Evropské unii a České republice, evropskými fondy na úrovni územní samosprávy, volnočasovými aktivitami a vyhodnocení konkrétního projektu, který se zabýval jednou z těchto aktivit.

V první kapitole jsou informace o regionální politice v Evropské unii a České republice. Je představena regionální politika EU a ČR, se zaměřením na regiony soudržnosti a konkrétně sledovaný region Severovýchod. Druhá kapitola se věnovala evropským fondům na úrovni územní samosprávy. Jsou představeny jednotlivé unijní fondy, které byly využity v rámci projektů, je zde informace o tom, co jsou to strategické dokumenty a operační programy, které si vytváří ČR sama, nebo pojednání o komunitárních programech či programech přeshraniční spolupráce. Dále bylo uvedeno krátké shrnutí o tom, jak se získávají finanční prostředky z unijních fondů. První část práce je zakončena kapitolou pojednávající o volném čase a aktivitách, které lze během něj provádět.

Čtvrtá kapitola pojednává o metodice výběru a vyhodnocení projektů, což je zásadní pro zajištění efektivního využití finančních prostředků. Pátá kapitola obsahovala analýzu projektů zaměřených na volnočasové aktivity. Analyzovány byly všechny ukončené projekty na základě dostupných statistik čerpání unijních fondů pro obě programová období 2007-2013 a 2014-2020. V šesté kapitole jsou představeny vybrané dokončené projekty z oblasti kulturních památek, čímž jsou poskytnuty konkrétní příklady úspěšné realizace projektů financovaných z evropských fondů a byl u nich proveden test korelace dat, ve stejné kapitole byl rovněž blíže představen konkrétní projekt jedné z kategorií a proveden výpočet NPV a IRR daného projektu.

Celkově lze konstatovat, že regionální politika EU a ČR a evropské fondy hrají klíčovou roli v podpoře regionálního rozvoje a zlepšování kvality života obyvatel. Volnočasové aktivity a projekty zaměřené na kulturní památky významně přispívají k sociální soudržnosti a kulturnímu dědictví regionů.

POUŽITÁ LITERATURA

Internetové zdroje:

1. **BICAN, Jaroslav, 2013.** Analýza čerpání fondů EU a konkurenceschopnost. Deník Referendum. Online. Vydavatelství Referendum.
Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/15463-analyza-cerpani-fondu-eu-a-konkurenceschopnost>. [cit. 2024-06-13]
2. **BUSINESS INFO, 2017.** Charakteristika Pardubického kraje. Online. 28.12.2017, 2017.
Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/charakteristika-pardubickeho-kraje/>. [cit. 2024-03-28]
3. **BUSINESS INFO, 2009a.** Nomenklatura územních statistických jednotek NUTS [online]. 10.05.2009.
Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nomenklatura-uzemnich-statistickych/>. [cit. 2024-06-13]
4. **BUSINESS INFO, 2009b.** Úřady Regionálních rad regionů soudržnosti [online]. 05.10.2009 [cit. 2024-06-13].
Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/kontaky-urady-regionu-soudrznosti/>
5. **ČEKAL, Daniel, 2021.** Evropské fondy. Online. Evropské fondy v praxi: Co je to pravidlo N+3 a jak si v jeho plnění Česko vede? 7. 1. 2021.
Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/opinion/evropske-fondy-v-praxi-co-je-to-pravidlo-n3-a-jak-si-v-jeho-plneni-cesko-vede/>. [cit. 2024-06-13]
6. **ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2023.** Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2023. Online. Území Pardubického kraje v zrcadle času: Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2023. 14.12.2016.
Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>. [cit. 2023-11-16]
7. **ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2024.** Veřejná databáze. Online.
Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=NUCD05&z=T&f=TABULKA&skupId=4809&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E202_null_&katalog=30832&pvo=NUCD05&str=v324. [cit. 2024-04-10].

8. **ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2016.** Krajská správa ČSÚ v Pardubicích. Online. Území Pardubického kraje v zrcadle času. 14.12.2016.
Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/uzemi-pardubickeho-kraje-v-zrcadle-casu>. [cit. 2023-11-16]
9. **ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR, 2015.** Financování sportu – dokumenty. Online. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/upload/files/bqm0p8kkg3-EOC-EU-Office-COV-Brozura-o-financovani-z-EU-zdroju.pdf>. [cit. 2024-05-23]
10. **Deník veřejné správy: Regionální rady regionů soudržnosti, 2014.** Online. 6.8.2014. Dostupné z: <https://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6661630>. [cit. 2024-06-13]
11. **ĎOUBAL, Stanislav, 2022.** Zprávy. Online. Zestárla, přesto svítí. Historii opravené Kosti přibližuje i 3D projekce. 6. července 2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/hrad-kost-reportaz-pamatka-cesky-raj.A220704_672099_hradec-zpravy_pos. [cit. 2024-07-01].
12. **EUR-Lex, 2007.** Online. Úřední věstník Evropské unie, C 306. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ:C:2007:306:TOC>. [cit. 2024-03-23]
13. **EUR-lex.** Online. Úřední věstník Evropské unie. ©2023a
Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj>. [cit. 2023-11-19]
14. **EUR-lex.** Online. Úřední věstník Evropské unie. ©2023b
Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A31999R1783>. [cit. 2024-05-31]
15. **EUR-lex.** Online. Úřední věstník Evropské unie. © 2023c
Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=cellar:6403cdf8-17b2-481c-adcb-2eaa9a194a56>. [cit. 2024-05-31]
16. **EUROSTAT, 2024.** Real GDP per capita. Online. 20/06/2024.
Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_10/default/table?lang=en&category=t_na10.t_nama10.t_nama_10_aux. [cit. 2024-06-20]
17. **EVROPSKÝ PARLAMENT, 2023.** Společná klasifikace územních statistických jednotek. Online. 2023
Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/99/spolecna-klasifikace-uzemnich-statisticky-jednotek>. [cit. 2023-11-16]

18. **EVROPSKÝ PARLAMENT, 2024.** Římská smlouva (EHS). Online. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome>. [cit. 2024-06-15]
19. **GigaCalculator:** NPV Calculator. Online. Dostupné z: <https://www.gigacalculator.com/calculators/npv-calculator.php>. [cit. 2024-06-24].
20. **GOUARDÈRES, Frédéric, 2024.** Společná klasifikace územních statistických jednotek: Fakta a čísla o Evropské unii. Online. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/99/spolecna-klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek>. [cit. 2024-06-13]. Společná klasifikace územních statistických jednotek.
21. **HOSNEDLOVÁ, Pavla, 2018.** Stav čerpání fondů EU v ČR: V některých operačních programech už peníze nejsou, v jiných je jich nadbytek. EUROACTIV.cz [online]. [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/stav-cerpani-fondu-eu-v-cr-v-nekterych-operacnich-programech-uz-penize-nejsou-v-jinych-je-jich-nadbytek/>
22. **HRAD KOST.** Online. 2023. Dostupné z: <https://www.kost-hrad.cz/>. [cit. 2024-06-24].
23. **HRAD KOST.** Prohlídky. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.kost-hrad.cz/#prohlidky>. [cit. 2024-06-24].
24. **Informační web územního plánování.** Online. NUTS. 2020. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp>. [cit. 2023-11-16].
25. **Interreg V-A Česká republika – Polsko, 2019.** Online. 10.1.2019. Dostupné z: <https://cz.cz-pl.eu/zakladni-informace-o-programu/evaluace-programu>. [cit. 2024-06-18].
26. **INTERREG V-A ČESKÁ REPUBLIKA - POLSKO.** O programu. Online. Mapa programového území. Dostupné z: <https://cz.cz-pl.eu/zakladni-informace-o-programu/evaluace-programu>. [cit. 2024-06-18].
27. **Interreg Česko – Sasko 2014-2020a.** Online. Dostupné z: https://www.sn-cz2020.eu/cz/projekte/liste_der_vorhaben/index.html. [cit. 2024-06-19].
28. **Interreg Česko – Sasko 2014-2020b.** Online. Dostupné z <https://www.sn-cz2020.eu/cz/dokumente/rechtsgrundlagen/Prvnpedpisy.html>
29. **KONVIČKA, Zbyněk, 2021.** Zpravodajství. Online. 21. 10. 2021. Dostupné z: <https://www.propamatky.info/cs/zpravodajstvi/kralovehradecky-kraj/-/rozhovor-%7C-o-obnove-hradu-kost-s-kastelanem-janem-machackem/6103>. [cit. 2024-07-01].

30. **Krajský úřad – Liberecký kraj**, 2024. Online. Liberecký kraj – O kraji.
Dostupné z: <https://www.kraj-lbc.cz/urad/obecne-informace>. [cit. 2024-03-25].
31. **Královéhradecký kraj – krajský úřad**, 2023. Online. O kraji.
Dostupné z: <https://www.khk.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>. [cit. 2024-03-28].
32. **KÜSTER, Fabian, 2021**. New EU funding regulation creates cycling investment opportunities worth billions of euro. Online. 14.20.2021.
Dostupné z: <https://ecf.com/news-and-events/news/new-eu-funding-regulation-creates-cycling-investment-opportunities-worth>. [cit. 2024-03-31].
33. **Kudy z nudy.cz**, 2019 IROP pomáhá zachovávat kulturní památky pro další generace [online].
Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktuality/revitalizace-kulturnich-pamatek-zachranuje-unikaty> [cit. 2024-03-24].
34. **Ministerstvo pro místní rozvoj ČR**: Poslaneckou sněmovnou prošla novela zákona o podpoře regionálního rozvoje, 2021. Online. 14.4.2021. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/ostatni/web/novinky/poslaneckou-snemovnou-proslo-novela-zakona-o-podpo> [cit. 2024-06-13].
35. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2023**. DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/informace-o-fondech>. [cit. 2023-11-14].
36. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024a**. DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/k/kohezni-politika-\(kp\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/k/kohezni-politika-(kp)). [cit. 2024-05-31]
37. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024b**. DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/caste-dotazy/fondy/strukturalni-fondy>. [cit. 2024-06-03].
38. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024c**. DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020. [cit. 2024-06-03].
39. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024d**. DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2007-2013/narodni-strategicky-referencni-ramec>. [cit. 2024-06-04].
40. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024e**. DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/caste-dotazy/obecne-otazky/cile-politiky-soudrznosti-2014-2020>. [cit. 2024-06-13].

41. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024f.** DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/narodni-organ-pro-koordinaci>.
[cit.2024-06-13].
42. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024g.** DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2007-2013>. [cit. 2024-06-13].
43. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024h.** DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu?search=&Theme=0®ion=CZ052&period=20072013&city=0&program=2&priorAx=2.6&Grant=0&rok=0&KODSTR=0> [cit. 2024-06-14].
44. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024i.** DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/cerpani-v-obdobi-2007-2013>. [cit. 2024-06-18].
45. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024j.** DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/cerpani-v-obdobi-2014-2020>. [cit. 2024-06-18].
46. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024k.** Tiskové zprávy. Online.
ČR je úspěšná v čerpání fondů EU, o žádné finance jsme nepřišli. 8. 2. 2023.
Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/ostatni/web/novinky/cr-je-uspesna-v%C2%A0cerpani%C2%A0fondeu-eu,-o-zadne-finance>. [cit. 2024-06-10].
47. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024l.** DotaceEU.cz. Online.
Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/narodni-organ-pro-koordinaci/archiv/2011/odborna-diskuse-o-narodnich-rozvojovych-prioritach>. [cit. 2024-05-18].
48. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024m.** Mapa projektů. Online.
Revitalizace hradu Kost. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/06-integrovaný-regionalni-operacni-program/06-3-dobra-sprava-uzemi-a-zefektivneni-verejnych-i/revitalizace-hradu-kost>. [cit. 2024-07-01].
49. **MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, ©2024n.** IROP. Online.
Revitalizace hradu Kost. Dostupné z: <https://irop.gov.cz/cs/projekty/06-3-dobra-sprava-uzemi-a-zefektivneni-verejnych-i/revitalizace-hradu-kost>. [cit. 2024-06-24].

50. **MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY**. Veřejný rejstřík. Online. Kinský dal Borgo, a.s. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=714611>. [cit. 2024-06-24].
51. **NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD ČR, 2021**. Tiskové zprávy: Strategie Evropa 2020 v ČR: nízko nastavené cíle i minimální vyhodnocování dopadů evropských dotací. Online. 1.11.2021. Dostupné z: <https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/strategie-evropa-2020-v-cr:-nizko-nastavene-cile-i-minimalni-vyhodnocovani-dopadu-evropskych-dotaci-id12186/>. [cit. 2024-06-13]. Tisková zpráva ke KA č. 20/18.
52. **PALÁN, Josef, 2009**. Regionální politika Evropské unie [online]. Praha: Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny. Parlamentní institut [cit. 2024-06-13]. Dostupné z: <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-152921>
53. **STATISTIKA KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, 2024**. Výkazy/Sběr dat. Online. Návštěvnost památek. Dostupné z: <https://www.statistikakultury.cz/navstevnost-pamatek/>. [cit. 2024-06-16].
54. **STEBBINS, Robert A**. Leisure activities in context: a micro/macro/agency – structure interpretation of leisure [online]. 2016 [cit. 2024-03-31]. ISBN 978-1-4128-6376-6. Dostupné z: https://www.google.cz/books/edition/Leisure_Activities_in_Context/Q1SzDQAAQBAJ?hl=cs&gbpv=1&dq=leisure+activities&printsec=frontcover
55. **TVOŘÍME EVROPU, ©2005-2024a**. Komunitární programy. Online. Úřad vlády České republiky. <https://tvorimevropu.cz/ja-a-eu/prehled-fondu/strukturalni-fondy/> [cit. 2024-06-02].
56. **TVOŘÍME EVROPU, ©2005-2024b**. Komunitární programy. Online. Úřad vlády České republiky. <https://tvorimevropu.cz/ja-a-eu/prehled-fondu/o-komunitarnich-programech/>. [cit. 2024-06-02].
57. **TVOŘÍME EVROPU, ©2005-2024c** Regionální politika. Online. Úřad vlády České republiky. Dostupné z: <https://tvorimevropu.cz/ja-a-eu/regionalni-politika/>. [cit. 2024-06-02].
58. **ZÁKONY PRO LIDI, ©2010–2024**. Zákon č. 248/2000 Sb. Online. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>. [cit. 2024-05-20].
59. **ZICHOVÁ, Kateřina, 2022**. Zprávy – Česko a EU. Online. ZICHOVÁ, Kateřina. EU do české kultury napumpuje miliardy. Dotace ale problémy neřeší. 12.2.2022. Dostupné z: <https://www.denik.cz/cesko-a-eu/kultura-eu-dotace.html>. [cit. 2024-03-31]

Knižní literatura:

1. Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013, 2007. Praha: MMR ČR, odbor evropských fondů. ISBN 978-80-254-0319-8.
2. Abeceda fondů EU 2014-2020, 2018. Aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-7538-169-9.
3. BALDWIN, Richard E. a WYPLOSZ, Charles, 2013. Ekonomie evropské integrace. 4. vyd. Přeložil Stanislav ŠAROCH. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4568-8.
4. BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ, David, 2020. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4566-7.
5. BOHÁČKOVÁ, Ivana a HRABÁNKOVÁ, Magdalena, 2009. Strukturální politika Evropské unie. Beckova edice ekonomie. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-111-6.
6. CVIK, Eva Daniela. Právní aspekty financování regionů soudržnosti. Ostrava: Key Publishing, 2016. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-262-4.
7. EL-AGRAA, A. M. (ed.), 2011. The European Union: economics and policies. 9th ed. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-1-107-00796-3.
8. HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času. Vyd. 2., aktualizace [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.
9. HRBKOVÁ, Jana, 2015. Společenské vědy pro techniky: ekonomie, právo, politologie. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5588-5.
10. HRICOVÁ, Alena; ONDRÁŠEK, Stanislav a URBAN, David, 2023. Metodologie v sociální práci. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-3636-0.
11. KAPLÁNEK, Michal. Volný čas a jeho význam ve výchově. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1250-8.
12. KISLINGEROVÁ, Eva, 2004. Manažerské finance. Beckova edice ekonomie. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-802-9.
13. MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. Veřejné finance v teorii a praxi. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5561-8.

14. MAREK, Daniel a Tomáš KANTOR. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2009, 216 s. ISBN 978-80-87029-56-5.
15. NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0.
16. OLSEN, Jonathan a MCCORMICK, John, 2016. European Union Politics and Policies. 6 New edition. Taylor & Francis. ISBN 978-08-1334-984-8.
17. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor – řízení a financování. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
18. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.
19. ŠKARABELOVÁ, Simona, Jarmila NESHYBOVÁ a Jaroslav REKTOŘÍK. Ekonomika kultury a masmédií. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4267-4.
20. SKOKAN, Karel. Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie. Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-732-9023-5.
21. TAUER, Vladimír, Helena ZEMÁNKOVÁ a Jana ŠUBRTOVÁ. Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2649-3.
22. ZAHRADNÍK, Petr, 2017. Kohezní politika Evropské unie. Beckova edice ekonomie. V Praze: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-527-5.
23. ŽÁK, Milan, 2020. Hospodářská politika. [Praha]: Vysoká škola ekonomie a managementu. ISBN 978-80-88330-04-2.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Mapa Východočeského kraje zřízeného roku 1960

Příloha B: Mapa regionů soudržnosti NUTS 2 v roce 2023

Příloha C: Instituce implementující politiku soudržnosti v ČR (Programové období 2014-2020)

Příloha D: Mapy programového území INTERREG V-A

Příloha E: Přehled operačních programů ČR v programových obdobích 2007-2013, 2014-2020

Příloha F: Infografika čerpání fondů EU ze strany ČR v PO 2014-2020

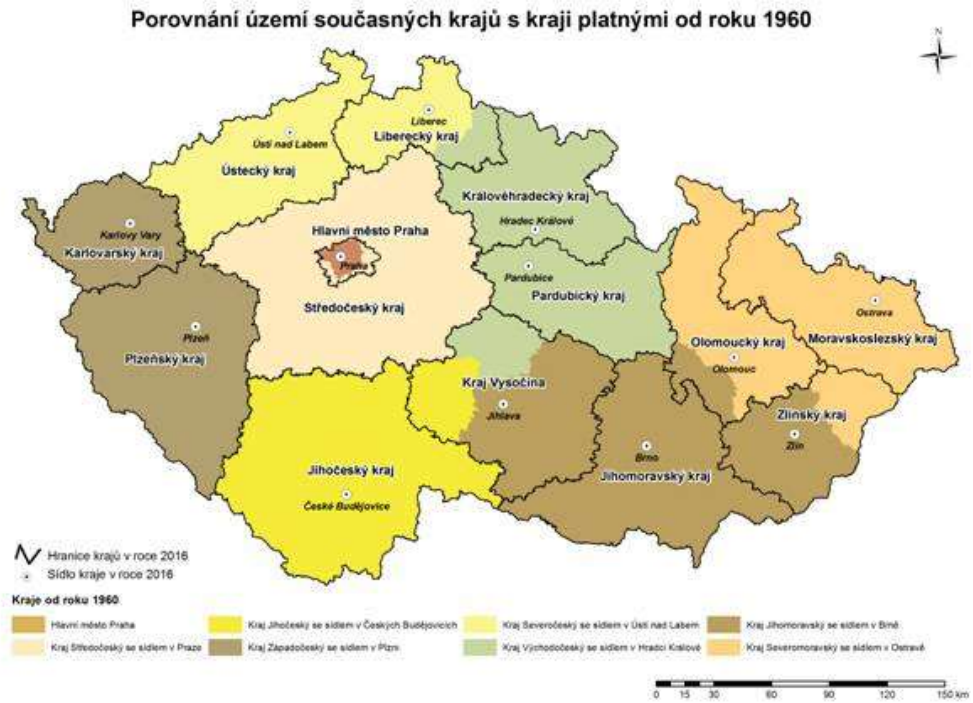
Příloha G: Přehled vybraných OP v programovém období 2007-2013 s jejich prioritními osami

Příloha H: Přehled vybraných OP v programovém období 2014-2020 s jejich prioritními osami

Příloha I: Návštěvnost historických památek (pro účely zpracování analýzy projektů)

Příloha J: Přehled revitalizace kulturních památek v programových obdobích 2007-2013, 2014-2020 v regionu soudržnosti Severovýchod

PŘÍLOHA A: Porovnání Východočeského kraje zřízeného roku 1960 s kraji NUTS 3 roku 2023



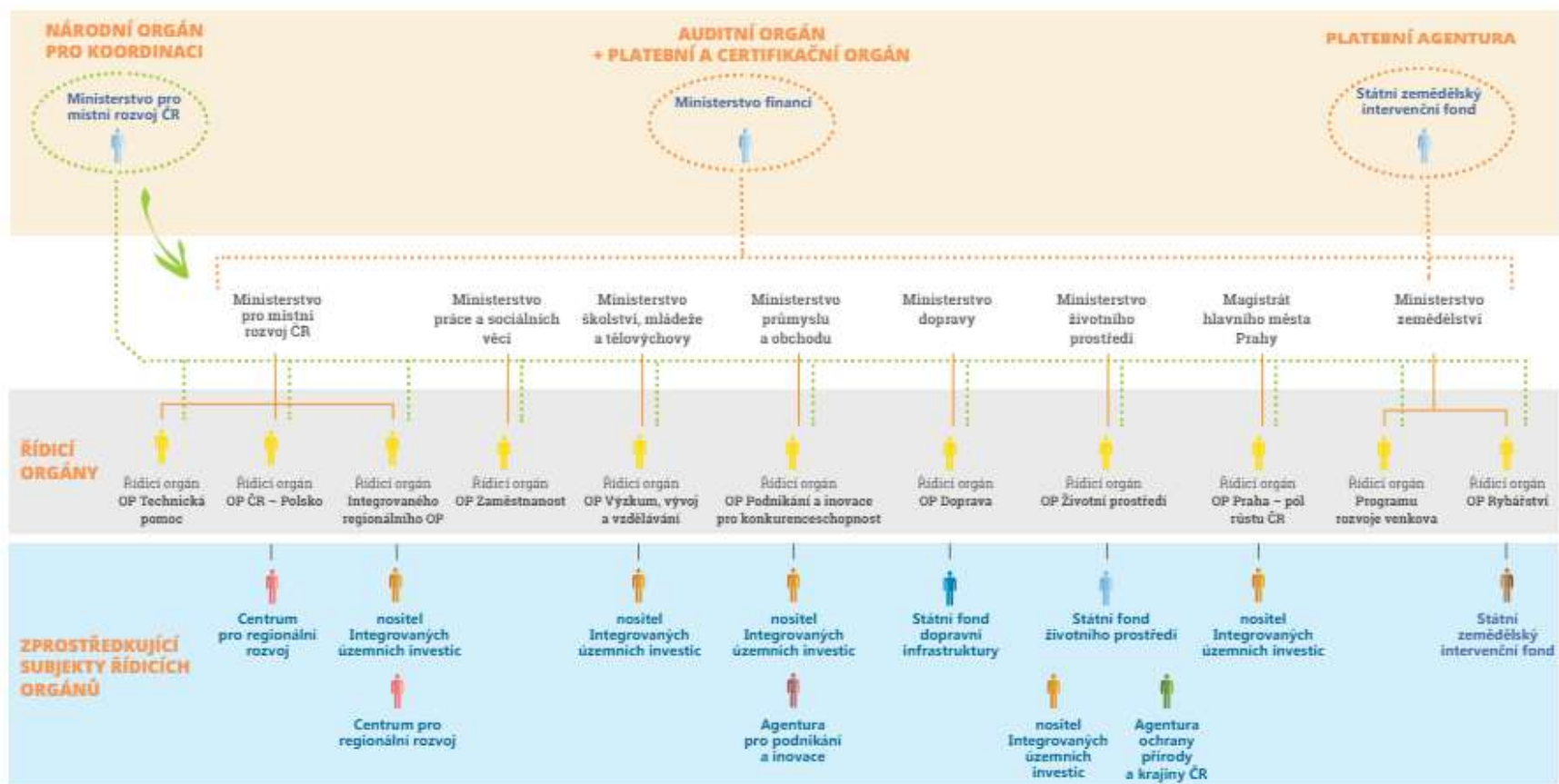
Zdroj: Český statistický úřad (2016)

PŘÍLOHA B: Mapa regionů soudržnosti NUTS 2 v roce 2023



Zdroj: Informační web územního plánování

PŘÍLOHA C: Instituce implementující politiku soudržnosti v ČR (Programové období 2014–2020)



Zdroj: Abeceda fondů EU 2014-2020 (2018)

PŘÍLOHA D: Mapy programového území INTERREG V-A

INTERREG V-A: ČR-Německo (v rámci regionu Severovýchod – Liberecký kraj a Sasko)



Zdroj: Sn-cz2020.eu

INTERREG V-A: ČR – Polsko (v rámci regionu Severovýchod – Liberecký, Královehradecký, Pardubický kraj a Jeleniogórski (PL), Wałbrzyski (PL).



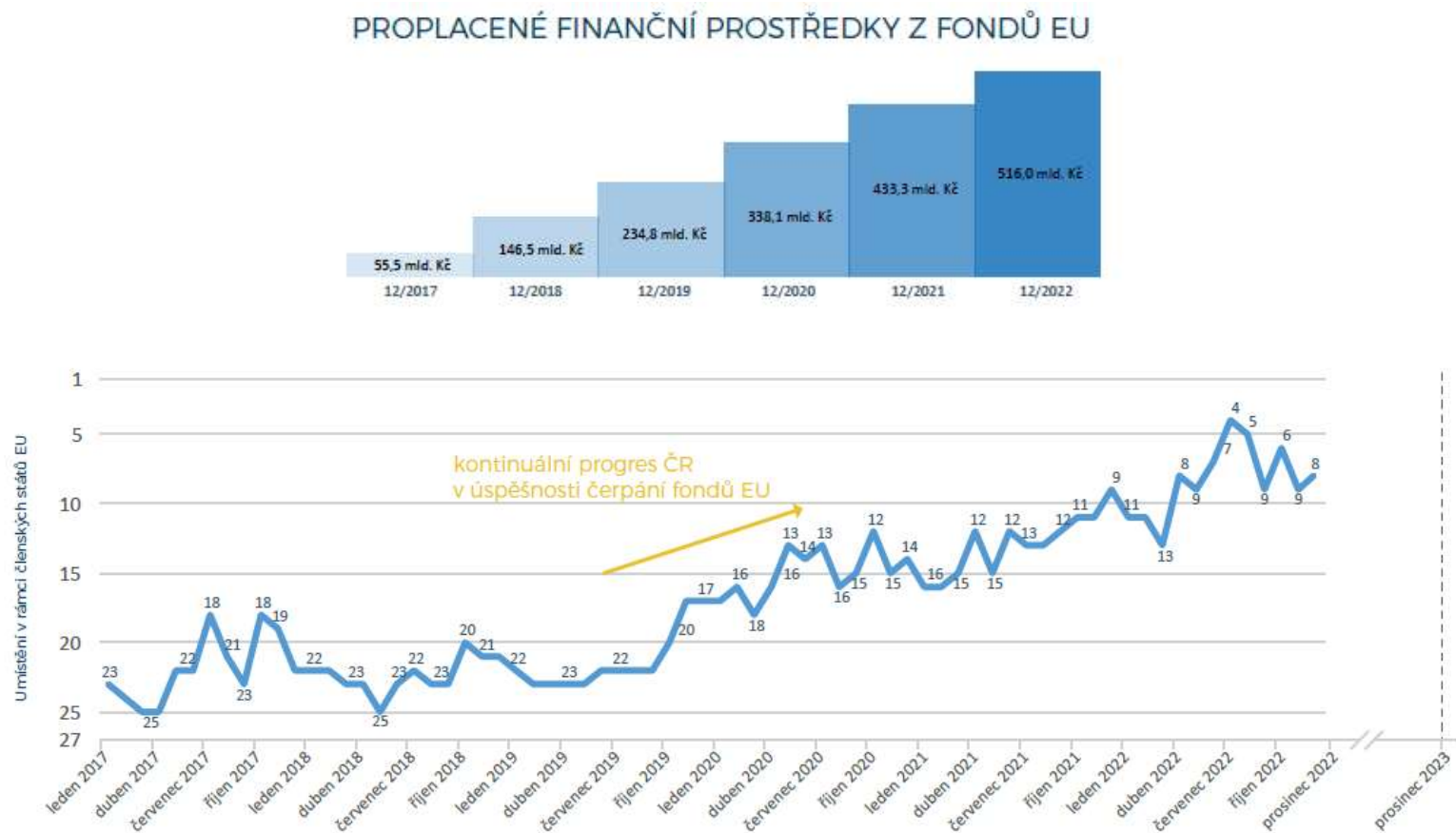
Zdroj: Interreg V-A Česká republika – Polsko

PŘÍLOHA E: Přehled operačních programů ČR v programových obdobích 2007-2013, 2014-2020

Programové období 2007-2013	Programové období 2014-2020
<p><i>Sektorové OP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OP Doprava ▪ OP Životní prostředí ▪ OP Podnikání a inovace ▪ OP Výzkum a vývoj pro inovace ▪ OP Lidské zdroje a zaměstnanost ▪ OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost ▪ Integrovaný operační program ▪ OP Technická pomoc 	<p><i>Tematické OP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost ▪ OP Výzkum, vývoj a vzdělávání ▪ OP Zaměstnanost ▪ OP Doprava ▪ OP Životní prostředí ▪ OP Technická pomoc ▪ OP Rybářství 2014-2020 ▪ OP rozvoje venkova
<p><i>Regionální OP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ROP NUTS II Severozápad ▪ ROP NUTS II Moravskoslezsko ▪ ROP NUTS II Jihovýchod ▪ ROP NUTS II Severovýchod ▪ ROP NUTS II Střední Morava ▪ ROP NUTS II Jihozápad ▪ ROP NUTS II Střední Čechy 	<p><i>Regionální OP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Integrovaný regionální operační program
<p><i>OP Praha</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OP Praha Konkurenceschopnost ▪ OP Praha Adaptabilita 	<p><i>OP Praha</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OP Praha – pól růstu ČR
<p><i>OP Evropské územní spolupráce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko ▪ OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko ▪ OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko ▪ OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko ▪ OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko ▪ OP Mezuregionální spolupráce ▪ OP Nadnárodní spolupráce ▪ OP ESPON 2013 ▪ INTERACT II 	<p><i>OP Evropské územní spolupráce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Interreg CENTRAL EUROPE ▪ Interreg DANUBE ▪ INTERREG EUROPE ▪ ESPON 2020 ▪ INTERACT III ▪ URBACT III

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024c,g)

PŘÍLOHA F: Infografika čerpání fondů EU ze strany ČR v PO 2014-2020



Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024k

PŘÍLOHA G: Přehled vybraných OP v programovém období 2007-2013 s jejich prioritními osami⁵

Operační program	Prioritní osy daného OP
OP NUTS II Severovýchod	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozvoj dopravní infrastruktury*</i> • <i>Rozvoj městských a venkovských oblastí*</i> • <i>Cestovní ruch*</i> • <i>Rozvoj podnikatelského prostředí*</i> • <i>Technická pomoc</i>
Integrovaný operační program (IOP)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Modernizace veřejné správy</i> • <i>Zavádění ICT v územní veřejné správě</i> • <i>Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb</i> • <i>Národní podpora cestovního ruchu*</i> • <i>Národní podpora územního rozvoje*</i> • <i>Technická pomoc</i>
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik</i> • <i>Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu*</i> • <i>Podpora spolupráce místních společenství*</i> • <i>Technická pomoc</i>
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozvoj rámcových společenských podmínek v dotačním území*</i> • <i>Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu*</i> • <i>Zlepšení situace přírody a životního prostředí</i> • <i>Technická pomoc</i>

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024g; Zahradník, 2017)

*Popis vybraných prioritních os, jež jsou využitelné pro volnočasové aktivity, na základě Programových dokumentů jednotlivých operačních programů.

⁵ Vypsány jsou pouze operační programy, které mohl využít region Severovýchod na volnočasové aktivity.

Integrovaný operační program

Národní podpora cestovního ruchu – podpora rozvoje cestovního ruchu, kulturního dědictví

Národní podpora územního rozvoje – zaměřeno na rozvoj veřejných služeb v oblasti kultury, územního rozvoje, obnova významných památek, modernizace infrastruktury pro kulturní služby

OP NUTS II Severovýchod

Rozvoj městských a venkovských oblastí – tato prioritní osa se primárně soustředí na rozvoj měst a venkova jako je rozvoj infrastruktury ve školství, zdravotnictví, revitalizace a úprava veřejných prostor, každopádně i některé z projektů mají širší dopad na téma této práce (jako př. uvedu projekt s názvem „Revitalizace přírodního areálu Jedličkova ústavu a jeho zpřístupnění veřejnosti pro volnočasové aktivity“

Cestovní ruch – pro projekty týkající se přírodního prostředí, kulturní a historické dědictví, rozvoj cestovního ruchu v regionu, budování turistických center

Rozvoj dopravní infrastruktury – tato prioritní osa primárně slouží výstavbě či rekonstrukci silnic, ovšem jsou z ní mimo jiné financované také cyklostezky

Rozvoj podnikatelského prostředí – ani tato prioritní osa neslouží primárně projektům na téma volnočasových aktivit, ovšem najdou se jednotky projektů, které z této osy byly financovány, proto jsou zahrnuty také do analýzy

OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko

Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu – prioritní osa má širší zaměření (podnikatelské prostředí), ale mimo jiné se také zaměřuje na cestovní ruch, rozvoj venkovské turistiky, kulturního dědictví, obnovou památek a jiných historických objektů. Výstavbou cyklostezek, turistických stezek a dalších oblastí, které jsou využitelné pro volnočasové aktivity.

Podpora spolupráce místních společenství

OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko

V tomto programovém období nebyl dokončen žádný projekt, proto nejsou podrobněji popsány prioritní osy. Využitelné by pro účely této práce byla prioritní osa č. 1 *Rozvoj rámcových společenských podmínek v dotačním území* a č. 2 *Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu*. Přikládám také printscreen, seznam dokončených projektů není za tento OP ani v přehledu

příjemců daného programového období, který je volně dostupný na webové stránce DotaceEU.cz.

Mapa projektů

Hledat název, město, registrační číslo, NUTS

Vyberte téma projektu

2007-2013

18 OP Česká republika - Sasko

Výše dotace

Vyberte integrovaný nástroj

Liberecký kraj

Vyberte město

Prioritní osy

Rok zahájení

[Skrýt rozšířený filtr](#)

[Zužít filtr](#)

[Zobrazit 0 projektů](#)

PŘÍLOHA H: Přehled vybraných OP v programovém období 2014-2020 s jejich prioritními osami ⁶

Operační program	Prioritní osy daného OP
Integrovaný regionální operační program (IROP)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony*</i> • <i>Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů*</i> • <i>Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí*</i> • <i>Komunitně vedený místní rozvoj*</i> • <i>Technická pomoc</i>
INTERREG V-A ČR – Polsko	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Společné řízení rizik</i> • <i>Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti*</i> • <i>Spolupráce institucí a komunit*</i> • <i>Technická pomoc</i>
OP Svobodný stát Sasko – ČR	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik</i> • <i>Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů</i> • <i>Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení*</i> • <i>Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy*</i> • <i>Technická pomoc</i>

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024c; Zahradník, 2017)

* Popis vybraných prioritních os, které jsou využitelné pro volnočasové aktivity.

Integrovaný regionální operační program (IROP)

Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony

Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů

Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí

Komunitně vedený místní rozvoj

⁶ Blíže popsány jsou pouze operační programy, které mohl využít region Severovýchod na volnočasové aktivity.

INTERREG V-A ČR – Polsko

Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Spolupráce institucí a komunit

OP Svobodný stát Sasko – ČR

V tomto programovém období nebyl dokončen žádný projekt, který by bylo možné analyzovat v rámci tématu práce, proto nejsou dále rozepsány ani prioritní osy.

PŘÍLOHA I: Návštěvnost historických památek (pro účely zpracování analýzy projektů)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
zámek Lomnice nad Popelkou	nedostupná data																		
hrad Svojanov	27015		28374	31519	46765	41600	39982	39536	41985	51541	52071	54696	57040		83475	44087	53085	60153	56776
hrad Kunětická hora	27198	28791	36049	32613	32446	28488	31172	29420	30303	36773	43548	34635	40526	37755	34198	21441	13307	13753	42347
zámek Litomyšl	32770	34371	41727	32964	35032	29854	36416	26076	25804	51610	50888	50249	43318	52675	53292	26641	29086	33379	25747
hrad Kost	60820	67131	73615	67638	68862	63221	63752	49573	58163	69496		81234			72524				69926
zámek Humprecht	36071	36343	32567		26694	23600	23591	30096	30749	36832	30749	36597		33207	32142	28001	14626	9519	22080
zámek Rychnov nad Kněžnou	8648	8461	9583	8750	7112		9327		8602	9411	8269								

Zdroj: vlastní zpracování na základě Statistika kultury České republiky, 2024

PŘÍLOHA J: Přehled revitalizace kulturních památek v programových období 2007-2013, 2014-2020 v regionu soudržnosti Severovýchod

Projekt	NUTS 3	Evropský fond	Operační program	Výše dotace EU (v Kč)	Veřejné zdroje ČR (v Kč)	Celková cena projektu (v Kč)	Období	Počet nových návštěvníků ⁷
<i>Revitalizace zámku v Lomnici nad Popelkou</i>	Liberecký	ERDF	ROP Severovýchod	44 198 722,24	7 799 775,00	51 998 497,00	2007-2013	nedostupná data
<i>Revitalizace hradu Svojanov pro zvýšení cestovního ruchu v regionu</i>	Pardubický	ERDF	ROP Severovýchod	20 750 129,00	4 064 181,00	24 814 310,00	2007-2013	55491
<i>Kunětická hora – divadlo na hradě i v podhradí</i>	Pardubický	ERDF	IROP	59 999 999,75	10 588 235,25	70 588 235,00	2014-2020	42347
<i>Zámek Litomyšl – Božský zámek</i>	Pardubický	ERDF	IROP	207 271 697,17	36 577 358,33	243 849 056,00	2014-2020	37468
<i>Revitalizace hradu Kost</i>	Královéhradecký	ERDF	IROP	74 987 090,27	13 233 015,93	88 220 106,00	2014-2020	66612
<i>Revitalizace zámku Humprecht</i>	Královéhradecký	ERDF	IROP	40 096 492,12	7 075 851,56	47 172 344,00	2014-2020	28439
<i>Ochrana kulturního dědictví – revitalizace zámku Rychnov nad Kněžnou</i>	Královéhradecký	ERDF	IROP	82 496 556,93	14 558 215,93	97 054 773,00	2014-2020	8685
Celkem				529 800 687,48	93 896 633,00	623 697 321,00		

Zdroj: vlastní zpracování na základě MKZ 2Q 2016, MKZ 1Q 2024 a přehledu čerpání 06/2016, 06/2024 (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, ©2024i, j)

⁷ Počet nových návštěvníků je vypočten jako průměr návštěvnosti dle dostupné statistiky k 10.6.2024 za období od 2005 do 2023